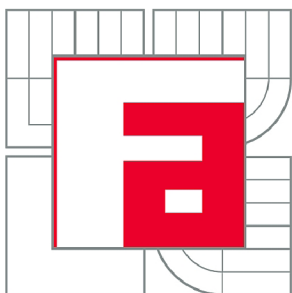

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY
ÚSTAV NAVRHOVÁNÍ V.

FACULTY OF ARCHITECTURE
DEPARTMENT OF DESIGN V.

ARCHITEKTURA SOUDOBÉHO RODINNÉHO DOMU V BESKYDECH

ARCHITECTURE OF A CONTEMPORARY HOUSE IN BESKYDY

DIZERTAČNÍ PRÁCE

DOCTORAL THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

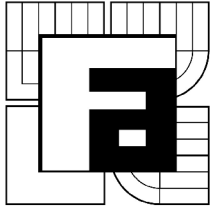
Ing. arch. KAMIL MRVA

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

prof. Ing. arch. HANA URBÁŠKOVÁ, Ph.D.

BRNO 2013

Vysoké učení technické v Brně
Fakulta architektury
Poříčí 273/5, 63900 Brno 39

Zadání dizertační práce

Číslo dizertační práce: --- Akademický rok: **2012/13**
Ústav: Ústav navrhování V.
Student(ka): **Ing. arch. Kamil Mrva**
Studijní program: Architektura a urbanismus (P3501)
Studijní obor: Architektura (3501V002)
Vedoucí dizertační práce: **prof. Ing. arch. Hana Urbášková, Ph.D.**
Konzultanti dizertační práce:

Název dizertační práce:

Architektura soudobého rodinného domu v Beskydech

Zadání dizertační práce:

Zásady jak vytvořit soudobý rodinný dům v Beskydech

Rozsah grafických prací:

Experimentální ověření práce - návrh dřevěného soudobého domu v Beskydech

Seznam odborné literatury:

- FROLEC, V. – VAŘEKA, J. Lidová architektura, první vydání, Praha: SNTL - Nakladatelství technické literatury, 1983
- RYBA, J. České bydlení, první vydání, Praha: Prostor – architektura, interiér, design, o.p.s., 2006, ISBN 80-903257-9-3
- SRDEČNÝ, K. Energeticky soběstačná obec, Praha: Vydalo EkoWATT, 2006
- Webový portál schkob.cz
- ŠLAPETA, L. – ŠLAPETA, Č. Architektonické dílo, první vydání, Olomouc – Brno 2003, ISBN: 80-85227-56-8

Termín zadání dizertační práce: 2.3.2009

Termín odevzdání dizertační práce:

Dizertační práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a dizertační práce v elektronické podobě.

Ing. arch. Kamil Mrva
Student(ka)

prof. Ing. arch. Hana Urbášková, Ph.D.
Vedoucí práce

doc. Ing. arch. Karel Havliš
Vedoucí ústavu

V Brně, dne 2.3.2009

doc. Ing. Josef Chybík, CSc.
Děkan

ABSTRAKT

Disertační práce se zabývá tématem architektury soudobého rodinného domu v Beskydech. V úvodu této práce je popsáno území včetně dokumentu Chráněné krajinné oblasti (CHKO). V posledních několika letech je toto téma mezi architekty a projektanty v dané oblasti velice diskutované. V současné době platí, že jestliže architekt projektuje v CHKO Beskydy, musí být jeho projekt odsouhlasen Agenturou ochrany přírody a krajiny v Rožnově pod Radhoštěm. Na území CHKO je dlouhodobě patrná stagnace soudobé architektury, neboť kvalitní architektura na jen trochu vyšší úrovni nemá v dané oblasti možnost vznikat jinak než v konfliktu s devastující politikou CHKO Beskydy. Popis současného stavu této problematiky spolu s příklady realizovaných domů jsou k vidění v další části práce. V daném valašsko-lašském regionu se nachází několik příkladů staveb, u kterých se architekti snažili prosazovat současné trendy v návaznosti na přírodní charakter oblasti.

Cílem práce je definovat zásady, jak vytvořit soudobý rodinný dům v Beskydech. Experimentální ověření práce je popsáno na návrhu a realizaci rodinného domu v Prostřední Bečvě.

Tato disertační práce, včetně analýzy získaných poznatků, sběru informací, odborných posouzení, soudně znaleckých posudků, se stala důležitou součástí inženýrské činnosti vedoucí ke schvalování projektů mezi institucemi státní správy. Ministerstvo životního prostředí vytvořilo i na základě těchto skutečností odbornou komisi, která se zabývá posuzováním projektů v chráněných krajinných oblastech České republiky.

KLÍČOVÁ SLOVA

Dřevostavba, nízko-energetické domy, pasivní dům, soudobý trend

ABSTRACT

The thesis deals with the issue of architecture of a contemporary single-family house in The Beskydy region. In the introduction of the thesis The Beskydy region as well as the document of the Protected landscape area of Beskydy (Chráněná krajinná oblast - CHKO Beskydy) are described. In recent years the above mentioned topic has been discussed a lot among the architects and designers of the region. The current situation is that if an architect designs anything within the CHKO Beskydy, his or her project must be approved by Agency for Nature Conservation and Landscape Protection in Rožnov pod Radhoštěm (Agentura ochrany přírody a krajiny – AOPK). Current architecture in the CHKO Beskydy has been stagnating for years due to the fact that in this region quality architecture of a little higher level will always necessarily be in conflict with the devastating policy of the CHKO Beskydy.

Description of the present state of this issue as well as some examples of realised houses forms another part of the thesis. In the Wallachian-Lachian region several houses can be found where the architects did try to promote current trends while combining them with the character of nature and landscape of the region.

The objective of the thesis is to specify rules that need to be observed when creating a contemporary single-family house in the Beskydy region. The design as well as the realization of a single-family house in Prostřední Bečva serves to experimentally verify the thesis.

This thesis, including the analysis of the obtained data, collecting information, technical examination and authorized expert opinions, has performed as an important part of the engineering process leading to the approval of architectural projects from the institutions of the state administration. Based on that – among other things - The Ministry of the Environment of the Czech Republic has formed a special committee of experts whose task it is to assess architectural projects designed within all the protected landscape areas of the Czech Republic.

KEYWORDS

Woodbuilding, low-energy houses, passive house, contemporary trend

BIBLIOGRAFICKÁ CITACE

MRVA, K. *Architektura soudobého rodinného domu v Beskydech*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta architektury, 2013. 125 s. Vedoucí dizertační práce prof. Ing. arch. Hana Urbášková, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem zpracoval dizertační práci samostatně, pod vedením školitele a že všechny citované zdroje jsou uvedeny v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že jsem jako autor této dizertační práce neporušil autorská práva třetích osob (§11 Autorského zákona 121/2000Sb.).

V Brně dne 20. ledna 2013

.....

Ing. arch. Kamil Mrva

PODĚKOVÁNÍ

Za odborné vedení předkládané práce a řadu podnětných připomínek děkuji mému školiteli Prof. Ing. arch. Haně Urbáškové, Ph.D.

OBSAH

1. ÚVOD	12
1.1 Úvod do řešené problematiky	12
2. KLÍČOVÁ SLOVA	14
2.1 Dřevostavba, nízko-energetické domy, pasivní dům, soudobý trend	14
2.2 Citace pojmů: lidová stavba, bydlení v rod. domě, karpatský dům	16
3. CÍL DIZERTAČNÍ PRÁCE	18
3.1 Hlavní cíl dizertační práce	18
3.2 Sekundární cíl dizertační práce	18
3.3 Krajinný ráz a výstavba, dokument SCHKOB	19
4. SOUČASNÝ STAV ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY	24
4.1 Hlavní principy nízko-energetického a pasivního domu	24
4.1.1. Hlavní principy nízko-energetického domu	24
4.1.2. Hlavní principy pasivního domu	27
4.2 Dřevěné domy soudobé v zahraničí	28
4.3 Dřevěné domy soudobé v České republice	31
4.4 Příklady soudobé práce v regionu Beskydy	33
5. ZKUŠENOSTI Z VLASTNÍ PRAXE	38
5.1 Zkušenosti s dřevostavbami	38
5.2 Příklady z vlastní praxe	42
5.3 Dřevěné domy v CHKO Beskydy	50
6. SOUDOBÝ RODINNÝ DŮM V BESKYDECH	59
6.1 Historická stopa domů v Beskydech	59
6.2 Příklad návržení dřevěného soudobého domu v Beskydech	61
6.3 Poukázání na aspekty architektonické tvorby v CHKO	64
7. ZVOLENÉ METODY ZPRACOVÁNÍ	67
7.1 Analýza získaných poznatků	67
7.2 Postup při zpracování disertační práce	67
7.3 Průvodní zpráva, stavebně-technický stav dřev. konstrukcí	68
7.4 Stanovisko České komory architektů, úvod	76
7.5 Komentář k danému projektu	77
8. HLAVNÍ VÝSLEDKY PRÁCE	79
8.1 Zásady návrhu soudobého domu v Beskydech	79

8.2 Posouzení tepelných vlastností stejného objektu	81
8.3 Demonstrace architektonických aspektů na daném příkladu	84
9. ZÁVĚRY, VÝSLEDKY ŘEŠENÍ	86
POUŽITÉ ZDROJE	89
PŘÍLOHA	94
P.1 Stanovisko České komory architektů	94
P.2 Stanovisko soudním znalcem	101
P.3 Seznam publikovaných prací autora	113
P.4 Přehled aktivit vykonaných během studia	115
P.5 Beskydská drevol'ahkost', časopis Línia, SK	116
P.6 Dva články Petra Volfa pro hospodářské noviny	120

1. ÚVOD

Pro dizertační práci jsem si vybral téma – Architektura soudobého rodinného domu v Beskydech. Jak navrhovat domy k bydlení v Beskydech? V posledním období několika let je toto téma velice diskutované mezi architekty a projektanty v Chráněné krajinné oblasti.

Dnešní projekční požadavky ze strany Správy chráněné krajinné oblasti Beskydy vedou v mnohých případech k omezování tvorby architekta, za následek to má schvalování a následné realizování nesourodé, ne vždy kvalitní architektury.

1.1 Úvod do řešené problematiky

Území - charakteristika oblasti

Beskydy – jedna z nejkrásnějších oblastí české republiky, krajina horských hřebenů, hlubokých údolí, zurčících potoků a říček, rozlehlých lesů, rozkvetlých strání a starobyklých dřevěnic. Krajina, která u nás nemá obdoby, neboť zde končí a zároveň dosahuje nejvyšších nadmořských výšek na našem území karpatský horský oblouk – zelená páteř střední Evropy.

CHKOB – chráněná krajinná oblast Beskydy.

Mezi nejvýznamnější přírodní hodnoty CHKO patří zejména původní pralesovité porosty s výskytem vzácných karpatských druhů živočichů a rostlin. Dosud zde najdeme druhově pestrá a esteticky mimořádně působivé louky a pastviny. Unikátní jsou povrchové i podzemní pseudo krasové jevy. Mimořádná je i estetická hodnota a pestrost krajiny vzniklé historickým soužitím člověka s přírodou v tomto území. Přírodní hodnoty chráněné krajinné oblasti Beskydy zdůrazňuje 50 maloplošných chráněných území, vyhlášení dvou ptačích oblastí, územní překrytí CHKO s mezinárodně významným ptačím územím (IBA) a navržení celé oblasti CHKO za evropsky významnou lokalitu. Původní a dochované prostředí území CHKO Beskydy je v současnosti ovlivňováno mnoha faktory, z nichž některé lze

označit jako zásadní. K nim se řadí zejména: lesní hospodářství, zemědělství, turistika a cestovní ruch, výstavba a urbanizace území a myslivost.

Tyto faktory se v území CHKO vzájemně prostorově prolínají, a proto mají i různý efekt. K výše uvedeným základním faktorům se řadí i další vlivy, které se v území CHKO projevují buď v minulosti a nyní jsou méně významné (imisní zatížení porostů), anebo se omezují pouze na jednotlivé dílčí lokality (sportovní areály, povodně) či se významně projevují pouze v určitých časových obdobích (např. liniové stavby jako bariéra migrace živočichů). [11]

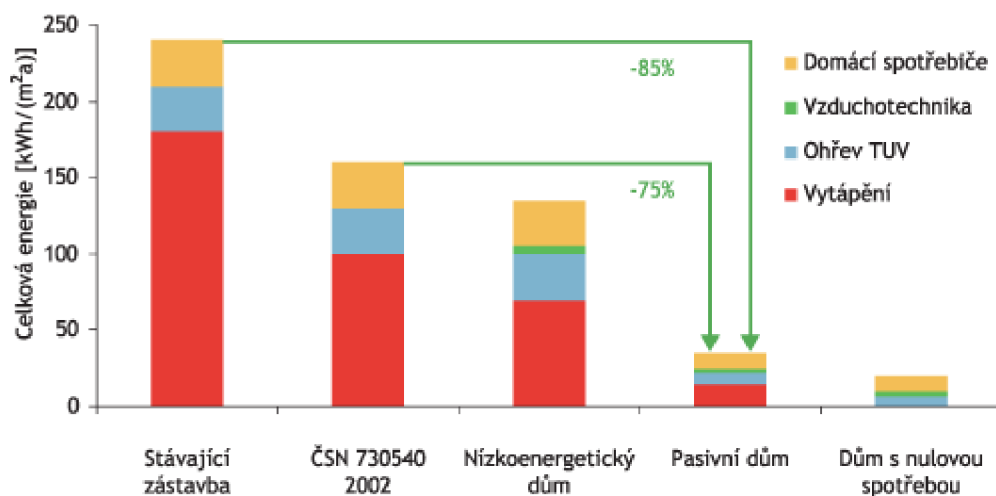
obr.1 Foto řešeného území, foto Ing. arch. Martin Rosa, 2010

2. KLÍČOVÁ SLOVA

2.1 Dřevostavba, nízko-energetické domy, pasivní dům, soudobý trend

Dřevostavba - stavba s nosnou konstrukcí ze dřeva. Dřevo dále můžeme použít na stavbě k různým účelům, např. pomocné konstrukce při zakládání, obkladové konstrukce, fasády, interiérové stěny, podlahy, terasy...

Nízko-energetické domy - základními body nízko-energetických domů jsou vhodné využití podmínek území a orientace pozemku, ideální návrh koncepce domu, tepelně izolační vlastnosti obvodového pláště, vyřešení stavebních detailů obvodového pláště, dostatečná vzduchotěsnost obvodového pláště, pasivní využívání sluneční energie, vhodně zvolený vytápěcí systém, kontrolované větrání domu, aktivní využívání sluneční energie a jiných alternativních zdrojů energie.

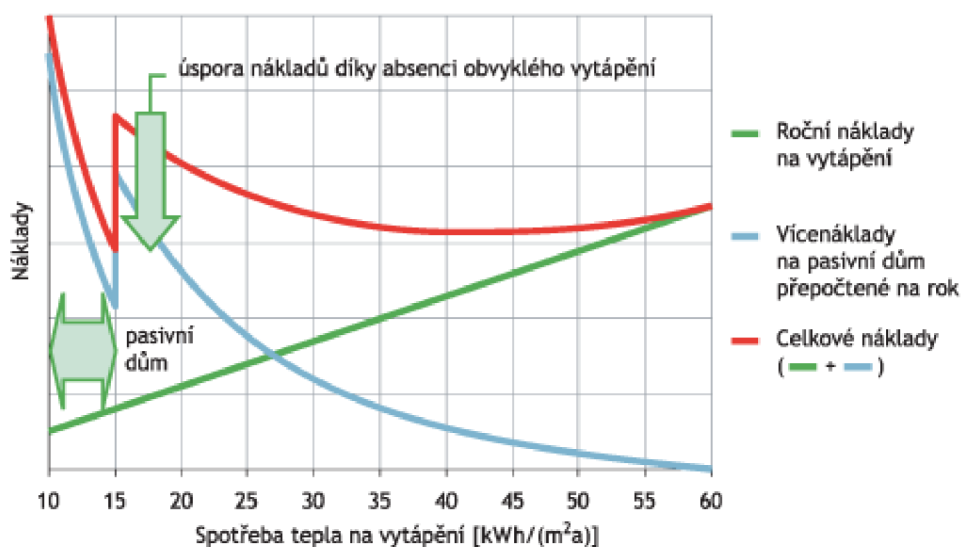

obr. 2 Spotřeba energie na chod domu

Pasivní dům – ekologický způsob bydlení: pasivně uzavřít v domě všechny už existující tepelné zisky - dopadající sluneční záření a energii vyzařovanou lidmi i spotřebiči. Minimální zdroje na vytápění, doplňkové ekologické zdroje na ohřev teplé vody. Koncepce pasivního domu je závislá na mimořádně kvalitní tepelné

izolaci. Dobře postavený pasivní dům nemá žádné komplikované systémy, úspora na rozvodech tepla, úspora radiátorů a vytápění v podlaze, všude koluje čerstvý, na potřebnou teplotu regulovaný vzduch.

Ve světě se padesát procent energetických zásob spotřebovuje na vyhřívání či ochlazování budov. Pasivní dům spotřebovuje minimum energetických zásob.

obr.3 Náklady na vytápění domů

Soudobý trend – základní směr vývoje stavění, bydlení a užívání domů. Použití tradičních, přírodních materiálů v základní formě – např. přiznání materiálu na povrchu stavby. V dnešní době je klient náročnější na vnitřní techniku bydlení, např. využívání multimediálních systémů, nebo tzv. dům pod palcem - pomocí mobilního telefonu můžeme „dirigovat“ chod domácnosti.

2.2 Citace pojmů

Lidová stavba

„Význačným impulsem pro studium a dokumentaci lidových staveb bylo svolání výtvarného odboru Umělecké besedy v Praze v roce 1880, vyzývající malíře, architekty a studenty ke sbírání zpráv a kreseb zajímavých dřevěných stavení, jejich součástí i starého rolnického nábytku. Národopisná výstava československá v Praze roku 1895 chápala lidové stavitelství jako významný prvek národní svébytnosti.“ [1] *Václav Frolec – Josef Vařeka, Lidová architektura*

Bydlení v rodinném domě

„Rodinný dům jako nejkvalitnější způsob bydlení. Z výsledků průzkumu vyplývá, že 70 až 85 procent respondentů považuje bydlení v rodinných domcích za nejkvalitnější formu bydlení. V malých městech a na venkově je jich však téměř 90 procent. Městské obyvatelstvo má rovněž o něco větší zájem o řadové (skupinové) rodinné domy.“ [5] *Jiří Ryba, České bydlení*

Karpatský dům

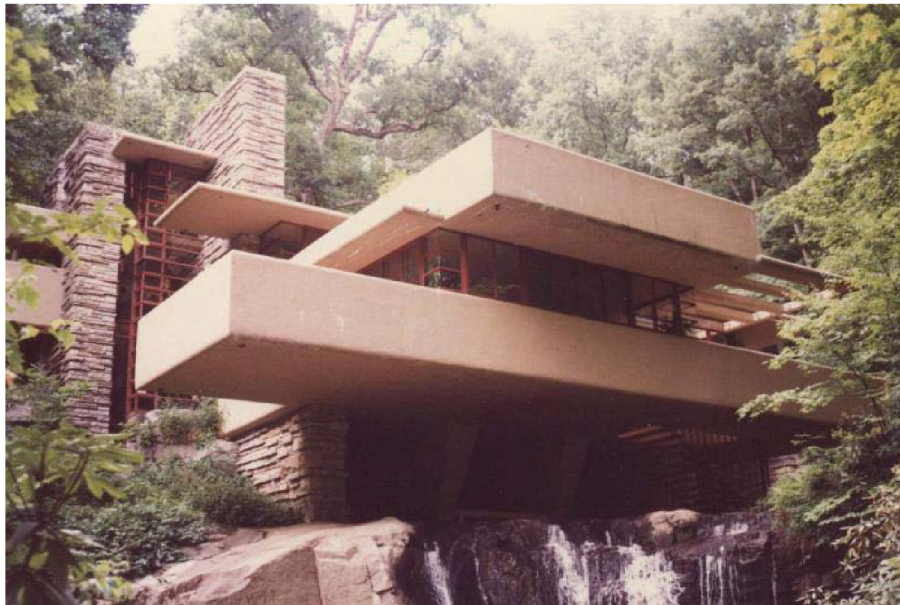
„Souborné označení pro lidový dům horského typu v karpatské části Slovenska, na východní Moravě a v Těšínském Slezsku. Z hlediska stavebního materiálu jde převážně o dřevěný, roubený dům. Karpatský dům v českých Karpatech jeví četné shody o podobnosti s karpatským územím v Polsku a na Ukrajině. Karpatský dům bývá považován za samostatný domový typ s četnými regionálními variantami.“ [1] *Václav Frolec – Josef Vařeka, Lidová architektura*

Projekt a dům

„Při plánování nových staveb domů, komerčních objektů nebo jiného spotřebiče se šetří nejnáze. Výborně se tu může uplatnit selský rozum, který jinak technici nemají příliš v oblibě. V současnosti je možné postavit dům v nízko energetickém standardu se stejnými náklady jako u běžné výstavby. Přitom spotřeba nízko energetického domu je zhruba třikrát nižší. Důležité je nešetřit na projektu, který je pro dům rozhodující.“ [6] *Ing. Karel Srdečný, Energeticky soběstačná obec*

Architektura, umění

„Dobrá architektura je vždy výsledkem dobré civilizace, bez umění a architektury nemá naše civilizace duši.“ [4] *Frank Lloyd Wright, 1940*

obr. 4 Fallingwater, Pensylvanie, architekt Frank Lloyd Wright, 1936, foto Kamil Mrva 1995

3. CÍL DIZERTAČNÍ PRÁCE

Cílem disertační práce jsou zásady jak vytvořit soudobý rodinný dům v Beskydech. Nově navržený rodinný dům by měl vycházet z tradice výstavby daného regionu, dále by měl poukazovat na soudobý trend v architektuře, a zároveň by měl být navržen v principech nízko-energetického či pasivního domu.

3.1 Hlavní cíl dizertační práce

Zásady navrhování v Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Beskydy. Současné požadavky na výstavbu v CHKO Beskydy jsou podle mne nedostatečné, neumožňují prosadit soudobou architekturu daného regionu, a nezabraňují stavění nesoudobé architektury.

Současné architektonické dění v regionu CHKO Beskydy je diskutabilní, pro mne velice skeptické, založené na vyjádření pouze úředníků Správy CHKOB. Architektura by měla být schopna zajistit krásné a funkčně vyhovující prostředí pro všechny obyvatele. Ve skutečnosti dnes nemůže architekt ovlivnit svým navrhováním dané prostředí. Kenneth Frampton, kritický historik moderní architektury, diagnostikují situaci: „Za zcela chaotickou dezintegrací prostředí nesou společnou odpovědnost především realitní společnosti a stavební průmysl, podporovaný bankami, byrokracií a naší plánovanou politikou *laissez-faire*.“ [2]

3.2 Sekundární cíl disertační práce

Ověření projektu v praxi. Návrh soudobého dřevěného domu v Beskydech. Příkladem se stala rekonstrukce rodinného domu na Prostřední Bečvě, prokázání zda je možné realizovat soudobý dům v Beskydech, za jakých podmínek a úskalí.

Dnešní dokumenty a činnost správy chráněné krajinné oblasti Beskydy se sídlem v Rožnově pod radhoštěm jsou následující:

3.3 Krajinový ráz a výstavba, dokument SCHKOB

Chráněná krajinná oblast (CHKO) Beskydy byla vyhlášena z důvodu výjimečných přírodních hodnot, jimiž jsou zejména původní pralesovité lesní porosty s výskytem vzácných karpatských živočišných i rostlinných druhů, druhově pestrá luční společenstva, unikátní povrchové i podzemní pseudo-krasové jevy a rovněž mimořádná estetická hodnota a pestrost ojedinělého typu krajiny vzniklého historickým soužitím člověka s tímto územím.

Posláním oblasti je ochrana všech hodnot krajiny, přírodních zdrojů a jejich typických znaků, kterými jsou zejména povrchové utváření krajiny včetně vodních toků a ploch, její vegetační kryt a volně žijící živočišstvo, rozvržení a využití lesního a zemědělského půdního fondu a ve vztahu k ní také rozmístění a urbanistická skladba sídlišť a architektura staveb.

Činnost Správy CHKO Beskydy

Posláním Správy CHKO Beskydy, v rámci usměrňování stavební činnosti, je snaha spoluvytvářet architekturu typickou právě pro oblast Beskyd. Tímto se samozřejmě nemyslí, že zde budou vznikat kopie staveb z dob minulých, ale stavby, které budou plně navazovat na okolní krajinu – budou součástí této krajiny. Vycházíme z technologického pokroku, ke kterému dnešní společnost dospěla a nebráníme se používání nových materiálů a technologií. To znamená, že pokud se má stavět moderním způsobem, tak v tradičním duchu a pokud se má přestavovat, potom je důležité uchování původního rázu. Jedině tímto způsobem můžeme docílit tzv. „obnovy venkova“.

Spousta obcí si až do současnosti zachovala objekty, které jsou vzpomínkou na život na vesnici (a na horách) z dob hospodaření. Většina těchto objektů již postrádá své původní využití, a proto se často setkáváme s dotazy, zda přestavovat, či jinak rekonstruovat tyto objekty. Správa CHKO Beskydy vyvíjí své úsilí směrem k minimalizaci dalšího rozšiřování staveb do volné krajiny, proto je přínosem pro krajinu využití stávajících objektů (přizpůsobené novým potřebám a

nárokům na bydlení). Jedinou podmínkou je respektování stavby v její podobě, s cílem dochovat původní kolorit venkova.

Novostavby, přístavby, nástavby a jiné stavební úpravy podléhající stavebnímu zákonu, prováděné na území CHKO musí splňovat požadavky kladené ze strany Správy CHKO na vzhled staveb, čímž se rozumí, že by stavby měly být ve stylu tradiční lidové architektury naší oblasti. Tento požadavek vychází ze zákona č.114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, který opravňuje příslušný orgán ochrany přírody k připomínkování projektů pro ÚŘ, SŘ, ale i ohlášení drobných staveb.

Ze zákona o ochraně přírody a krajiny §12, odst. 1 vyplývá, že souhlas SCHKOB je nezbytný k umístování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz. Příkladem můžeme uvést: střechy bez povrchové úpravy, které svítí a dávají o sobě vědět široko daleko do krajiny, ploty různých výšek, tvarů, doplněné o rozmanité doplňky, úpravy terénu a jiné, to vše může znamenat změnu krajinného rázu.

Úkolem architekta (projektanta) je, aby dokázal vhodně zakomponovat stavbu do krajiny. Umístění domu v krajině je zařazeno mezi první kroky při představě novostavby, proto se má za to, že architekt (projektant) nejenže skloubí požadavky investora na dispozici domu a vzhled celého objektu, ale v jeho představivosti se musí tyto požadavky dokonale sladit s okolní přírodou a krajinou. Pokud se splní všechny požadavky – tradiční vzhled objektu, umístění domu do krajiny - potom může vzniknout dům, který se bude jevit jako „dům v krajině“.

Pojmy v ochraně přírody

Plán péče o chráněnou krajinnou oblast Beskydy byl zpracován v souladu s § 27 zákona č.114/92 Sb. Jedná se o základní koncepční a řídicí dokument, který by měl sloužit pro usměrňování rozvoje CHKO a ovlivňování lidských aktivit na jejím území v období příštích 10 let (do r.2008). Schválením (12.01.1999) se plán péče stává výchozím podkladem pro územně plánovací dokumentaci, lesní hospodářské plány, směrný vodohospodářský plán a jiné druhy plánovací

dokumentace. Plán péče je uložen na Správě CHKO Beskydy v Rožnově pod Radhoštěm a v elektronické podobě byl poskytnut i Obecním úřadům.

Krajinný ráz (viz. zákon č.114/1992 Sb. §12, odst.1) – krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umisťování a povolování staveb mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.

Zonace – v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny je území CHKO děleno do 4 zón, což znamená odstupňování hodnoty kvality krajiny z hlediska všech faktorů ochrany přírody. Barevné vyznačení zón je možné najít v mapách zonace, mapy v měřítku 1:10 000 jsou uloženy na Správě CHKO Beskydy a do map zonace (orientační) v měřítku 1:50 000 je možné nahlédnout na Obecních úřadech. I.zóna (v mapě zonace je označena červeně) má nejpřísnější režim ochrany a nová výstavba zde není ze zákona č.114/92Sb. o ochraně přírody a krajiny povolena, v II.zóně (v mapě zonace je označena zeleně) se stavby povolují pouze vyjíměčně (tyto lokality nejsou většinou ani v územním plánu určeny k zástavbě), ve III. a IV.zóně se stavby umisťují v souladu s územním plánem a musí být dodržen tradiční vzhled stavby. Zonace byla schválena Ministerstvem životního prostředí dne 7.9.1999. Podle toho, ve které zóně odstupňované ochrany přírody a krajiny CHKO Beskydy bude stavba uvažována, se bude i přísněji posuzovat její vzhled a soulad s okolní krajinou. Může nastat i případ, že stavba nebude povolena; jedná se o lokality, případně oblasti, které jsou ojedinělé a proto zasluhují přísněnou ochranu.

Architektura v CHKO Beskydy

Na území CHKO Beskydy se vyskytuje architektura typu karpatského, lokální forma domu valašského a těšínsko-slezského. Jedná se o přízemní roubený dům se sedlovou střechou, krytou původně šindelem. Charakteristickými prvky jsou dřevěné podsíně, dřevěné štíty s ozdobně kladenými deskami, okapové stříšky ve štítě, kabřinec. Dnešní podoba vesnice je výsledkem dlouhodobého úsilí smazat rozdíl mezi městem a vesnicí. Konečný důsledek (a dnešní tvář venkova to

dokazuje) je velký rozdíl, protože vesnice je vesnicí jedině tehdy, pokud je na první pohled patrný rozdíl mezi městskou zástavbou a venkovem a pokud člověk rozpozná úzký vztah stavby s přírodním prostředím, flórou a faunou.

základní znaky staveb použitelné pro novou výstavbu:

- **půdorys** budovy obdélníkový (1:2; 1:1,5), další přípustné tvary - L, U, T
- **střecha** - symetrická, sedlová (38 stupňů ~ 45 st., od H. Bečvy směrem na Vsetínsko ~ 50 st.), hřeben střechy orientován rovnoběžně s delší stranou objektu.
- **střešní krytina** - barva tmavohnědá ~ hnědočervená, není přípustná vlnitá krytina a hliníkový plech bez povrchové úpravy
- **výška domu** - přízemní dům s možností obydlí podkrovní
- **komín** - umístění poblíž hřebene
- **prosvětlení podkrovní** - ze štítu nebo vikýři (sedlovými, pultovými)
- **štít** - symetrický, okna menší, dělená a symetricky umístěná, svislý obklad dřevem
- **okna, dveře** - jednoduché, většinou obdélníkové, materiál – upřednostnit dřevo
- **vstup do domu** - uprostřed bočního průčelí (viz. obr.č.6)
- **fasáda** - jednoduchá, bez dílčího členění (výstupky na fasádách ve tvaru arkýře a jiné nemají co dělat na beskydském domě)
- **vnější povrchy** - nejlépe hladké, bílé, pokud barevné, potom je třeba volit jemné pastelové tóny, pokud se uvažuje s imitací dřevěnky (pobití zděné stavby), potom doporučujeme použít dřevo s minimální šířkou obkladové desky cca 20 cm
- **balkóny** - nepoužívat-na tradičních stavbách na Vsetínsku je možné setkat se s domy s vyvýšeným patrem , ty se stavěly většinou ve svahu, kdy podsínka bývala vyvýšena jako pavláčka; dalším příkladem mohou být tzv. fojtství, která se vyznačovala patrovými domy s pavlačí ve dvorní části
- **sokly, zdi, schody** - kámen, v žádném případě nepoužívat plasty, keramické, glazované obklady a jiné přírodě vzdálené materiály

- **oplocení** - dřevěné latkové, bez podezdívky, doporučujeme výšku cca 1,2m a musí být dodržena mezera mezi spodní hranou plotu a terénem min.15cm, výjimečně lze použít pletivo potažené plastem, ovšem jakékoliv oplocení ve formě majetkového vymezení hranic raději nedoporučujeme; oplocení dřevinami je vítáno – nutno použít doporučené druhy (původní) dřevin k výsadbě (např. habr, buk, dub, dále viz. "Seznam doporučených druhů dřevin pro výsadbu v Beskydech"- k dispozici na Správě CHKO Beskydy v Rožnově pod Radhoštěm).
- **příjezdová cesta** - přírodní materiál – kámen, štěrk, možné použití zatravnovacích tvárnic

[11] *Zdroj: web.stránky SCHKO Beskydy*

4. SOUČASNÝ STAV ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

4.1 Hlavní principy nízko-energetického a pasivního domu

V současné době je trend pro bydlení navrhování tzv. nízko-energetických domů, či pasivních domů. Domy jsou odlišné dle spotřeby energie na vytápění a samotný chod domu. Dnešní legislativa, připravované a také schválené zákony, se tomuto tématu hodně zabývá. Co to znamená pro projektanty? Budeme muset citlivě navrhovat urbanistické a architektonické řešení domů, citlivě navrhovat technické detaily, skladby konstrukcí.

4.1.1 Hlavní principy nízko-energetického domu

Vhodné využití podmínek území a orientace pozemku. Je třeba zohlednit, na jakém místě se náš budoucí dům má nacházet. Zda bude na rovném slunném pozemku či ve stínu lesa někde na samotě. Samozřejmě podob místa, kde může stát náš budoucí dům, je mnohem více, a proto je třeba již při projektování domu upozornit architekta, projektanta, že máte zájem o nízko-energetický dům. Jeho úkolem je dům vhodně zasadit do prostředí tak, aby byl schopen co nejefektivnějším způsobem získávat energii ze slunečního záření a aby přitom byl dům co nejlépe chráněn před úbytkem energie např. vlivem severních větrů.

Ideální navržení koncepce domu. Ztráta tepla z domu probíhá prostřednictvím obvodového pláště domu. Proto je důležité, aby obvodový plášť měl co možná nejmenší plochu. Nejmenší plochu ze známých těles má koule. Ta je však pro tvar domu v dnešní době z pochopitelných důvodů minimálně využívána. Proto by měl být plášť domu pokud možno co nejjednodušší bez zbytečných zákoutí, často ve tvaru půdorysu obdélníku nebo čtverce. I vnitřní dispozice domu by měla být vzhledem ke snadnému přenosu energií bez zbytečných komplikací.

Tepelně izolační vlastnosti obvodového pláště. Dosažení co nejlepších tepelně izolačních parametrů všech prvků obvodového pláště – střechy, podlahy, obvodových stěn, ale i oken a dveří. U střechy, podlahy a obvodových stěn nám to umožní masivní zateplení, u oken a dveří toho docílíme vhodnou volbou zasklení a rámu.

Vyřešení stavebních detailů obvodového pláště. Především se musíme zaměřit na místa možného vzniku tzv. tepelných mostů. To jsou místa, která nám odvádějí teplo z interiéru domu do exteriéru a chlad naopak. Vzniku tepelných mostů zabráníme vhodně zvolenou stavební technologií a především precizně provedenou stavbou domu.

Dostatečná vzduchotěsnost obvodového pláště. Dům musí být bez netěsností a musí odolávat určitému tlaku vnějších vlivů, aby nedocházelo k tzv. profukování domu.

Pasivní využívání sluneční energie. Vhodným návrhem domu můžeme získat veliké množství sluneční energie, která se nám po dopadu v interiéru domu mění na tepelnou. Toho docílíme především využitím rozsáhlejšího prosklení jižní strany domu. K tomu, abychom byli schopni takto získanou tepelnou energii v domě zachytit a i později využít v náš prospěch, je vhodné, aby nízko-energetický dům neměl jenom výborné tepelně izolační vlastnosti obvodového pláště, ale měl také schopnost akumulace tepla. Výborné akumulační vlastnosti domu mají jednoduše řečeno těžké materiály jako je hliněná cihla pálená i nepálená, kámen, beton atd. Tyto materiály se v době intenzivního působení sluneční energie nahřejí a později, kdy již přímý sluneční svit v interiéru není, teplo pozvolna uvolňují do prostoru a tím nám znatelně opět šetří náklady na vytápění domu. Tato akumulovaná tepelná energie je také pro člověka mnohem příjemnější a některé zdroje uvádějí i zdravější, než teplo uvolňované např. radiátory.

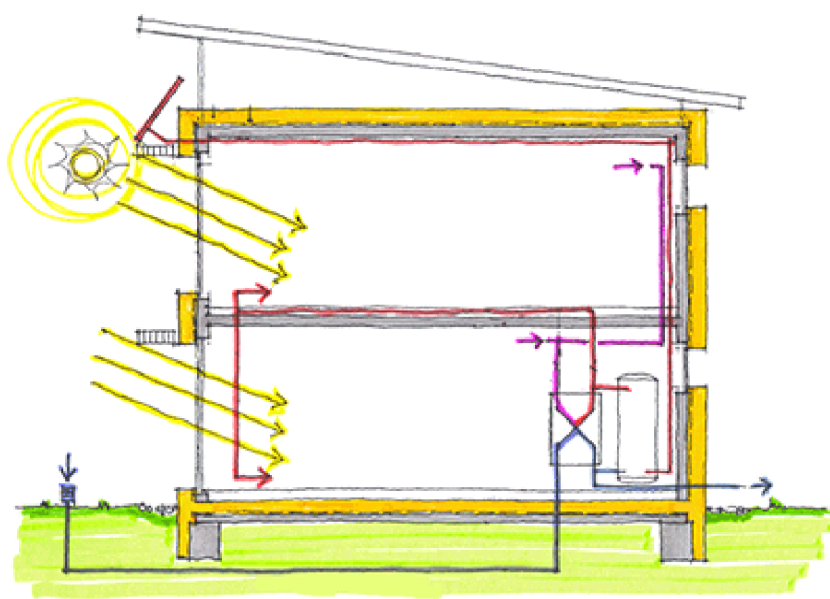
Vhodně zvolený vytápěcí systém. Vhodně zvolená otopná soustava domu je dalším krokem ke komfortnímu užívání domu. Vhodné jsou především nízkoteplotní otopné soustavy. Nesmíme zapomenout ani na přesnou a včasnou regulaci teploty v domě.

Kontrolované větrání domu. Větrání domu je nezbytností, jelikož provoz domu (především obyvatelé) vyprodukuje velké množství vlhkosti, která musí být domem absorbována a přebytek odveden do exteriéru. Jestliže dům tuto funkci neplní, zákonitě se to musí projevit ve zhoršených životních podmínkách v době např. tvorbou plísní. Je třeba mít možnost regulovaného větrání dle aktuální potřeby. Odměnou za to je úspora energie a příjemné vnitřní klimatické prostředí. Ideální je, když kontrolované větrání přenecháme rekuperační jednotce, která nám navíc vrátí většinu tepelné energie, která odchází se znečištěným vzduchem, vrací zpět do domu s čerstvým vzduchem.

Aktivní využívání sluneční energie a jiných alternativních zdrojů energie. Používání slunečních kolektorů nebo různých hybridních systémů zaměřených na ohřev vody, výroby energie obecně velmi zefektivňuje principy nízko-energetických domů a snižuje naši závislost na dodávkách energií z vnějších systémů, což nám do jisté míry dává určitou dávku svobody v užívání domu.

[10] Webový portál pasivní domy.cz

Tyto body jsou jen základním výčtem principů nízko-energetického domu, které slouží především pro základní orientaci v problému.

obr.5 Schéma proudění slunečních paprsků, ohřev teplé vody, tepelná izolace.

4.1.2 Hlavní principy pasivního domu

Tepelná ochrana. Většina soudobých budov vyzařuje teplo do okolí, pasivní dům si je úzkostlivě chrání. Pilířem pasivního domu je účinná, několik desítek centimetrů tlustá izolace, která takřka likviduje tepelné ztráty.

Součinitel prostupu tepla $U < 0,15 \text{ W}/(\text{m}^2\text{K})$

Vzduchotěsnost. Do pasivního domu nikudy netáhne, dokonce ani větrání okny není nutné. Výměna vzduchu je řízená a odcházející vzduch při tom předává teplo vzduchu čerstvému. Při montáži stavebních prvků je proto cílem až extrémní vzduchotěsnost celého pláště budovy.

Celková neprůvzdušnost $n_{50} < 0,6 \text{ h}^{-1}$

Pasivní zisky. Orientace hlavních oken pasivních domů by měla být pokud možno jižní, aby okna, konstruovaná jako solární kolektory, měla co nejvyšší tepelné zisky. V každém případě by tepelné zisky měly být vyšší než ztráty.

Součinitel celkové propustnosti slunečního záření $g > 50 \%$

Větrání. Jestliže jednou nohou pasivního domu je izolace, druhou je bezpochyby rekuperace. Zatímco při větrání oknem vypouštíme i teplo a s čerstvým vzduchem do místnosti nasáváme prach a pyl, rekuperace vydýchanému vzduchu teplo odebírá a předává ho přefiltrovanému vzduchu čerstvému. To po většinu roku stačí na vytápění celého domu.

Účinnost rekuperátoru $> 75 \%$

Energeticky efektivní spotřebiče. Je-li vývěsním štítem pasivního domu radikální šetření energií, pak v něm nelze používat plýtvavé spotřebiče. Užíváním úsporných ledniček, praček či sporáků lze snížit spotřebu elektřiny až o 50 procent.

Obnovitelné zdroje. Závislost pasivního domu na dodávkách energií, které se proti obyčejnému domu smrskly na pouhých 15 procent, lze ještě snížit využitím obnovitelných zdrojů. Tak malá tepelná čerpadla se však běžně nedělají, ale na

příklad solární panely mohou ušetřit až 60 procent tepla potřebného na ohřev teplé vody.

[10] Webový portál pasivní domy.cz

obr.6 Prototyp pasivního domu v zahraničí, *Haustyps ARIA 148 April - November 2001*

4.2 Dřevěné domy soudobé v zahraničí

Dřevo jako stavební materiál se používá na celém světě. Dřevěné domy byly a stále jsou nejen atraktivní pro uživatele, ale z hlediska bydlení jsou stále plně funkční. Dřevěné stavby se více stavějí v oblastech krajinných, v blízkosti těžby dřeva, případně se dřevo dováží různými dopravními prostředky. Dnes např. exotické dřeviny pro terasy, nábytek, obklady se již dovážejí mezi kontinenty.

V Evropě a také u nás je tento systém nejvíce rozšířený. Novodobé dřevěné stavby můžeme vidět po celé Evropě. V každém státě je spousta architektů zabývajících se danou přírodní (organickou) výstavbou. Propagátory organické architektury byli ve světě americký architekt Frank Lloyd Wight, nebo finský architekt Alvar Aalto a další.

obr.7 Krøller-Müller museum, Otterlo, Holandsko, autor MVRDV architekti, 1995.

Dřevěný fošínkový systém vyplněný tepelnou izolací se ve velké míře začal používat v severní Americe v období po druhé světové válce. Dnes jsou ve Spojených státech amerických a v Kanadě realizována celá novodobá sídliště rodinných domů, budovy pro veřejnost, známý systém „two by four“, „two by six“ (2x4 nebo 2x6 palců průřez dřevěného trámu).

obr.8 Kostel v Oakville, Ontario, Kanada, autor Steven Teeple, 2007.

obr.9 Budova Sailing Club, Toronto, Ontario, Kanada, autor Steven Teeple, 2007.

Např. v sousedním Rakousku je zcela běžná moderní výstavba v krajinném rázu pohoří Alp. V nejvyšších nadmořských výškách jsou navrženy dřevostavby založené např. na principu nízko-energetického domu. Nacházejí se zde nové objekty sloužící pro soukromý i veřejný sektor. Dřevěný materiál, skleněné stěny jsou dominantou daných staveb. Není to jen nový architektonický výraz staveb, ale především jde o funkční řešení potřeb uživatelů v návaznosti na přírodní krajinný ráz. Překrásnou dřevostavbu na betonovém podstavci navrhli a realizovali architekti AFGH ve švýcarských Alpách v roce 2003 (viz. foto Dům Rigi).

obr.10 Dům Rigi, Švýcarské alpy, autor AFGH Architekti, 2003 [9]

obr. 11 Dům Rigi, Švýcarské alpy, interier, autor AFGH Architekti, 2003 [9]

4.3 Dřevěné domy soudobé v České Republice

Dnes je obdoba využití dřeva u nás ve stavbě domů podstatně menší než klasický systém výstavby (zděné s keramických nebo různých prefabrikovaných systémů). Dřevostavby se staví systémem svépomocí, to znamená, že stavebník může na stavbě obydli ušetřit, nebo systémem dodavatelsky, kdy stavební firma připraví dům na klíč. U nás je podíl dřevostaveb oproti ostatní výstavbě 1-2%, ve Spojených státech amerických je 65%. Roční těžba dřeva na obyvatele je v České republice a ve Spojených státech amerických přibližně stejná. V Rakousku a Švýcarsku je to 10%, Anglie 15%, Severské země až 60%, Kanada dokonce 80%. Na jeden průměrný rodinný dům ze dřeva je zapotřebí přibližně 70m³ surového dřeva.

Dřevěné domy si již v dnešní době zasloužily různá ocenění odborné veřejnosti nejen u nás ale ve světě. Cena Grand Prix 2007 obce architektů udělila první místo dřevěné stavbě Středisko ekologické výchovy Sluňákov od ateliéru Projektíl a také stavbě arch. Mudříka Dům v Lomu.

obr. 12 Středisko ekologické výchovy Sluňákov, autor Projektil, 2006. [9]

obr. 13 Středisko ekologické výchovy Sluňákov, autor Projektil 2006. [9]

V české republice je jedním z propagátorů výstavy dřevěných domů firma Prodesi, která každoročně pořádá tzv. **Salon dřevostaveb**, kterého se mohou účastnit architekti, projektanti, kteří realizovali dřevěnou stavbu. Každým rokem lze pozorovat větší zájem o propagaci nových dřevěných domů. Přibývá také počet architektů, zabývajících se touto problematikou. Salon dřevostaveb je v rámci výstavy o dřevěných materiálech k vidění vždy počátkem roku na Pražském výstavišti. Např. Salon dřevostaveb v roce 2008 byl doplněn o tematické přednášky (Tomáš Klanc, Josef Smola, Kamil Mrva z České republiky, Marika Frenette z Kanady, a architekti z ateliéru Crahay & Jammaigne z Belgie).

Soutěž dřevěný dům se stává populární mezi odborníky a studenty. Jedná se o evropskou mezinárodní soutěž o nejlepší návrhy dřevěných domů. V rámci

dokumentace a podrobné specifikace musí účastníci také předvést energetické štítky obálky budovy daného projektu, zaměřené na tepelnou techniku budov. V rámci semináře k této soutěži proběhly např. v předminulém roce přednášky v Praze na Komoře architektů, kde vystoupili Ing. Jan Řezáč z nadace dřevo pro život, Ing. Jiří Šála Csc. s navrhováním dřevěných nízko-energetických domů ve vztahu k ČSN 730540 (Tepelná ochrana budov), Ing. arch. Josef Smola s principy konstrukční ochrany dřeva a konstrukční detail dřevěných nízko-energetických domů, a Ing. arch. Kamil Mrva se zkušenostmi s navrhováním dřevěných domů.

Petr Kratochvíl v knize *Současná česká architektura a její témata* napsal o dřevěných stavbách: „Tradičním materiálem, který dnes zažívá renesanci v architektuře, je ovšem především dřevo. Jeho ekologickou předností je nízká energetická náročnost na jeho „výrobu“, obnovitelnost tohoto zdroje i možnost snadné recyklace po případném dožití stavby. Má však i smyslové kvality, jež stavbám dávají přívětivější charakter než studené technicistní materiály. Zatímco v U.S.A. zůstalo dřevo běžným materiálem standardizovaných montovaných rodinných domů po celé 20. století, v Česku nás od roubenek dělí dlouhá césura, kdy dřevo přežívalo jen v romantických víkendových srubech. Bylo tedy třeba hledat nové vzory, jež podle mne poskytl především švýcarský minimalismus 80. a 90. let a obdobné tendence, v nichž přirozená prostota dřeva souzněla s hledáním elementárního tvaru. Takového ducha cítíme například v některých dřevěných či dřevem krytých rodinných domech Markéty Cajthamlové (Konárovice, 2005), ateliéru Sporadical (Dům v arboretu, 2007), Kamila Mrvy (Dolní Bečva, 2005, Kopřivnice, 2006), jehož stavby navíc často splňují i kritéria nízkoenergetického domu. A stejné spojení energetické úspornosti a dřevostavby nabízí vlastní dům Patrika Zamazala v Letohradu (2009) nebo rodinný dům v Mnichovicích od Jakuba Fišera a Simony Fišerové (2009).“ [2]

4.4 Příklady soudobé práce v regionu Beskydy

V daném regionu valašsko-lašském se nachází několik příkladů staveb, kdy architekti snažili se prosazovat trendy dané doby v návaznosti na přírodní charakter oblasti. Především používali jednoduché tvary, jednoduché dispozice,

prosklené stěny, přírodní materiály. Architekt Dušan Jurkovič navrhl a následně realizoval komplex budov na Pustevnách pro Pohorskou jednotu Radhošť ve Frenštátě, turistické stavby a jejich zařízení: Turistická ubytovna Maměnka, jídelna Libušín, kolárka, zvonice, tělocvičné náradí pro hřiště, orientační tabule. Tyto dřevěné stavby, realizované v letech 1898 – 1899, jsou příkladem secese podporována jednoduchými ornamenty.

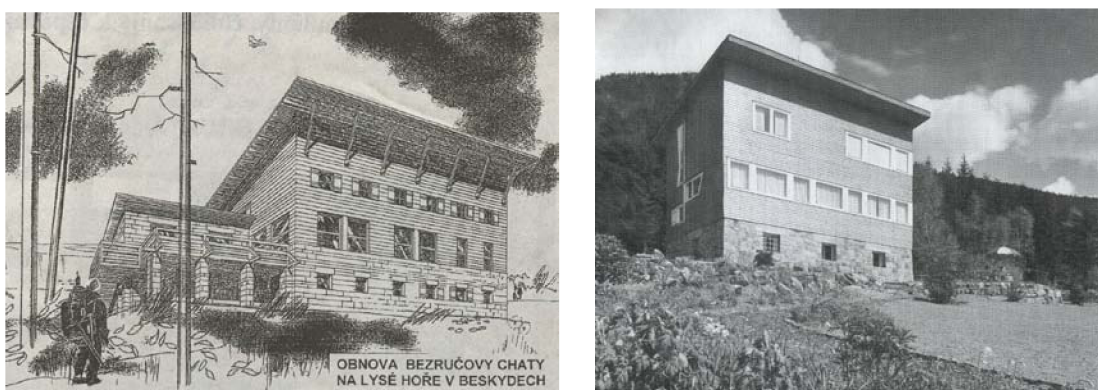
obr. 14 Pustevny, Libušín a Maměnka, autor Dušan Jurkovič, 1898, foto Kamil Mrva

Architekt Bohuslav Fuchs je autorem Hotelu Vlčina ve Frenštátě pod Radhoštěm, realizace proběhla v létech 1940-46, jedná se o moderní přístup v navrhování ubytovacího zařízení v malebné krajině za použití přírodních materiálů (kámen, dřevo).

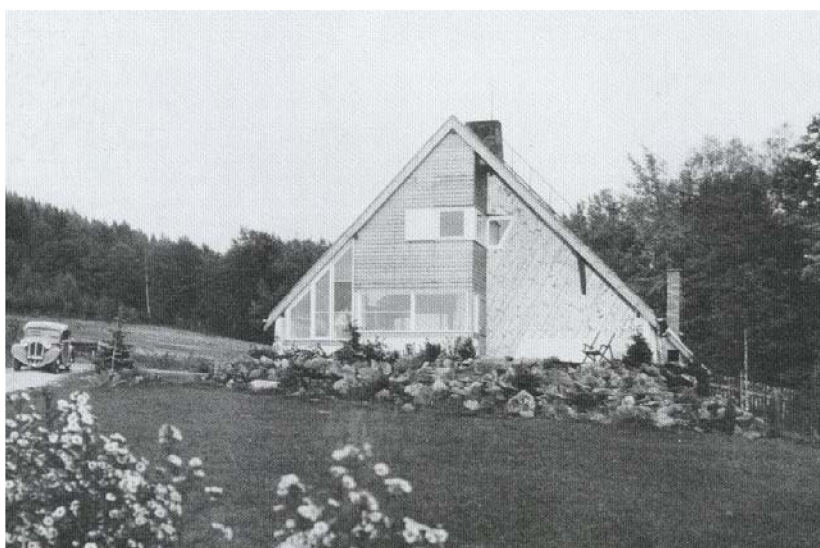

obr. 15 Hotel Vlčina, Frenštát pod Radhoštěm, autor Bohuslav Fuchs, 1940 – 1946 [9]

Dalšími architekty, kteří navrhli a realizovali v dané lokalitě moderní stavby, jsou bratři Lubomír a Čestmír Šlapetové. Několik staveb jsou k vidění v Rožnově pod Radhoštěm (Vila K.Krystýnka, Vila JUDr. J.Žanty, Vila JUDr. J.Vondráčka, Víkendový dům J.aZ.Vítězových), v Příboře (Rodinný dům J.Kotoučka, Rodinný dům R.Schona), ve Valašském Meziříčí byla navržena Vila R.Chumchala a F.Nožičky (1933-34), Bezručova chata na Lysé Hoře, nebo kostel Sv.Mikuláše v Tiché u Frenštátu pod Radhoštěm, který se realizoval v letech 1967 – 76. [7]

obr.16 Bezručova chata na Lysé Hoře, autor Lubomír a Čestmír Šlapetové, a Víkendový dům J. Pěničkové a J.Rybáka ve Starých Hamrech, autor Lubomír a Čestmír Šlapetové (1935).[7]

obr.17 Víkendový dům J.a Z.Vítězových v Rožnově pod Radhoštěm, autor Lubomír a Čestmír Šlapetové, (1936). [7]

Na těchto příkladech lze vidět jednoduché komponování hmot-staveb s pultovými střechami v přírodě, v chráněné krajinné oblasti Beskyd, využívání prosklených ploch na jižní stranu – přísun slunce do interiéru, přírodních materiálů na fasádě (kámen, dřevěné obklady).

Bezručova chata na Lysé Hoře vyhořela v roce 1978. Klub českých turistů v Beskydech se snaží prosadit obnovu Bezručovy chaty od roku 2003-04. Podporu vyjádřili zástupci kraje, politici, památkáři, obec architektů a další odborníci. Bohužel Správa Chráněné krajinné oblasti Beskydy má výhrady k podobě repliky. Zatímco ve své době mnozí tuto chatu pokládali za ojedinělou a významnou moderní funkcionalistickou dominantu vrcholu, dnešní zákony o ochraně přírody neumožňují stavět v chráněné oblasti podobné řešené budovy.

Letní škola architektury

Technická univerzita v Liberci, Fakulta umění a architektury, oslovila mne, v rámci grantu „Budování partnerství a rozvoj spolupráce v oblasti architektury mimo tradiční centra“, k práci odborného garanta Letní školy architektury v Rožnově pod Radhoštěm. Letní škola se konala v září 2012 za účasti třiceti studentů fakulty architektury z Liberce, pedagogů, regionálních architektů a dalších odborníků z celé republiky. Studenti byli rozděleni do několika skupin pod vedením vedoucích, profesionálních architektů. Mou úlohou byla supervize nad skupinami. Se starostou obce Trojanovice, s panem Jiřím Novotným, jsme vytipovali dvě lokality vhodné pro studentské práce na území CHKO Beskydy.

Prvním zadáním byla parcela určená pro budoucí zástavbu v části obce zvané Lomná. V současné době je zde louka určená v územním plánu obce k budoucí výstavbě rodinných domů. Zadáním bylo navrhnout možnosti její budoucí zástavby, navrhnout vhodné urbanistické řešení a také podobu domů, které by se k tomu hodily. Druhým tématem určeným k řešení byla konverze hodně diskutovaného Dolu Frenštát, neboli co udělat v budoucnosti se stavbami, které znehodnocují okolí? Přes tematickou náročnost a časový stres se povedlo každé skupině přinést vlastní názor. V případě hledání odpovědi na budoucí bydlení to bylo jednodušší, protože se s ním lze snadněji ztotožnit než s industriální konverzí. Některé principy zástavby, které se objevily, především možnost jakýchsi shluků

připomínajících klasickou skladbu stavení na pasekách, by šlo snadno využít za podmínky, že s parcelou bude nakládat osvícený investor. Všechny projekty členěním objektů po svém zohledňovaly výhledy na okolní krajinné dominanty.

V rožnovském hotelu Relax, kde práce probíhaly, se uskutečnily přednášky k danému tématu z řad architektů a dalších odborníků. K letní škole byla přizvána správa Chráněné krajinné oblasti Beskydy, byla uskutečněna přednáška vedoucího pana Františka Jaskuly. Při prezentaci hotových prací (panelů) proběhla diskuze zadavatelů, CHKO a dalších přizvaných hostů.

Studentské práce byly vystaveny nejprve v rožnovském hotelu Relax, poté v prostorách základní školy v Trojanovicích, ale také v Liberci či pražské Galerii Jaroslava Fragnera.

5. ZKUŠENOSTI Z VLASTNÍ PRAXE

5.1 Zkušenosti s dřevostavbami

Dřevo – přírodní materiál, který se používal od nepaměti pro stavbu obydlí. V našem regionu Valašsko-lašském se dřevo jako konstrukční nosný materiál historicky používalo u roubených staveb. V původně chudém kraji bylo dřevo dostupným materiálem pro všechny. Dnes je obdoba využití dřeva ve stavbě systémem svépomocí. To znamená, že stavebník může na stavbě obydlí ušetřit.

Doposud jsme se setkali v našich projektech s několika způsoby technologie výstavby. Rád bych uvedl čtyři zkušenosti s různými technologiemi.

Za prvé

Výstavba klasického srubového domu

Nosné trámy se přímo využívají jako obvodové stěny. V interiéru a exteriéru stavby je ideální možnost přiznání dřeva v přírodní, lehce opracované podobě. Prováděli jsme rekonstrukci rodinného domu na Horní Bečvě, kdy mělo dojít k výměně některých nosných trámů, po detailním rozebrání konstrukce se zjistilo, že trámy jsou napadeny hnilobou a škůdci, byla navržena demontáž trámů. Nová srubová stavba se stavěla dva roky. To je určitou nevýhodou tohoto systému, kdy nosné trámy musí tzv. sednout na stavbě, a tesařská firma pokračovala po určité době. Výstavbu prováděla profesionální firma tzv. na klíč. To samozřejmě také „prodražilo“ náklady investora.

obr. 18 Srubový dům na Horní Bečvě, autor rekonstrukce Kamil Mrva, 2000.

Výstavba klasickým systémem v podobě dřevěných srubových konstrukcí se v daném regionu prováděla od nepaměti. Dnes jsou k vidění v každé obci původní stavby, v některých případech se jedná o památkově chráněné objekty. Např. soubor objektů ve Skansenu v Rožnově pod Radhoštěm slouží jako muzeum pro veřejnost, nebo domy v obcích Štramberk, Trojanovice, Karlovice apod.

Za druhé

Výstavba pomocí tesařské konstrukce

Dřevěné nosné trámy – sloupy o velikosti cca 15x15cm vzdáleny od sebe cca 100cm jsou kotveny do pozednice. Kostra je vyplněna tepelnou izolací, z exteriéru a interiéru je použita tzv. sendvičová konstrukce pláště. Tento způsob lze provádět svépomocí. Vyzkoušel jsem si to na přístavbě Oční optiky v Kopřivnici. Tesaři připravili nosnou konstrukci. Ostatní práce na obvodových stěnách - montáž tepelné izolace, difúzní fólie, včetně cetrisové fasády, jsme prováděli se stavebníkem sami. To platí také u interiérových úprav sádkartonových konstrukcí.

obr.19 Přístavba Oční optiky v Kopřivnici, autor Kamil Mrva, 2001.

Za třetí

Systém sbíjeného vazníku v obvodových stěnách

Tento systém jsme použili na stavbě našeho ateliéru v Kopřivnici. Nosné trámy jsou spojovány plechovými prolisovanými spoji. Firma Profinvestik FM nám připravila nosnou konstrukci, včetně zavětrovacích statických systémů v montážní hale. Dřevěné vazníky přivezli kamiónem na stavbu, a během dvou dnů byla konstrukce stabilně zmontována s připravenou základovou deskou. Zabalení domu dřevěnými deskami, včetně difúzní folie, jsme si provedli sami. Na ostatní práce v sendvičové konstrukci jsme si najímali řemeslníky. Tepelnou izolaci jsme použili foukaný papír Climatizer a karton papíru. Interiér je doplněn dřevěnými OSB deskami, na fasádě je použita borovice z nedalekých lesů.

obr.20 Studio v Kopřivnice, dřevěné sbíjené vazníky, autor Kamil Mrva, 2002.

Za čtvrté

Systém fošinkové dřevěné konstrukce

Jedná se o nejvíce používaný systém v dnešní době nejen u nás. Seznámil jsem se podrobněji s touto výstavbou při cestách po Canadě. V rodinném domě na Dolní Bečvě jsme také využili systém svépomocí. Nosné fošinky v obvodové stěně jsou vzdáleny cca 50cm od sebe, pro jednodušší použití vkládané tepelné izolace. Na základovou betonovou desku je natavena hydroizolace, a připevněna obvodová fošna naležato. K této fošně jsou kotveny jednotlivé panely, které jsou vyrobeny na dílně (v hale) a přivezeny po té na stavbu. Na fasádě je navržena provětrávaná fasáda z dřevěných modřínových desek, fasáda je odsazena od difúzní folie 15cm, v mezeře je také navržen proti sluneční systém venkovních žaluzií.

obr.21 Rodinný dům na Dolní Bečvě, fošinková konstrukce, autor Kamil Mrva, 2006.

Za páté

Systém masivní dřevěné konstrukce - panely

V minulém roce jsem vyzkoušel návrh a realizaci dřevostavby pomocí dřevěných panelů. Vrstvené lepené dřevěné fošny „do kříže“ tvoří panel, který lze použít na stěny i stropy. Pomocí dřevěných panelů např. v systému KLH, lze ušetřit čas výstavby domu, např. montáž hrubé stavby rodinného domu v ploše 150m² trvá dva dny. Jedná se o přesnou tovární výrobu panelů, rychlou montáž pomocí jeřábu a několika tesařů.

obr.22 Rodinný dům v Kopřivnici, panely KLH, autor Kamil Mrva, 2010.

Dřevo je obnovitelný materiál. Mohu použít dřevo na stavbu domu, a zároveň pokácené dřevo mohu nahradit nově vzrostlými stromy. Staré dřevo z nepoužitých nebo zastaralých staveb využijeme např. k vytápění domu. Klienti přicházejí s jasnou představou, že dřevostavby chtějí. Snažíme se s klienty pracovat a vytvářet nové prostory, které splňují současný trend v bydlení.

5.2 Příklady z vlastní praxe

Od založení vlastního ateliéru v Kopřivnici, jsem měl možnost vyprojektovat a následně realizovat několik úsporných domů navržených v nízko-energetickém standardu, v regionu valašsko-lašském. Pro tuto práci jsem vybral dva příklady. První příklad je menší rodinný dům v Kopřivnici a druhý příklad je rekonstrukce rodinného domu v Kojetíně u Nového Jičína.

Rodinný dům v Kopřivnici, investor MUDr. Radim Bužga s rodinou

Manželé Bužgovi přišli do ateliéru v roce 2004 s jasnou představou: nízko energetický dřevěný dům nejlépe přízemní. Dům byl dokončen a zkolaudován na sklonku roku 2006.

obr. 23 Rodinný dům v Kopřivnici, pohled ze zahrady, autor Kamil Mrva, 2006.

Rodinný dům je navržen jako přízemní s vestavěným patrem. V přízemí rodinného domu se nachází vstupní prostory se šatnou, obytná část rodiny – obývací prostor s kuchyní, ložnice rodičů, koupelna, wc, pracovna a pokoj dítěte.

Mezi vstupním prostorem a kuchyní je navrženo technické zázemí.

Otevřená dispozice umožňuje provoz kuchyně, jídelny a obývacího pokoje v jednom prostoru (viz. půdorys). Je navržena dispozice soudobého architektonického trendu.

Ze strany zahrady je navržena rekreační terasa, opticky dochází k propojení interiéru a exteriéru pomocí prosklených částí domu. Část terasy okolo domu je překryto zastřešením.

V patře rodinného domu se nachází prostor pro využití dítěte, skladové prostory, také je navržena varianta se světlíky nesvětlující jídelní prostor domu.

Z východní strany rodinného domu, směrem k ulici Záhumenní, je navrženo zastřešené automobilové stání, zastřešená terasa pro relaxaci rodiny, skladový objekt pro uskladnění např. zahradní a udržovací techniky domu

obr. 24 Rodinný dům v Kopřivnici, pohled z ulice, autor Kamil Mrva, 2006.

Objekt rodinného domu je navržen jako dřevostavba. Skladba obvodové konstrukce je s dřevěných nosných sloupků, tepelné izolace rockwool, difúzní folie nicofol, latí, kontralatí, fasádních barevných cetrisových panelů. Vnitřní povrch stěn tvoří parozábrana, v interiéru kombinace sádkartonových stěn, dřevoštěpkových desek.

obr. 25 Rodinný dům v Kopřivnici, interiér, autor Kamil Mrva, 2006.

obr. 26 Rodinný dům v Kopřivnici, hrubá stavba, autor Kamil Mrva, 2006.

Nadstavba je navržena v dřevěném borovicovém obkladu přírodního odstínu.

Objekt automobilového stání je navržen také v systému dřevostavba bez tepelné izolace. Nosné dřevěné sloupky, venkovní dřevěný borovicový obklad přírodního odstínu, ve skladu využití dřevoštěpkových desek.

Krytina je navržena v systému bauder, živичné pásy s kamenným posypem přírodního vzhledu.

Prosklené části domu, okna a dveře jsou navrženy jako izolační dvojsklo s hliníkovými rámy přírodního vzhledu (eloxovaný hliník).

Rodinný dům Kojetín, investor Radek Leskovjan

Pozemek se nachází uprostřed obce Kojetín, na kopci s výhledem do krajiny. Záměrem investora bylo v první fázi zrekonstruovat objekt bývalé stodoly pro bydlení a práci a v budoucnu postavit nový rodinný dům v sousedství.

Stávající pískovcové zdi a pilíře z roku 1862 zůstaly zachovány. Navržen byl zpevňující betonový věnec, do kterého je kotvena lehká pultová střecha. Dvorní původní stavby je vložen kubus vlastního objektu - ateliéru. Tato vnitřní dřevostavba se k jihu a k západu otevírá prosklenými stěnami do zeleně.

Výrazným kompozičním prvkem je terasa, která vybíhá z objemu nad svažité terén zahrady.

obr. 27 Rodinný dům v Kojetíně, původní stav, 2006.

obr. 28 Rodinný dům v Kojetíně, autor Kamil Mrva, 2008.

V obytném prostoru je navržena kuchyně, jídelna, posezení s pracovním a jeho součástí je také ložnice s koupelnou. Terasa má krytou část pro letní posezení a vysunutou sluneční palubu.

Koncepce jednoho prostoru vychází z historie bydlení našich předků v tomto regionu. Vše potřebné se odehrávalo v jedné jizbě; kuchyňský kout, posezení, kout pro spaní i práci.

Objekt je navržen z přírodních materiálů. Nosná konstrukce a lehké zastřešení je ze dřeva, provětrávaná fasáda z pohledových cetrisových desek. Prosklené části budovy jsou navrženy jako izolační dvojsklo s hliníkovými rámy v odstínu fasády. Terasa je z ocelových nosníků překrytých dřevěnou palubou.

obr. 29 Rodinný dům v Kojetíně, interiér, autor Kamil Mrva, 2008.

obr. 30 Rodinný dům v Kojetíně, interiér, autor Kamil Mrva, 2008.

obr. 31 Rodinný dům v Kojetíně, vstupní terasa, autor Kamil Mrva, 2008.

Rodinný dům Dolany, investor Eurogema

Novostavba rodinného domu se nachází v rozptýlené zástavbě na okraji obce Dolany. Svým měřítkem a tvarem dům zapadá mezi okolní zástavbu. Sestává z hmoty samotného rodinného domu se sedlovou střechou a menší hmoty s plochou zelenou střechou, která obsahuje kanceláře.

Dispoziční řešení vychází z podrobného zadání klientů. Přízemí rodinného domu tvoří společenská část zahrnující pokoj pro setkávání s přáteli, kuchyni s jídelnou a ryze soukromý obývací pokoj. V patře je klidová část domu – ložnice rodičů, dětský pokoj, samostatná herna pro děti a hygienické zázemí.

obr. 32 Rodinný dům Dolany, exteriér, autor Kamil Mrva, 2010.

Konstrukčně je dům řešen jako dřevostavba. Jedná se o fošinkový systém uzavřený OSB deskami. Při návrhu i realizaci byl kladen důraz na pečlivé zvládnutí konstrukčních detailů a volbu vhodných materiálů. Spolu s estetickými a konstrukčními nároky musí objekt splňovat i parametry nízkoenergetické stavby. Kromě samotného konstrukčního a materiálového řešení tomu napomáhá i využití technologií, jako je například řízené větrání s rekuperací a tepelné čerpadlo.

obr. 33 Rodinný dům Dolany, exteriér, autor Kamil Mrva, 2010.

obr. 34 Rodinný dům Dolany, interiér, autor Kamil Mrva, 2010.

5.3 Dřevěné domy v CHKO Beskydy

Navrhováním soudobých dřevěných domů se snažím spojit tradici daného regionu a současný trend jednoduchých, účelných staveb, realizovaných tzv. „suchou cestou výstavby“. Vybral jsem na toto téma další dva příklady. První příklad je menší rodinný dům pro mého bratra na Dolní Bečvě, druhý příklad je areál rodinných domů na Horní Bečvě s názvem Bečva Villa Resort, třetí příklad je malá stavba kapličky se zvoničkou na Horečkách u Frenštátu pod Radhoštěm a čtvrtý příklad je stavba pro fotbalové zázemí TJ Bystré v Trojanovicích.

Rodinný dům Dolní Bečva, investor manželé Mrvovi

Novostavba se nachází v mírně svažitém terénu na okraji obce Dolní Bečva, nedaleko Rožnova pod Radhoštěm, v oblasti CHKO Beskydy. Obdélníkový charakter domu je navržen na parcele ležící ve směru vrstevnic, boční strany novostavby jsou rovnoběžné s ohraničením pozemku. Jedná se o přízemní dům, půdorys podélného obdélníku připomínající klasickou zástavbu historických domů daného regionu.

V navrženém domě se nachází:

1/ společenská část domu: vstupní část – závětrí s přístřeškem, zádveří s šatnou, obývací prostor s kuchyňským koutem, sklad s technickým zázemím domu.

2/ klidová část domu: ložnice rodičů s šatnou, koupelna (sprcha, wc, umyvadlo), dětský pokoj

Vnější charakter je navržen z přírodního materiálu: dřevěný modřínový obklad, s kombinací moderního zasklení. Zastřešení je navržené sedlové.

Z jižní strany rodinného domu je navržena lehká dřevěná pochozí terasa, která opticky rozšiřuje obývací prostor směrem do exteriéru.

obr. 35 Rodinný dům na Dolní Bečvě, pohled západní, autor Kamil Mrva, 2006.

Objekt rodinného domu je navržen jako dřevostavba. Skladba obvodové konstrukce je s dřevěných nosných sloupků, tepelné izolace rockwool, difúzní folie nicofol, latí, kontralatí, fasádních dřevěných modřínových desek. Vnitřní povrch stěn tvoří sádkartonové desky s parozábranou. Povrch podlahy je navržen s polyuretanovou stěrkou. Krytina je navržena v systému falcovaný aluzinek se zapuštěnými žlaby a svody pod fasádou.

Prosklené části domu, okna a dveře jsou navrženy jako izolační dvojsklo s hliníkovými rámy přírodního vzhledu (eloxovaný hliník).

obr. 36 Rodinný dům na Dolní Bečvě, pohled jižní, autor Kamil Mrva, 2006.

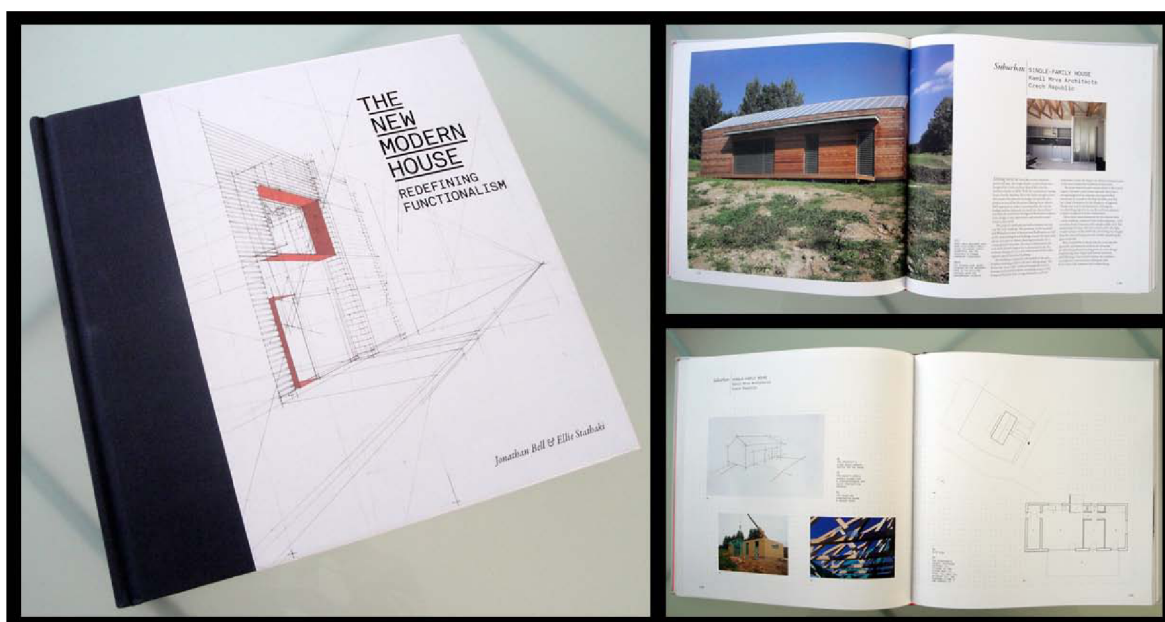

obr. 37 Rodinný dům na Dolní Bečvě, interier, autor Kamil Mrva, 2006.

obr. 38 Rodinný dům na Dolní Bečvě, interier, autor Kamil Mrva, 2006.

Rodinný dům na Dolní Bečvě byl publikován v několika médiích, např. v anglickém časopise Wallpaper, ve slovenském časopise Moj Dom byl publikován na několika stránkách včetně obálky. Anglickým vydavatelem Laurence King Publishing byl vybrán do knihy THE NEW MODERN HOUSE.

obr. 39 Kniha THE NEW MODERN HOUSE, Laurence King Publishing Ltd, 2010

Bečva Villa Resort, investor Triremis s.r.o., Bečva resort s.r.o.

Areál šestnácti dřevěných domů se nachází na Horní Bečvě nedaleko hranice se slovenskou republikou. V roce 2003 byly zahájeny práce na architektonické studii a následně projektové dokumentaci pro územní řízení, včetně modelového zpracování celého areálu. V roce 2006 byl areál povolen ze strany stavebního úřadu. Všechny dotčené orgány a instituce připomínající územní řízení neměly námitek, vyjma Správy chráněné krajinné oblasti Beskydy. Po několika negativních stanoviscích ze strany SCHKO Beskydy, přepracování variant, a následné konzultace s nadřízeným orgánem - náměstkem ministra životního prostředí, byla schválena varianta k realizaci.

obr. 40 Bečva Villa Resort, Horní Bečva, celkový pohled, autor Kamil Mrva, 2008.

Areál pronajímatelných dřevěných domů se nachází na zelené louce v obci Horní Bečva v chráněné krajinné oblasti Beskydy. Realizované objekty, 8 rodinných domů spolu s 12 bungalovy a správní budovou, komunikacemi, zelení a příslušenstvím, tvoří ucelený urbanistický soubor s rekreační funkcí. Architektonické řešení domů vychází z tradičních materiálů Beskyd - dřevěná nosná konstrukce, dřevěný obklad fasády, dřevěná okna - a tradičních forem - obdélníkový půdorys domu, vstup na delší straně půdorysu, šikmá střecha s vikýři.

Rodinné domy (objekty A, B)

Domy jsou situovány tak, aby byla zřejmá uliční a stavební čára a tím umožněna dobrá orientace návštěvníka v areálu. Při navrhování byly respektovány ekonomické požadavky investora.

Jedná se o dva typy rodinných domů. Oba jsou stejně velké půdorysně i výškově, liší se však vnitřním uspořádáním příček.

obr. 41 Bečva Villa Resort, Horní Bečva, celkový pohled, autor Kamil Mrva, 2008.

Bungalovy - chatky (objekty C)

Záměrem bylo vymyslet co možná nejjednodušší a universální objekty malého charakteru, které by zapadly do prostředí Beskyd. Pro zdrobnění měřítka byly půdorysy jednotlivých chatek rozbity z jednoho čtverce na dva obdélníky a vzájemně posunuty o 2,5 m. Střechy chatek jsou pultové, nicméně chatky jsou natočeny tak, aby pohledově vytvářely siluetu domu se sedlovou střechou. Šest chatek je střídavě rozseto kolem jedné přístupové cesty.

Správní budova (objekt D)

Vstupním objektem celého areálu je správní budova. Jde o dvě stavby s pultovou střechou, které jsou spojeny krytým vstupem a evokují reprezentativní bránu. Severozápadní objekt je určen k přijímání ubytovaných a v patře jsou kancelářské prostory. Druhý objekt tvoří sklady se zázemím.

obr. 42 Bečva Villa Resort, Horní Bečva, autor Kamil Mrva, 2008.

obr. 43 Bečva Villa Resort, Horní Bečva, interier, autor Kamil Mrva, 2008.

Zvonička na Horečkách, investor sdružení Naše Beskydy

Iniciátorem projektu je občanské sdružení Naše Beskydy. Zvonička je situovaná v unikátní lokalitě Horečky na pomezí obce Trojanovice a města Frenštát p. R., mezi útulnou Pantáta a hostincem Rekovice. Právě z hostince Rekovice pochází Antonín Bača Horečka, který se nejvíc zasloužil o vznik obce Trojanovice a její

samosprávu v roce 1748. Místo vzniku Trojanovic bylo vybráno záměrně - zvonička má symbolizovat boj proti mocipánům z těžařské lobby, kteří svými plány ohrožují historické i budoucí hodnoty obce. Zvonička bude, za symbolický příspěvek na boj proti plánům těžařů, sama zvonit dolu Frenštát umíráček. Moderní vzhled a tradiční řemeslné metody použité pro stavbu zvoničky symbolizují jak vidinu lepší budoucnosti tak i návrat k tradičním hodnotám.

obr. 44 Zvonička na Horečkách, autor Kamil Mrva, Martin Rosa, 2010.

obr. 45 Zvonička na Horečkách, autor Kamil Mrva, Martin Rosa, 2010.

Fotbalové zázemí TJ Bystré, investor obec Trojanovice

Nový jednopodlažní objekt s pultovou střechou je situován u stávajícího fotbalového hřiště TJ Bystré a bude sloužit jako zázemí pro hráče i diváky. Nahradí stávající nesourodé objekty šaten a toalet a vytvoří tak nové příjemné prostředí. V objektu jsou navrženy tři samostatné šatny s hygienickým zázemím pro hráče, šatna pro rozhodčí, sklady a klubovna s navazujícím venkovním krytým prostorem s krbem pro návštěvníky. Všechny prostory jsou přístupné ze strany hřiště prosklenou stěnou. Prosklené otvory lze mimo sezónu plně uzavřít a zabezpečit posuvnými velkoplošnými panely.

obr. 46 Fotbalové zázemí TJ Bystré, autor Kamil Mrva, 2010.

obr. 47 Fotbalové zázemí TJ Bystré, autor Kamil Mrva, 2010.

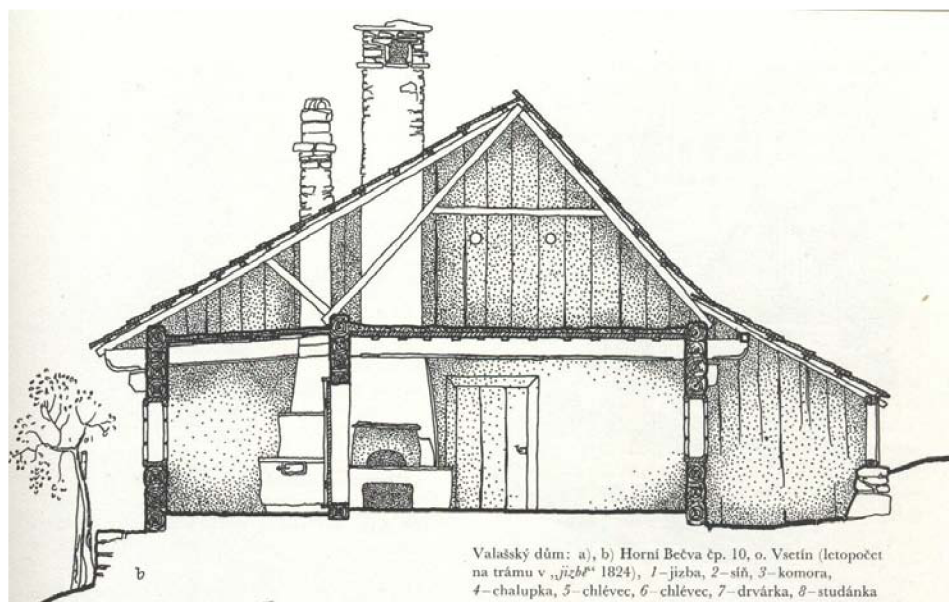
6. SOUDOBY RODINNÝ DŮM V BESKYDECH

Rád bych poukázal na tradici výstavby rodinných domů, na tzv. historickou stopu domů v Beskydech. Rodinné domy se stavěly na kamenných podezdívkách, hlavním konstrukčním materiálem byly dřevěné prvky v podobě trámů a obkladů.

6.1 Historická stopa domů v Beskydech

Valašský dům

Lokální dobová forma lidového domu na východní Moravě s jádrem výskytu v okolí Vsetína, Valašského Meziříčí, Valašských Klobouk, Rožnova a Frenštátu pod Radhoštěm. Charakteristické znaky: přízemní roubený dům, do poč.20 stol. s dýmnou nebo polodýmnou jizbou, sedlová střecha, dvojdílný a trojdílný půdorys komorového, u sociálně slabších obyvatel i chlívniho typu, dřevěný štít a kabřincem a lomenicí, zástavba štítová nebo nepravidelná. Valašský dům se řadí ke karpatskému domovému typu.

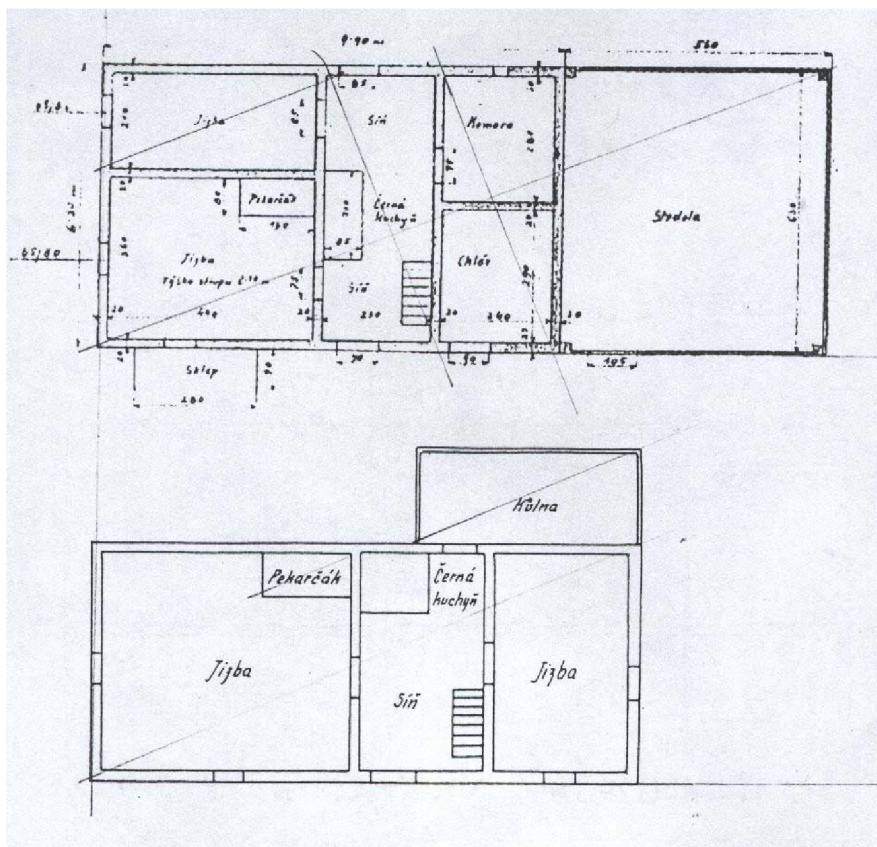
obr. 48 Valašský dům, Horní Bečva, 1824. [1]

Půdorys domu, vnitřní domové členění

Půdorys domu v českých zemích a na Slovensku je založen na příčném členění, u něhož je vchod orientován v okapové (delší) stěně obydlí. Toto řešení je běžné i v jiných středoevropských zemích. Od něho se odlišuje dělení domu v podélné ose se vstupem v užší (štítové) stěně, jehož výrazným předchůdcem byl už řecký megaron a s nímž se setkáváme v recentních dokladech u domů v alpských zemích, u dolnoněmeckého halového domu, u zemnic v bulharském Podunají, u nadzemních domů v Řecku a jinde (u nás např. u maloměstských domů ve Štramberku).

Na základě archeologických a etnografických dokladů můžeme sledovat vývoj půdorysu domu také v Beskydech od jednoprostorového až po domy s rozvinutým půdorysem. Základní půdorysné formy představují domy dvojdílné a trojdílné, které se začaly objevovat počínaje 12. až 15. stol., kdy postupně vytlačily původní jednoprostorová obydlí. Trojdílné domy mají převážně symetrický charakter, asymetrický půdorys se objevuje ojediněle.

Podle funkce třetího (hospodářského) prostoru rozeznáváme komorový (špýcharový) typ domu, chlívni typ domu a smíšený komoro-chlívni typ domu. Hlavní prostory lidového domu jsou světnice (jizba), síň a komora. Příznačným rysem je situování hlavního vchodu do síně, z níž jsou pak vnitřními dveřmi přístupny ostatní domové prostory. Tento princip je běžný i na jiných evropských zemích. [1]

obr. 49 Typické půdorysy valašských domů, půdorys podélného obdélníku, vstup uprostřed [1]

6.2 Příklad návržení dřevěného soudobého domu v Beskydech

Jako příklad jsem zvolil rodinný dům, kde vykonávám společně s rodinou roli investora, také roli stavebníka, architekta-projektanta a stavební dozor. Jedná se o rodinný dům na Prostřední Bečvě. Původní dům byl srubový v kombinaci se zdívkem na kamenné podezdívce, s kamenným sklepem a kamennou zdí v zadní části objektu. Původně neobyvatelný půdní prostor byl navrhován k přestavbě čtyř pokojů se společným vikýřem. Stavební povolení bylo vydáno.

Během prvních stavebních prací, po odkrytí vnitřních omítek, se ukázalo, že trémové konstrukce jsou napadeny škůdci. Byl zpracován stavebně-technický a biologický průzkum dřevěných konstrukcí znalcem v oboru, se závěrem havarijního stavu jednotlivých částí dřevěných konstrukcí rodinného domu. Dřevěné konstrukce byly odstraněny. Navrhl jsem nové dřevěné konstrukce, vyhovující navrhování dřevěných nízko-energetických domů ve vztahu k ČSN

730540 (Tepelná ochrana budov). Nově navržené úpravy nerozšiřovaly původní plochu domu.

obr. 50 Původní podoba domu s navrženým vikýřem, 2005.

obr. 51 Nově navržená dřevěná fošinková konstrukce domu, 2006.

obr. 52 Hrubá stavba nově navrženého nízko-energetického domu, 2006.

Stavební úřad v Rožnově pod Radhoštěm zastavil stavební práce na rodinném domu, a nařídil nové projednání s dodatečným povolením stavby a doplnění o nové vyjádření dotčených orgánů.

Nový návrh dřevěných konstrukcí domu byl zpracován v duchu soudobé architektury dřevěných domů. Jednoduchý konstrukční systém s dostatečnou tepelnou izolací. Prosklená plocha na původním místě dvou velkých oken z jižní strany. Nově navržené dveře na původním místě, malé okno na místě původního malého okna přístavku, předsazené dřevěné fasády se vzduchovou mezerou pro umístění proti-slunečních systémů.

obr. 53 Zákres do fotky, budoucí podoba nízko-energetického domu.

6.3 Poukázání na aspekty architektonické tvorby v chráněné krajinné oblasti (CHKO Beskydy)

V současné době, jestliže architekt projektuje v CHKO Beskydy, musí být jeho projekt kladně odsouhlasen Agenturou ochrany přírody a krajiny v Rožnově pod Radhoštěm. Stavební úřad bez vyjádření této agentury nepustí projekt dál k realizaci.

Správa chráněné krajinné oblasti Beskydy se řídí zákonem 114/1992 Sb. O ochraně přírody, dále základními znaky použitelnými pro novou výstavbu:

- půdorys budovy obdélníkový (1:2, 1:5), další přípustné tvary – L, U, T
- střecha symetrická, sedlová (38 stupňů – 45 stupňů, od Horní Bečvy směrem na Vsetínsko – 50 st.), hřeben střechy orientován rovnoběžně s delší stranou objektu
- střešní krytina barva tmavohnědá-hnědočervená, není přípustná vlnitá krytina a hliníkový plech bez povrchové úpravy
- komín – umístění poblíž hřebene
- výška domu- přízemní dům s možností obydleného podkroví
- prosvětlení podkroví- ze štítu nebo vikýři (sedlovými, pultovými)

- štít symetrický, okna menší, dělená a symetricky umístěná, svislý obklad dřevem
- okna, dveře – jednoduché, většinou obdélníkové, materiál – upřednostni dřevo
- vstup do domu – uprostřed bočního průčelí
- fasáda jednoduchá, bez dílčího členění (výstupky na fasádách ve tvaru arkýře a jiné nemají co dělat na beskydském domě)
- vnější povrchy- nejlépe hladké, bílé, pokud barevné, potom je třeba volit jemné pastelové tóny, pokud se uvažuje s imitací dřevěnky (pobití zděné stavby) potom se doporučuje použít dřevo s minimální šířkou obkladové desky cca 20 cm
- balkony – nepoužívat na tradičních stavbách na Vsetínsku je možné setkat se s domy s vyvýšeným patrem, ty se stavěly většinou na svahu, kdy podsíňka bývala vyvýšena jako pavláčka
- sokly, zdi, schody – kámen, v žádném případě nepoužívat plasty, keramické, glazované obklady a jiné přírodě vzdálené materiály
- oplocení- dřevěné, laťkové bez podezdívky

Správa chráněné krajinné oblasti napsala na předmětnou stavbu soudobého domu v Beskydech **Odborné stanovisko** č.j. 2137/BE/E/06 Jaroslava Turková

Výběr ze stanoviska:

Předmětná parcela je dle zonace CHKO Beskydy součástí území zařazeného do III.zóny, tedy do území s přísným režimem ochrany všech hodnot. Jedná se o lokalitu, která je charakteristická původní rozptýlenou výstavbou, pro oblast Beskyd typickou a je cenná především z krajinářského hlediska.

K usměrnění činností s ohledem na poslání CHKO se schvalují plány péče, které vycházejí z ochranných podmínek a z režimu zón ochrany. Plán péče CHKO Beskydy byl schválen odborem ochrany přírody MŽP dne 12.1.1999 pod č.j. OOP/33/1999 na období 1999-2008. Posláním CHKO Beskydy je dle tohoto plánu m.j.:

- zachování volné nezastavěné krajiny a její ochrana před stavebními aktivitami ve všech zónách, především s důrazem na dochovaný krajinný ráz jako kulturní,

přírodní a historickou charakteristiku území, velikost a strukturu sídel, ochranu ZPF, zájmové plochy ochrany a průchodnost krajiny pro obyvatelstvo i živočichy

- udržení estetických a přírodních hodnot krajiny

- při povolování nových a rekonstrukci stávajících staveb uplatňovat požadavky dle "Základních principů staveb na území CHKO Beskydy"

- v III.zónách důsledně prosazovat tradiční prvky a znaky zdejší lidové architektury. Stavby umisťovat dle schválených územních plánů a v návaznosti na stávající zástavbu.

- každá nová zástavba by měla respektovat tato pravidla, má-li být dodržena základní zásada regionální architektury, tj. harmonie s původním prostředím

Dle předložené projektové dokumentace (dnes už realizované), stavba jako taková neodpovídá současně kladeným požadavkům na výstavbu objektů umisťovaných do III.zón na území CHKO Beskydy.

Správa CHKO Beskydy na základě terénní pochůzky, po prostudování podkladů ke zmiňované stavbě dospěla k názoru, že v tomto případě je nutné zohlednit především skutečnost, že zástavba v posuzovaném prostoru je architektonicky vyvážená a umístěním zmiňovaného objektu dojde ke snížení hodnoty krajiny ve smyslu ustanovení § 26 odst. 1 písm. i) zákona (ochrana dochovaného prostředí) respektive ustanovení § 12 zákona (ochrana krajinného rázu) a s dodatečným stavebním povolením objektu č.p. 96 na pozemku p.č. st.289 **nesouhlasí.**

7. ZVOLENÉ METODY ZPRACOVÁNÍ

Metoda, kterou jsem zvolil, pro vypracování této disertační práce je analýza získaných poznatků. Na základě získaných poznatků, sběru dat jak historických tak současných, jsem vyhotovil hypotézu, kterou jsem ověřil na příkladu rodinného domu na Prostřední Bečvě.

7.1. Analýza získaných poznatků

Analýza získaných poznatků - analýzou se rozumí metodické a myšlenkové rozčlenění zkoumaného objektu, daného projektu, na jednotlivé části (např. vazby na posudky, roviny pohledu odborníků, aspekty technického řešení...), spolu s aplikací daného příkladu domu v kontextu pro každé toto rozčlenění. A dále uplatnění postupů, které umožňují vždy v daném kontextu vytvořit "novou" dílčí charakteristiku dané části. Spolu s tímto rozčleněním a vytvořením nových částí se analýza zabývá zároveň vztahy mezi takto vymezenými částmi.

7.2 Postup při zpracování disertační práce

Sběr materiálů a informací

V úvodu zpracování disertační práce přikládám k danému projektu konkrétní dokumenty, a to průvodní zprávu – textovou část k rodinnému domu a stavebně technický stav dřevěných konstrukcí. Stavební průzkum objektu jsem provedl osobně a nechal zpracovat stavebně technický a biologický průzkum dřevěných konstrukcí soudním znalcem v daném oboru panem Ing. Martinem Jankem.

Na základě záporných stanovisek SCHO Beskydy jsem konzultoval danou práci s představiteli České komory architektů. Ředitel kanceláře České komory architektů pan JUDr., PhDr. Jiří Plos napsal v lednu 2007 stanovisko k danému projektu, které přikládám v této práci v kapitole 6.4. Dále jsem práci konzultoval se soudním znalcem v oboru životní prostředí, s paní Ing. Radmilou Kiszovou, která v říjnu 2007 napsala na danou práci posouzení soudního znalce.

Dalším sběrem materiálů a informací byly články v odborných časopisech a publikacích, články na internetových portálech. Součástí dané problematiky byly

také prohlídky obdobných realizací na území České republiky, či v zahraničí, dále také účasti na přednáškách a konferencích.

Třídění a vyhodnocování informací

Třídění a vyhodnocování informací, rozbor podkladů, materiálů a získaných poznatků. Získané materiály byly konzultovány se školitelem mé disertační práce a dále byly použity pro tuto práci.

Analýza problému a návrh řešení

Analýza problému, daného projektu, návrh řešení experimentálního ověření práce – příklad navržení dřevěného soudobého rodinného domu v Beskydech. Studium daných podkladů, materiálů, rozborů, ověření a srovnání výstavby v praxi. Navrhnout zásady, jak vytvořit soudobý dům v chráněné krajinné oblasti.

Prezentace a zhodnocení konkrétních návrhů řešení

Prezentace řešení na daném příkladu návrhu rodinného domu.

7.3 Průvodní zpráva, stavebně technický stav dřevěných konstrukcí

Výběr ze zprávy:

Průvodní zpráva

Název stavby:	Rodinný dům
Místo stavby:	Prostřední Bečva, č.p. 96
Druh stavby:	Stavební úpravy, přestavba
Stavebník:	Ing. arch. Kamil Mrva Kopřivnice, Záhumenní 1358
Projektant:	Ing. arch. Kamil Mrva Kopřivnice, Záhumenní 1358 ČKA 02992
Dodavatel:	Dodavatelský systém
Začátek realizace:	2pol. 2006

Úvod

Dokumentace vychází z předpokladu, že stavba bude realizována stavebníkem – Kamilem Mrvou se sídlem v Kopřivnici. Dokumentace řeší přestavbu stávajícího rodinného domu pro užívání majitele.

Stavební povolení na stavební úpravy RD bylo vydáno 14.6.2005, projektová dokumentace řešila nové dispoziční řešení v přízemí stavby, půdní prostor řešil rozšíření a prosvětlení vikýřem s pultovou střechou, stavebními úpravami vznikly čtyři pokoje se soc. zařízením, vnitřní rozvody budou napojeny na stávající rozvody v RD.

Během přestavby se zjistily závažné důvody k odstranění dřevěné konstrukce, byl vypracován znalecký posudek.

Stavební úřad v Rožnově p. Radh. si vyžádal doplnění dokumentace o nové skutečnosti v průběhu stavby.

Urbanistické, architektonické řešení

Původní rodinný dům se nachází ve svažitém terénu na parcele č. 289, ležící ve směru vrstevnic, boční strany domu jsou rovnoběžné s ohraničením pozemku.

Jedná se o přízemní dům, půdorys podélného obdélníku připomínající klasickou zástavbu historických domů daného regionu.

V navrženém domě se nachází:

1/ společenská část domu: vstupní hala s kuchyňským koutem a posezením, pokoj, technická místnost, wc, sklad. Stávající kamenný sklep je zachován, bude sloužit jako sklad potravin.

2/ klidová část domu: půdní prostor rozšířený a prosvětlený vikýřem je rozčleněn na tři samostatné pokoje s hygienickým zázemím (sprchový kout, umyvadlo, wc). Ze severní strany je navržena chodba s prosvětlením, připomínající letní verandy na stavbách daného regionu.

Vnější vzhled objektu vychází z toho původního. Základním materiálem je dřevo, z něj je také nosný systém, obklady fasády. Jsou zachovány kamenné konstrukce domu – kamenný sklep, kamenné opěrné zdi a podezdívky. Dům není rozšířený mimo stávající základy.

Technický popis

Základní parametry

Zastavěná plocha rodinného domu se nemění 105 m²

Dům je založen na kamenném soklu. Bylo provedeno zpevnění v části nové základové desky. Před domem je stávající betonová vstupní terasa, která bude doplněna o kamennou nášlapnou vrstvu přírodního vzhledu.

Obvodové zdivo je z trámové dřevěné konstrukce, příčky jsou navrženy z dřevěné konstrukce na straně vnější s povrchovou úpravou dřevěný provětrávaný obklad, na straně vnitřní sádrokartonové desky. Obvodové vnější stěny (zdi) jsou opatřeny tepelnou izolací Rockwool s odvětrávanou mezerou, cetrisovými deskami, difuzní folií a dřevěným obkladem.

Vodorovné a šikmé konstrukce jsou řešeny pomocí dřevěných trámů, tepelné izolace Rockwool, v kombinaci dřevěného obkladu a sádrokartonových desek v klidové části domu.

Je navržena litá podlaha přírodního vzhledu v přízemí, podlahové topení s tepelnou izolací v obývacím prostoru, kuchyni a koupelně. V podkroví je navržena dřevěná podlaha.

Úpravy vnitřních povrchů šikmých stěn jsou řešeny pomocí dřevěných obkladů s kombinací sádrokartonových stěn. Vnitřní sádrokartonové stěny budou opatřeny barevným odstínem dle výběru stavebníka. V koupelně a WC je navržena keramická dlažba a keramický obklad.

Střecha objektu je zateplena pomocí tepelné izolace Rockwool. Tepelná izolace je uzavřena parotěsnou zábranou a difuzní folií Nicofol. Tepelná izolace v podlaze je navržena pomocí tvrzeného polystyrénu.

Střešní konstrukce objektu je navržena z dřevěných krokví, uložených na pozednicích. Dále je konstrukce navržena z dřevěných latí a krytiny Rheinzink. Je navrženo oplechování a olemování střechy, venkovní parapety, střešní okap a střešní svod, které budou provedeny z titanzinkového plechu tl. 0,6 mm.

Vytápění je navrženo v celém prostoru rodinného domu teplovodní vytápění, kombinované v podlaze a deskovými radiátory.

Připojení stavby na inženýrské sítě, komunikaci.

Rodinný dům je připojen na stávající sítě domu: elektro, vodovod, kanalizace.

Stavebně-technický a biologický průzkum dřevěných konstrukcí, posouzení stavby

Stavba, objekt: Rodinný dům č.p. 96, k.ú. Prostřední Bečva
Zadavatel posudku : Ing. arch. Kamil Mrva
Se sídlem: Záhumenní 1358, 742 21 Kopřivnice
Zhotovitel posudku: Ing. Martin Janek - soudní znalec
Sokolovská 688
742 21 Kopřivnice
☎: 0656 / 801 860

Obsah

Úvod

Metodika průzkumu

Popis stávajících konstrukcí

Výsledky průzkumu

Závěr

Příloha – fotodokumentace napadení houbou

Úvod

Zadání

Zpráva je vypracována na základě ústní objednávky pana Ing. arch. Kamily Mrvy, majitelem rodinného domu č.p. 96 k.ú. Prostřední Bečva. Cílem je zhodnotit stavebně-technický stav dřevěných konstrukcí z hlediska napadení biotickými činiteli, stávajících technických poruch, případně konstrukčních úprav a z hlediska konstrukčních vlivů po zatížení sněhu ze zimního období 2005-06.

Podklady

Podkladem zprávy byl samotný průzkum stavby dne 9. dubna 2006.

Byly použity podklady:

- ČSN 73 1701 – Navrhování dřevěných konstrukcí
- ČSN 73 2810 – Provádění dřevěných konstrukcí
- ČSN 49 0600 – Ochrana dřevěných konstrukcí
- ČSN 49 0615 – Technologické postupy impregnace dřeva proti dřevokazným škůdcům

- ČSN 73 0038 – Navrhování a posuzování stavebních konstrukcí při přestavbách
- ČSN 73 0035 – Zatížení stavebních konstrukcí
- Poznámky z průzkumu a fotodokumentace

Metodika průzkumu

Dřevěné konstrukce obvodových stěn byly podrobně prozkoumány po úroveň stropní části. Konstrukce krovu byly prozkoumány od úrovně vazného trámu po úroveň hřebene. Nepřístupné, leč viditelné partie – jen optická prohlídka.

Posuzované dřevěné konstrukce byly zkoumány v odkrytých a přístupných místech těmito způsoby:

- Vizuálně byl sledován technický stav trámů, místa zátoků, charakter výsušných prasklin, výskyt výletových otvorů a požerku dřevokazného hmyzu i výskyt plodnic, či mycelií, dřevokazných hub.
- Byl sledován případný výskyt rhizomorf dřevokazných hub v přilehlém zdivu.
- Tvrdost a pevnost dřeva byla zjišťována mechanicky – údery a vpichy tesařského kladívka
- U starších tesařských oprav a úprav byla technicky hodnocena jejich úroveň a kvalita provedení
- Vše bylo prováděno s ohledem na spolupůsobení dalších přilehlých konstrukcí a jiných technických, konstrukčních vlivů po zatížení sněhu ze zimního období 2005-06

Na základě statisticky vyhodnocené, několikaleté, zkušenosti odhaduji, že vzhledem k přístupovým možnostem a bionomii jednotlivých dřevokazných škůdců je mnou zjištěný rozsah napadení činí 70-80% skutečného rozsahu celkového napadení dřevěných konstrukcí.

Popis stávajících konstrukcí

Dřevěná obvodová konstrukce rodinného domu se skládá ze dvou částí. Podélná obdélníková dřevěná konstrukce o rozměrech cca 12,85m a 4,75m s třemi

interiérovými prostory. Čtvercová dřevěná konstrukce s pultovým zastřešením o rozměrech cca 4,5m a 4,1m.

Dřevěné podlahy v jedné místnosti byly majitelem demontovány. V zadní části objektu je stávající koupelna, kde byla také provedena majitelem demontáž části podlahy.

V zadní části objektu se nachází kamenný sklep, pomocná chodba, kamenná opěrná zeď.

Půdní prostor je zastřešen vaznicovou dřevěnou soustavou. Skládá se z vazných trámů, pozednic osazených na dřevěné konstrukci obvodových stěn, kleštínami a příčnými rozpěrami. Krov je proveden klasickými tesařskými spoji (plátování, čepování, karpování aj.). Spoje jsou fixovány ocelovými hřebíky, svorníky a kramlemi. Ke stavbě bylo užito tesaného i hraněného materiálu.

Výsledky průzkumu

Při podrobném stavebně technickém a biologickém průzkumu krovu, byly zjištěny tyto negativní skutečnosti:

- V části, kde byly odkryty podlahy rodinného domu se vyskytuje dřevokazná houba, dochází k rozšiřování této houby do okolních konstrukcí. V objektu není řešena hydroizolace spodní stavby. Doporučuji rychlé odstranění dřevokazné houby.
- V obvodové konstrukci stěn se nachází dřevokazný hmyz. Části obvodové dřevěné konstrukce jsou konstrukčně narušeny pravděpodobně také vlivem zatížení sněhu ze zimního období 2005-06.
- V celém objektu je znatelná nadměrná vlhkost. Objekt nebyl větrán, dochází k rozšiřování vlhkosti. Vlhké prostředí napomáhá dřevokazným houbám.
- Pozednice v podkroví objektu jsou značně stočené a nijak nejsou kotveny na vodorovné účinky normálových sil. Části pozednic jsou napadeny biotickými činiteli.
- V přechodu mezi pultovým zastřešením a konstrukcí krovu nad obdélníkovým půdorysem je vlivem poruch střešní krytiny pravděpodobně zatížení sněhem zcela porušena nosná dřevěná konstrukce. V této části

krovu je napadena dřevokaznou houbou část dřevěných konstrukcí krokví, vazný trám, kleštiny.

- *Na prvcích krovu jsou viditelné výluhy minerálních solí.*

Na základě výše uvedených skutečností, týkajících se stavebně-technického stavu konstrukcí, konstatuji havarijní stav jednotlivých částí dřevěných konstrukcí celého rodinného domu. Tento stav je nutno urychleně řešit, aby degradace napadaných konstrukcí nepokračovala a neohrozila stabilitu konstrukce a bezpečnost lidí v objektu a nejbližším okolí. Vzhledem k rozsahu napadení dřevěných konstrukcí objektu je vhodné řešit odstranění dřevěných konstrukcí stavby a vyčištění na povrch kamenné zdi.

Závěr

Vzhledem ke zjištěným skutečnostem, týkajících se technického stavu dřevěných konstrukcí musím zhodnotit stávající stav objektu jako celku za velmi vážný, havarijní.

Navrhuji:

- 1. odstranění dřevěných konstrukcí stavby a vyčištění na povrch kamenné zdi*
- 2. nové zpevnění základové desky*
- 3. kompletní hydroizolaci objektu*
- 4. nová dřevěná konstrukce objektu*
- 5. pokračování dle dokumentace stavebních úprav rodinného domu*

Ing. Martin Janek, soudní znalec

Znalecká doložka

Znalecký posudek jsem podal jako znalec jmenovaný rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 10. 1996 č.j. Spr. 3142/96 pro základní obor stavebnictví – stavební odvětví různá, specializace vhodnost použitých materiálů, stáří, konstrukční systémy a statika. Znalecký úkon je zapsán pod pořadovým číslem ZP 33-05-06 znaleckého deníku.

Příloha znaleckého posudku

Fotodokumentace původního stavu

obr. 54 Rozšíření dřevokazné houby z podlahy do konstrukcí.

obr. 55 Rozšíření dřevokazné houby z podlahy do konstrukcí.

obr. 56 Dřevokazná houba na podlaze v koupelně po oddělení podlahy.

6.4 Stanovisko České komory architektů

Stanovisko České komory architektů bylo zpracováno na mou žádost. Stalo se součástí daného procesu vyřizování o povolení soudobého dřevěného domu v Beskydech. Podrobné stanovisko přikládám v příloze této disertační práce, viz. příloha.č.1

Cituji závěr stanoviska: „S přihlédnutím k výše uvedeným skutečnostem konstatujeme, že stavba rodinného domu je v souladu s obecnými urbánními a architektonickými požadavky a z těchto důvodů nejen přípustná, ale pro formování prostředí přínosná. Doporučujeme proto provedení podle Vašeho projektu. Vzhledem ke skutečnosti, že ani orgán ochrany přírody a krajiny neshledal důvody spočívající v ohrožení přírodních složek životního prostředí, navrhuje změnu jeho stanoviska na souhlasné“.

Stanovisko soudním znalcem

Součástí sběru dat a materiálů v daném procesu bylo také stanovisko soudním znalcem. Nechal jsem vypracovat soudně znalecký posudek - Posouzení vlivu stavby rodinného domu č.p.96 v k.ú. Prostřední Bečva na pozemku p.č. 289 v CHKO Beskydy – na krajinný ráz. Posudek vypracovala Ing. Radmila Kiszová. Podrobné stanovisko přikládám v příloze této disertační práce, viz. příloha.č.2.

Cituji závěr stanoviska: „Závěrem je nutno konstatovat, že stavba v posuzovaném prostoru je dle mého názoru architektonicky vyvážená. Jejím umístěním v krajině na stávajících základech a ve stávajícím provedení nedojde ke snížení hodnoty krajiny ve smyslu ustanovení § 26odst. 1písm.i) zákona č.114/1998 Sb., (ochrana dochovaného prostředí) respektive ustanovení § 12 č.114/1998 Sb., (ochrana krajinného rázu) téhož. Stavbou ve stávajícím provedení se nepředpokládá negativní ovlivnění krajinného rázu. Na základě odborného posouzení se doporučuje stavbu v navržené variantě dokončit a s dotčeným orgánem státní správy projednat možnosti doplnění okolí stavby domácimi druhy dřevin pro vytvoření přírodního rámce dané stavby“.

7.5 Komentář k danému projektu

Po předložení dvou výše uvedených stanovisek a shromáždění dalších potřebných dokladů na stavební úřad, bylo požádáno o dodatečné stavební povolení. Dodatečnému stavebnímu povolení nebylo vyhověno. Prostřednictvím daného stavebního úřadu jsem podal odvolání na Krajský úřad ve Zlíně, který posléze zrušil nařízení stavebního úřadu a nařídil nové projednání ve věci dodatečného stavebního povolení. Jedním z bodů, které bylo zapotřebí předložit, bylo kladné vyjádření CHKO Beskydy. Požádal jsem opětovně o nové stanovisko CHKO Beskydy, kde jsem přiložil stanovisko soudním znalcem a stanovisko ČKA.

Správa CHKO Beskydy opět napsala nesouhlas s dodatečným povolením stavby, v kterém uvádí mj.:

- že se jedná o odlehlé a díky své poloze značně frekventované území obce
- že se jedná o jednu z velmi využívaných přístupových turistických tras Prostřední Bečva-Skalíková louka-Pustevny. Na předmětnou stavbu už byly na Správě CHKO Beskydy k dnešnímu dni zaznamenány negativní reakce ze strany domácích i náhodných návštěvníků tohoto území. Tato lokalita je v současnosti středem zvýšeného zájmu místních obyvatel v souvislosti s právě probíhající výstavbou několika objektů stejného autora na Horní Bečvě u Benzinové stanice – viz. webové stránky – horni.becva.cz/public.
- že vzniká jakási materiálově i hmotově nesourodá štítová stěna ničím nepřipomínající typické štíty okolních staveb. Při začlenění objektu do krajiny se z dálkových pohledů projeví m.j. i barevné řešení obkladu a střešní krytiny, toto není v projektové dokumentaci konkretizováno.

V lednu 2008, jsem podal na stavební úřad záporné stanovisko CHKO Beskydy a zároveň jsem podal odvolání proti tomuto stanovisku (prostřednictvím stavebního úřadu, dle nového stavebního zákona).

V odvolání je popisován důvod odvolání, je uvedeno např.:

- konstatuji, že území není průjezdné, jedná se o tzv. slepou komunikaci, která slouží pro místní obyvatele a rekreanty. Přístupová komunikace není obecní, je soukromých vlastníků.

- v okolí 250m od rodinného domu na pozemku p.č.289 žije pouze jeden občan paní Rohelová (rodinný dům na pozemku p.č.531), ostatní objekty jsou využívány k rekreačním účelům, nebo jsou zchátralé. (přílohou jsou nafocené sousední objekty v poloměru do 250m od předmětné stavby).
- prohlašuji, že z domácích návštěvníků, majitelů rodinných domů a rekreačních objektů, nikdo negativně nereagoval, naopak se zajímají o zdařilé dokončení stavby, tak aby stavba již nepůsobila rozestavěnou.
- lokalita výstavby rodinných domů na Horní Bečvě u benzínové stanice, která se v současné době realizuje je výsledkem dlouhodobé (5leté) projekční a legislativní práce. CHKO Beskydy na počátku zamítla první variantu dřevěných jednoduchých domů s různými střešními rovinami (projekt včetně modelu byl předváděn před starostou obce Horní Bečva, také před tehdejším ministrem životního prostředí Liborem Ambroskem a náměstkem ministra Františkem Pojerem). Stavební povolení (na třetí variantu) bylo vydáno v souladu se všemi legislativními parametry. Jedná se o novou lokalitu jednoduchých dřevěných nízko-energetických domů, které budou využívány k bydlení a k rekreačním účelům.
- diskuse o architektuře je vždy subjektivním pocitem jednotlivých návštěvníků, ovšem měla by se jí účastnit veřejnost odborná a dále Ti, pro které je určena a nikoli byrokracie, která by se měla řídit jinou zásadou správního práva - co není jasné a transparentně zakázáno je povoleno
- navíc považuji celou zmínku o jiných mých stavbách za nemístné odvádění pozornosti od problému, dále považuji za velmi neobvyklé, aby se orgán ochrany přírody místo o jasná kritéria a fakta opíral o spekulace, ničím nepodložené, o tom, co návštěvník lokality očekává a co ne. Obdobně vstupuje do dějin byrokracie odkaz na jakési www stránky anonyma, který si dovolil bez mého souhlasu vyfotit a zveřejnit mé autorské dílo (dosud nedokončené).

8. HLAVNÍ VÝSLEDKY PRÁCE

8.1 Zásady návrhu soudobého domu v Beskydech

Hlavním výsledkem této dizertační práce je definovat zásady návrhu soudobého domu v Beskydech, doporučení pro další projekty v Chráněné krajině Beskydy. Jedná se o urbanistické aspekty, architektonické aspekty, ale také energetické a ekologické aspekty v navrhování domů.

Ověření těchto zásad bylo realizováno na projektu Rodinný dům na Prostřední Bečvě, který je navržen v principu nízko-energetického domu.

Urbanistické aspekty

Vhodné využití podmínek uzemí a orientace pozemku. Návaznost na okolní výstavbu. Zřetelně definované co je nové a co je stávající.

Rodinný dům se nachází na slunném pozemku, na jižním svahu, přízemím zapuštěn do terénu. Dům bude schopen co nejefektivněji využívat sluneční záření, je chráněn před úbytkem energie (severní větry).

Architekt Peter Zumthor v knize Promýšlet architekturu píše: „Každá nová stavba zasáhne do určité historické situace. Pro kvalitu tohoto zásahu je rozhodující to, zda se podaří vybavit Nové takovými vlastnostmi, které vstoupí do smysluplného jiskřivého vztahu se Stávajícím. Protože, aby mohlo Nové najít své místo, musí nás nejprve podnítit k tomu, vidět Stávající v novém světle. Hodíte kámen do vody. Písek se zviří a znovu usadí. Výzva byla nutná. Kámen našel své místo. Rybník už ale není stejný jako předtím“. [8]

Architektonické aspekty

Ideální navržení koncepce domu. Vztah soudobé architektury a historické stopy daného regionu, vycházející z tradic a místních materiálů

Plocha obvodového pláště je oproti klasickému domu zmenšena, ze severní strany je dům zapuštěn do terénu. Je navržena pultová střecha s jedním vikýřem orientovaným na jižní stranu. Vnitřní dispozice domu je jednoduchá,

navazující na historickou stopu. V přízemí je navržen jeden soudobý otevřený prostor. Severní strana domu je navržena pro skladové prostory v přízemí a komunikaci v patře.

Nový dům by měl čerpat z tradice daného regionu. Výše zmiňovaný architekt Peter Zumthor ve výše uvedené knize píše: „Pokud sám návrh čerpá z podstaty a tradice, opakuje to, co mu předem určí jeho místo, chybí mi u něj vypořádání se s okolním světem, nevyzařuje současnost. Pokud nějaké architektonické dílo sděluje pouze světaznalé a vizionářské, aniž současně s ním vibruje i konkrétní místo, postrádám smysluplné zakotvení stavby na svém místě, specifickou váhu Lokálního“. [8]

Technické aspekty

Tepelně izolační vlastnosti obvodového pláště. Je navrženo zateplení obvodového pláště, zateplení střechy.

Vyřešení stavebních detailů obvodového pláště. Tepelné mosty jsou zmenšeny zateplením objektu a předsazenou provětrávanou fasádou. Technologie domu je navržena jako dřevostavba s fošínkovou konstrukcí a OSB deskami.

Dostatečná vzduchotěsnost obvodového pláště. Dům je navržen proti vnějším tlakům, nemělo by docházet k profukování domu. Je navržena provětrávaná fasáda se vzduchovou mezerou 15cm.

Pasivní využívání sluneční energie. Je navrženo rozsáhlé prosklení z jižní strany domu. Schopnost akumulace tepla je v celoplošné betonové podlaze (litá betonová stěrka, betonová mazanina), dále je navržena možnost využití původní kamenné stěny ze severní strany domu. Proti letnímu přehřívání domu jsou navrženy proti-sluneční žaluzie, které se dají regulovat naklápěním a uzavíráním.

Vhodně zvolený vytápěcí systém. Je navržen nízkoteplotní otopný systém v kombinaci s odporovými elektrickými kabely v podlaze. Je navržena regulace vytápěcího systému.

Kontrolované větrání domu. Je navrženo větrání domu pomocí otevíravých oken, křížem větrané obytné prostory, odvětrané skladové prostory. Pro zkvalitnění větracího systému je také navržena rekuperace domu.

Aktivní využívání sluneční energie a jiných alternativních zdrojů energie. Zatím není navržen systém slunečních kolektorů, nicméně střešní plocha pultové střechy je směřována k jihu – ideální možnost využití slunečních kolektorů minimálně pro ohřev teplé vody.

8.2 Posouzení tepelných vlastností stejného objektu s odlišnou skladbou obvodové konstrukce

Bylo provedeno posouzení tepelných vlastností svislých konstrukcí a zastřešení v porovnání s odlišnou skladbou obvodové konstrukce (srubová konstrukce, vazníková konstrukce, fošinková konstrukce) s výsledkem:

SVISLÉ OBVODOVÉ KONSTRUKCE

Druh konstrukce	U [W/(m ² .K)]	% podíl	% podíl
Srubová konstrukce - klasická	0,641	100,0%	424,5 %
Srubová konstrukce - zateplená	0,349	54,4 %	231,1 %
Vazníková konstrukce	0,262	40,9 %	173,5 %
Fošinková konstrukce	0,243	37,9 %	160,9 %
Fošinková konstrukce - NED	0,151	23,6%	100,0 %

ZASTŘEŠENÍ

Druh konstrukce	U [W/(m ² .K)]	% podíl	% podíl
Zateplení mezi krokve	0,263	100,0%	165,4 %
Zateplení mezi krokve + pod	0,201	76,4 %	126,4 %

krokve			
Zateplení mezi krokve + pod krokve NED	0,159	60,4 %	100,0 %
PDL	0,357		

TEPELNÉ VLASTNOSTI OBJEKTU

Druh konstrukce	Tepelné ztráty celková [W]	Tepelná ztráta větráním $n=0,5 \text{ hod}^{-1}$ [W]	Tepelná ztráta prostupem [W]	Spotřeba tepelné energie na vytápění [GJ/rok]	% podíl
Srubová konstrukce – klasická Zateplení mezi krokve	6335	1289	5046	50,2	100,0 %
Srubová konstrukce – zateplená Zateplení mezi krokve	5056	1289	3767	40,1	79,8 %
Vazníková konstrukce Zateplení mezi krokve + pod krokve	4500	1289	3211	35,7	71,0 %
Fošinková konstrukce Zateplení mezi krokve + pod krokve	4415	1289	3126	35,0	69,7 %
Fošinková konstrukce – NED Zateplení mezi krokve + pod krokve NED	3860	1289	2571	30,6	60,9 %

Druh konstrukce	Spotřeba paliva - ZP [m ³]	Spotřeba paliva - dřevo [kg]	Spotřeba tep. energie na vytápění	Podíl kWh/m ³ .rok	Podíl kWh/m ² .rok
Srubová konstrukce – klasická Zateplení mezi krokve	1657	4584	13944,4	51,4	188,4
Srubová konstrukce – zateplená Zateplení mezi krokve	1323	3662	11138,9	41,1	150,5
Vazníková konstrukce Zateplení mezi krokve + pod krokve	1178	3260	9916,7	36,6	134,0
Fošinková konstrukce Zateplení mezi krokve + pod krokve	1155	3196	9722,2	35,8	131,4
Fošinková konstrukce – NED Zateplení mezi krokve + pod krokve NED	1010	2795	8500,0	31,4	114,86

Plocha objektu je 74 m²

Objem = 271 m³

Nízko energetický dům vykazuje oproti klasické roubence o 40% nižší tepelné ztráty. Rovněž spotřeba energie na vytápění je o cca 40 % nižší. Při použití kusového paliva (dřevo) dochází nejen ke zmíněné úspoře paliva, ale zároveň ke snížení zatížení dopravou paliva a odpadů vzniklých při spalování. Rovněž je menší spotřeba dřevní hmoty na výstavbu domu. Tímto se dosahuje úspory energie (např. pohonné hmoty, el. energie). „Ušetřené stromy“ pak přispívají ke

zdravějšímu zdravotnímu prostředí. Výsledná úspora energií tedy dosahuje vyšších hodnot než 40 %.

8.3 Demonstrace architektonických aspektů na daném příkladu

Rodinný dům na Prostřední Bečvě je navržen v soudobém architektonickém výrazu, je produktem navrhování ateliéru Kamila Mrvy. Jedná se o autorské dílo, které neruší, ale naopak povyšuje hodnotu dané krajiny. Použití přírodních dřevěných materiálů v konstrukci stavby, v opláštění stavby, v interiéru a v doplňcích stavby. Jednoduchá dispozice kopírující původní stavbu.

Rozhodnutí CHKO Beskydy nemělo obsahové náležitosti a zjevně ignorovalo také relevantní znalecký posudek Ing. Radmily Kiszové, který odbornou otázku, totiž vztah předmětné stavby ke krajině, přírodě a životnímu prostředí staví do zcela jiného světla, než jsou neodborné a laicky napsané stanoviska středoškolsky vzdělaných osob, které věc fakticky vyřizovaly na CHKO. Konkrétně bylo jasně znaleckým posudkem prokázáno, že stavba vyhovuje všem relevantním předpisům a většině regulativů, obsažených v podzákoně normě – plán péče CHKO Beskydy (jmenovitě vyhovuje plně drtivě většině regulativů a třem regulativům vyhovuje převážně).

Na území CHKO je dlouhodobě patrná soudobá architektonická stagnace, neboť v dané oblasti kvalitní architektura na jen trochu vyšší úrovni nemá možnost vznikat jinak, než v konfliktu s devastující politikou CHKO Beskydy. Pomalu tak místo žijící krajiny, se stavbami odrážejícími její obyvatele, vzniká myšlenkově a esteticky mrtvá a prázdná iluze ochrany původní krajiny, ostatně tvořená v dané oblasti spíše stavbami poplatnými šedé, břizolitové normalizační, estetické éry, vše případně doplněno o prvky estetiky tzv. chalupářství z téhož období, případně přizdobeno prvky tzv. podnikatelského baroka (arkýře, plastová okna s mřížkami atd.) z doby současné. Je zjevné, že CHKO neumí rozlišovat ochranu krajiny od ochrany přírody a od konzervace krajiny, k níž nemá žádné povolání a společenský úkol.

CHKO nadřadila svůj neodborný názor všem ostatním hlediskům, jimiž má povinnost řídit se při výkonu státní správy, např. vůbec resignoval na povinnosti

poskytovat stavebníkovi poučení, umožnit uplatnit práva tak, aby byl např. hledán alespoň v diskusi, model řešení (ze strany CHKOB nebylo vůbec jasné jak by předmětná stavba měla vypadat, aby byla pro CHKOB akceptovatelná).

Stanovisko bylo nekonkrétní, nepřezkoumatelné, opírající se o nekonkrétní regulativy vzniklé v procesech mimo kontrolu veřejnosti, které však nemohou zasahovat do ustavně garantovaných svobod na uměleckou tvorbu, či do práva vlastnit soukromý majetek.

9. ZÁVĚRY, VÝSLEDKY ŘEŠENÍ

Rodinný dům na Prostřední Bečvě, který je navržen v principu nízkoenergetického domu, nebyl po dobu tří let schválen Chráněnou krajinnou oblastí Beskydy. Stavební úřad nechtěl rozhodnout kladně, byť se úředníkům na stavebním úřadě tento projekt zamlouval, bez souhlasu CHKO Beskydy.

Jak již bylo napsáno, tak bylo jasně znaleckým posudkem prokázáno, že stavba vyhovuje všem relevantním předpisům a většině regulativů, obsažených v podzákoně normě – plán péče CHKO Beskydy. I znalci se mohou mýlit ve svých odborných názorech, ovšem stěžít je možno v právním státě připustit stav, kdy vysoce odborné znalecké posudky budou posuzovat naprosto odborně nevzdělaní byrokraté, nemající elementární estetické znalosti, rozhled a zkušenosti. V tomto směru je stav personálního obsazení správního aparátu v daném místě a čase alarmující, se značnými celospolečenskými negativními dopady pro obyvatele a obrovské území CHKO Beskydy, které může být tak odsouzeno (pokud se personální vybavenost správního aparátu nezmění) k dlouhodobé architektonické stagnaci.

V říjnu 2008 jsem daný projekt včetně rozpracované disertační práce konzultoval s Ministrem životního prostředí Martinem Bursíkem a dále s náměstkem Ministra životního prostředí, orgánu nadřízeného CHKO Beskydy. Ministerstvo životního prostředí vytvořilo i na základě těchto skutečností odbornou komisi, která se zabývá posuzováním projektů v chráněných krajinných oblastech České republiky.

V lednu 2009 odborná komise Ministerstva životního prostředí vyhodnotila daný projekt stavebních úprav rodinného domu na Prostřední Bečvě se závěrem, že projekt je v souladu s obecnými urbánními a architektonickými požadavky. Orgán CHKO Beskydy na základě doporučení odborné komise schválil projekt k realizaci. Realizace stavby byla ukončena na jaře 2010.

Experimentální řešení procesu daného projektu trvalo 3,5 let s výsledkem dodatečného povolení stavby. Výsledkem je bohužel skutečnost taková, že pokud klient chce prosadit soudobý projekt rodinného domu, a nechce či nehodlá projít

úskalím dlouhodobého povolování ze stran institucí, musí se v současné době podřídit směrnicemi Správy chráněné krajinné oblasti Beskydy. Nelze tedy hovořit, že lze navrhovat v dnešní době v daném regionu soudobé projekty s přínosem ekologických prvků včetně nízko-energetického či pasivního bydlení.

Realizovaný rodinný dům na Prostřední Bečvě navštívilo několik odborníků i odborné média. Např. uznávaný kritik soudobé architektury pan architekt Karel Doležel z Brna uvedl v úvodním textu publikace Kamil Mrva Architects 2008-2012 o tomto domu následující: *„A následuje Mrvíkov, dům na Prostřední Bečvě mezi několika dalšími dřevěnicemi. Skvělá přehlídka valašské architektury v průběhu století. Kamil zde ale narazil. To znám velmi dobře, neb zcela identická situace nastala se správou CHKO i jinde. Jako by snad pultová střecha strašila lesní zvěř. Vždycky si při tom vybavím Lásky jedné plavovlásky, kdy Hana Brejchová nasazuje kravatu stromům a lesník ji peskuje s tím, že srnci se leknou a začnou bekat. Zcela vystihující naše ochranáře. Žádné kravaty, žádné pultové, natož rovné střechy! Někdy si zavaňují architekti sami, když nesmyslně do regulačních plánů vepíší zcela nesmyslně podrobné požadavky na sklony, tvary i materiály střech, poměry stran půdorysů a další nesmysly. Hlavně sedlová střecha se střešními okny, to je skutečně autentický objev jak ochranářů, tak památkářů! Navíc v tomto případě je to absurdní, neb nakonec realizovaná pultová střecha rovnoběžně kopíruje sklon svahu – co lepšího si lze přát? Co ale chtít po slepcích, kteří obětují i lidi přírodě. Ale vytrvalost se vyplatila, a dům stojí. I když se mi Kamil přiznal, že něco takového – dlouhodobé spory s institucemi typu CHKO – si mohl dovolit jen proto, že je sám stavebník. Každý jiný investor by buď zvolil měkčího architekta, nebo se odstěhoval z CHKO pryč.“* [3]

Rozpracovaná dizertační práce se stala důležitou součástí inženýrské činnosti, při schvalování daného projektu mezi institucemi státní správy.

Při vyhodnocení letní školy architektury v Rožnově pod Radhoštěm, v září roku 2012, vedení chráněné krajinné oblasti Beskydy připustilo úvahu o převedení pravomocí o rozhodování o stavbách v úrovni územního a stavebního řízení na stavební úřady daných obcí.

obr. 57 Rodinný dům, Prostřední Bečva, autor Kamil Mrva, 2010.

obr. 58 Rodinný dům, Prostřední Bečva, interier, autor Kamil Mrva, 2010.

POUŽITÉ ZDROJE

Seznam použité literatury

- [1] FROLEC, Václav, VAŘEKA, Josef: Lidová architektura, první vydání, Praha: SNTL - Nakladatelství technické literatury, 1983.
- [2] KRATOCHVÍL, Petr: Současná česká architektura a její témata, Vydalo nakladatelství Ladislav Horáček – Paseka, 2011, ISBN 978-80-7432-110-8.
- [3] MRVA, Kamil: Kamil Mrva Architects 2008-2012, STUDIO 6.15 s.r.o., Zlín.
- [4] RILEY, Terence: Vision of Wright, první vydání, Canada: Little, Brown and Company, 1997, ISBN 0-8212-2470-0.
- [5] RYBA, Jiří: České bydlení, první vydání, Praha: Prostor – architektura, interiér, design, o.p.s., 2006, ISBN 80-903257-9-3.
- [6] SRDEČNÝ, Karel: Energeticky soběstačná obec, Praha: Vydalo EkoWATT, 2006.
- [7] ŠLAPETA, Čestmír, ŠLAPETA, Lubomír: Architektonické dílo, první vydání, Olomouc – Brno 2003, ISBN: 80-85227-56-8.
- [8] ZUMPTOR, Peter: Promýšlet architekturu, Birkhauser Verlag AG, basel, Switzerland, 2006, ISBN: 978-80-901926-1-4.
- [9] Webový portál archiweb.cz
- [10] Webový portál [pasivní domy.cz](http://pasivni.domy.cz)
- [11] Webový portál schkob.cz

Seznam požitých fotografií a převzatých vyobrazení

- obr. 1 Foto řešeného území, foto Ing. arch. Martin Rosa.
- obr. 2 Spotřeba energie na chod domu. Zdroj webový portál pasivní domy.cz. [10]
- obr. 3 Náklady na vytápění domu. Zdroj webový portál pasivní domy.cz. [10]
- obr. 4 Fallingwater, Pensylvanie, architekt Frank Lloyd Wright, 1936, foto Kamil Mrva
obr. 5 Schéma proudění slunečních paprsků, ohřev teplé vody, tepelná izolace. Zdroj webový portál pasivní domy.cz. [10]
- obr. 6 Prototyp pasivního domu v zahraničí, Haustyps ARIA 148 April - November 2001. Zdroj webový portál pasivní domy.cz. [10]
- obr. 7 Kröller-Müller museum, Otterlo, Holandsko, autor MVRDV architekti, 1995, foto Kamil Mrva.
- obr. 8 Kostel v Oakville, Ontario, Kanada, autor Steven Teeple, 2007, foto Kamil Mrva
- obr. 9 Budova Sailing Club, Toronto, Ontario, Kanada, autor Steven Teeple, 2007, foto Kamil Mrva
- obr.10 Dům Rigi, Švýcarské alpy, autor AFGH Architekti, 2003. Zdroj webový portál archiweb.cz. [9]
- obr.11 Dům Rigi, Švýcarské alpy, interier, autor AFGH Architekti, 2003. Zdroj webový portál archiweb.cz. [9]
- obr.12 Středisko ekologické výchovy Sluňákov, autor Projektil, 2006. Zdroj webový portál archiweb.cz. [9]
- obr.13 Středisko ekologické výchovy Sluňákov, autor Projektil 2006. Zdroj webový portál archiweb.cz. [9]
- obr.14 Pustevny, Libušín a Maměnka, autor Dušan Jurkovič, 1898, foto Kamil Mrva.
- obr.15 Hotel Vlčina, Frenštát pod Radh., autor Bohuslav Fuchs, 1940-1946. [9]
- obr.16 Bezručova chata na Lysé Hoře, autor Lubomír a Čestmír Šlapetové, a Víkendový dům J. Pěničkové a J.Rybáka ve Starých Hamrech, autor Lubomír a Čestmír Šlapetové (1935. [7]

- obr.17 Víkendový dům J.a Z.Vítězových v Rožnově pod Radhoštěm, autor Lubomír a Čestmír Šlapetové, (1936). [7]
- obr.18 Srubový dům na Horní Bečvě, autor rekonstrukce Kamil Mrva, 2000, foto Kamil Mrva.
- obr.19 Příklad stavby Oční optiky v Kopřivnici, autor Kamil Mrva, 2001, foto Kamil Mrva.
- obr.20 Studio v Kopřivnici, dřevěné sbíjené vazníky, autor Kamil Mrva, 2002, foto Kamil Mrva.
- obr.21 Rodinný dům na Dolní Bečvě, fošinková konstrukce, autor Kamil Mrva, 2006, foto Kamil Mrva.
- obr.22 Rodinný dům v Kopřivnici, panely KLH, autor Kamil Mrva, 2010, foto Kamil Mrva.
- obr.23 Rodinný dům v Kopřivnici, pohled ze zahrady, autor Kamil Mrva, 2006, foto studio Toast.
- obr.24 Rodinný dům v Kopřivnici, pohled z ulice, autor Kamil Mrva, 2006, foto Vavřinec Menšl.
- obr.25 Rodinný dům v Kopřivnici, interiér, autor Kamil Mrva, 2006, foto studio Toast.
- obr.26 Rodinný dům v Kopřivnici, hrubá stavba, autor Kamil Mrva, 2006, foto Kamil Mrva.
- obr.27 Rodinný dům v Kojetíně, původní stav, 2006, foto Kamil Mrva.
- obr.28 Rodinný dům v Kojetíně, autor Kamil Mrva, 2008, foto studio Toast.
- obr.29 Rodinný dům v Kojetíně, interiér, autor Kamil Mrva, 2008, foto studio Toast.
- obr.30 Rodinný dům v Kojetíně, interiér, autor Kamil Mrva, 2008, foto studio Toast.
- obr.31 Rodinný dům v Kojetíně, vstupní terasa, autor Kamil Mrva, 2008, foto studio Toast.
- obr.32 Rodinný dům Dolany, exteriér, autor Kamil Mrva, 2010, foto studio Toast.
- obr.33 Rodinný dům Dolany, exteriér, autor Kamil Mrva, 2010, foto studio Toast.
- obr.34 Rodinný dům Dolany, interiér, autor Kamil Mrva, 2010, foto studio Toast.

- obr.35 Rodinný dům na Dolní Bečvě, pohled západní, autor Kamil Mrva, 2006, foto studio Toast.
- obr.36 Rodinný dům na Dolní Bečvě, pohled jižní, autor Kamil Mrva, 2006, foto studio Toast.
- obr.37 Rodinný dům na Dolní Bečvě, interier, autor Kamil Mrva, 2006, foto studio Toast.
- obr.38 Rodinný dům na Dolní Bečvě, interier, autor Kamil Mrva, 2006, foto studio Toast.
- obr.39 Kniha THE NEW MODERN HOUSE, Laurence King Publishing Ltd, 2010.
- obr.40 Bečva Villa Resort, Horní Bečva, celkový pohled, autor Kamil Mrva, 2008, foto studio Toast.
- obr.41 Bečva Villa Resort, Horní Bečva, celkový pohled, autor Kamil Mrva, 2008, foto studio Toast.
- obr.42 Bečva Villa Resort, Horní Bečva, autor Kamil Mrva, 2008, foto studio Toast.
- obr.43 Bečva Villa Resort, Horní Bečva, interier, autor Kamil Mrva, 2008, foto studio Toast.
- obr.44 Zvonička na Horečkách, autor Kamil Mrva, Martin Rosa, 2010, foto studio Toast.
- obr.45 Zvonička na Horečkách, autor Kamil Mrva, Martin Rosa, 2010, foto studio Toast.
- obr.46 Fotbalové zázemí TJ Bystré, autor Kamil Mrva, 2010, foto studio Toast.
- obr.47 Fotbalové zázemí TJ Bystré, autor Kamil Mrva, 2010, foto studio Toast.
- obr.48 Valašský dům, Horní Bečva, 1824. [1]
- obr.49 Typické půdorysy valašských domů, půdorys podélného obdélníku, vstup uprostřed. [1]
- obr.50 Původní podoba domu s navrženým vikýřem, 2005, foto Kamil Mrva, zákres studio Kamila Mrva.
- obr.51 Nově navržená dřevěná fošinková konstrukce domu, 2006, foto Kamil Mrva.

obr.52 Hrubá stavba nově navrženého nízko-energetického domu, 2006, foto Kamil Mrva.

obr.53 Zákres do fotky, budoucí podoba nízko-energetického domu, zákres studio Kamila Mrvy.

obr.54 Rozšíření dřevokazné houby z podlahy do konstrukcí, foto Kamil Mrva.

obr.55 Rozšíření dřevokazné houby z podlahy do konstrukcí, foto Kamil Mrva.

obr.56 Dřevokazná houba na podlaze v koupelně po oddělení podlahy, foto Kamil Mrva.

obr.57 Rodinný dům, Prostřední Bečva, autor Kamil Mrva, 2010, foto studio Toast.

obr.58 Rodinný dům, Prostřední Bečva, interier, autor Kamil Mrva, 2010, foto studio Toast.

obr.59 Rodinný dům, Brušperk, autor Kamil Mrva, spoluautor Blaženka Bebek, 2010, foto studio Toast.

PŘÍLOHA

Příloha č. 1

Stanovisko České komory architektů

Vážený pan
Ing. arch. Kamil Mrva
autorizovaný architekt (ČA 02992/ČKA)
Záhumenní 821
742 21 Kopřivnice

V Praze dne 24. ledna 2007
Č.j.: 0255-2007/PI-On

Věc:

Stanovisko České komory architektů ke stanovení obecných podmínek výstavby „odborným stanoviskem“ dle § 78 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, vydaným věcně a místně příslušnou Správou Chráněné krajinné oblasti Beskydy dne 29. 11. 2006 pod č.j. 2137/BE/E/06 ve věci dodatečného povolení výstavby rodinného domu na pozemku parc. č. st. 289 v k.ú. Prostřední Bečva

Vážený pane architektke,
k Vaší žádosti o stanovisko ve věci stanovení obecných podmínek výstavby „odborným stanoviskem“ dle § 78 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a to k dodatečnému povolení objektu rodinného domu na pozemku parc. č. st. 289 v k.ú. Prostřední Bečva, Vám sděluji následující.

V dotazovaném případě, a to ve věci dodatečného povolení stavby rodinného domu na půdorysu dříve existující stavby v území III. ochranné zóny území Chráněné krajinné oblasti Beskydy, se v souladu s ustanoveními zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, na

posuzování nově navrhované výstavby, popřípadě zásahů do urbánních celků již existujících vztahují poněkud přísnější kritéria; nicméně se v tomto případě jedná zároveň o území již dříve zastavěné a obnovované.

Především je nutno konstatovat, že vydané odborné stanovisko postrádá některé elementární náležitosti obsahové a formální, jak mu je ukládá zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Závazné (nebo odborné) stanovisko musí obsahovat přesnou specifikaci ustanovení právního předpisu, na jehož základě působí v meritorním řízení Správa CHKO jako dotčený správní orgán, musí obsahovat výrok (popřípadě výrok s podmínkami) a odůvodnění tohoto výroku. Odůvodnění nelze provést formou přílohy části Plánu péče, neboť nestanovuje jednoznačné podmínky, ani neobjasňuje jejich aplikaci v konkrétním správním případě. Z vydaného odborného stanoviska například není zřejmé, v čem Vámi navrhovaná stavba konkrétně urbánně nebo architektonicky nevyhovuje. Omezit své vyjádření pouze na nesoulad s krajinným rázem a na snížení hodnoty krajiny, aniž je vysvětleno a obhájeno, v čem toto snížení hodnoty příslušná Správa CHKO spatřuje ve vztahu k přírodním podmínkám a jejich souvislosti s osídlením, je v rozporu se základními zásadami správního řízení a s náležitostmi povinného obsahu a formy správních aktů.

*Regulující podmínky uvedené Správou CHKO Beskydy dále zcela jednoznačně překračují rámec nejnужnějších a nezbytných omezení výstavby s ohledem na **přírodní** podmínky a **krajinné** uspořádání a implantují do tohoto procesu některé specifické pohledy na krajinný ráz a na utváření urbánního (kulturního) prostředí, jímž Správa chráněné krajinné oblasti vstupuje do procesu projektové přípravy stavby a do následných správních řízení. Tento postup se v případě rozhodování o náležitostech zastavění území opakuje u těchto orgánů pravidelně a postupovala tak, že, i Správa CHKO Beskydy při projednávání posuzované věci, jak je zřejmé z výše citovaného odborného stanoviska.*

Pochybení shledáváme obecně především v tom, že způsob, jakým se správy chráněných krajinných oblastí vyjadřují (poskytují stanoviska, rozhodují) neodpovídá požadavkům kladeným na takové správní akty ustanoveními § 2 až §

8 v souběhu s ustanoveními § 67 an., resp. ustanoveními § 154 až 158 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, v nichž se ukládá vydaná rozhodnutí a usnesení, popřípadě stanoviska, vyjádření, osvědčení a jiné správní akty nejen ve výroku a v podmínkách přesně formulovat, ale také **řádně odůvodnit**. Z hlediska dotčené problematiky postrádáme právě a především dostatečně kvalifikovaná odůvodnění vydaných rozhodnutí, popřípadě stanovisek, vyjádření či jiných správních aktů, z nichž by bylo dostatečně zřejmé a průkazné, jak ke svým závěrům tyto orgány dospěly, jakými úvahami byly při svém rozhodování vedeny a o jaké právní předpisy svá rozhodnutí opírají.

Specificky pak v tom, že tyto orgány svá rozhodnutí, stanoviska, vyjádření či jiné správní akty neopírají velmi často o žádné podpůrné dokumenty územně plánovací nebo územně technické povahy, nýbrž je opírají nanejvýše o interní dokumenty (plány péče), které však postrádají náležitosti řádného připomínkového řízení a procedur veřejného projednávání a schvalování. Na jejich základě následně ovšem vydávají rozhodnutí a další správní akty, jimiž ukládají povinnosti a omezují práva, což je v řadě případů v rozporu s ustanovením Listiny základních práv a svobod, která výslovně stanovuje, že povinnosti lze ukládat a práva omezovat pouze zákonem anebo na základě zákona a v jeho rámci. Tato podmínka je pravidelně porušována především právě tzv. „regulačními podmínkami“, pro jejichž zpracování, projednání, schválení a vyhlášení existuje jednoznačná zákonná procedura. Důsledkem současného stavu je, že mnohé z takto připravených regulujících podmínek postrádají nejen právní relevanci, nýbrž i věcnou správnost. O tom ostatně svědčí velmi povrchně a věcně neodborně a nedostatečně zpracovaná urbanistická i architektonická část „Plánu péče“. Mnohé z těchto regulujících podmínek jsou formulovány nepřesně, neurčitě, ba dokonce i místně nesprávně – často se setkáváme s formulacemi jako „původní kolorit venkova“, „původní materiály“, „charakteristický typ zástavby“, „porušení typických znaků krajinného rázu lokality“ a podobně, aniž je ovšem zřejmé, co se například takovým původním koloritem venkova, původními materiály, původním (autentickým) typem zástavby a podobně myslí. V dotčeném případě se například popisují typické lidové stavby „typu karpatského, lokální forma domu valašského a těšínsko-slezského“ s využitím roubených konstrukcí se sedlovou střechou, krytou původně šindelem, ale také podle okolností a ekonomické síly drnem a jinými

„přírodními materiály“, dnes dokonce z důvodů protipožární bezpečnosti nepřípustnými.

Odborné stanovisko Správy CHKO Beskydy obsahuje všechny obvyklé omyly a z toho vyvozované požadavky a stanovované podmínky, aniž se však uvádí jakékoliv konkrétní podmínky a požadavky a aniž se uvádí, z **jakých důvodů ochrany přírody a krajiny se stanovují** – to jest, jak se projeví nesplnění těchto požadavků svými důsledky na faunu a flóru, jak bude konkrétně působit na krajinný ráz a podobně. Orgány ochrany přírody a krajiny se velmi často dovolávají posouzení krajinného rázu a dopadu stavby na krajinu (jak je tomu i v tomto případě), ačkoliv posuzování této skutečnosti z hlediska výstavby je (a musí být) prvořadě standardní součástí územního plánování a územního řízení, jak to ostatně předpokládalo ustanovení § 37 odst. 2 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavebního zákona), ve znění pozdějších předpisů, resp. ustanovení § 90 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Ustanovení § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, právě tak jako další obvykle uváděná ustanovení (počínaje § 3, přes § 67 až k § 70) stanoví podmínky ochrany krajinného rázu v širších souvislostech kulturních a technických – a v tomto smyslu je jednoznačně pouhou dubletou citovaných ustanovení obou stavebních zákonů. Samo zákonné vymezení krajinného rázu je velmi nepřesné a rámcové. Obtíže spojené s posouzením krajinného rázu výmluvně dokládá i skutečnost, že přes zákonné zmocnění k vydání prováděcí vyhlášky pro obsah, rozsah a formu posouzení krajinného rázu nebyl dosud takový podzákonný předpis vydán. Často se pak stává, že je krajinný ráz redukován na lokální úroveň a posuzován na jednotlivé parcele – zcela proti smyslu tohoto pojmu. Jak výslovně uvádí ustanovení citovaný § 12 zákona o ochraně přírody a krajiny, má posouzení skutečností rozhodných pro zachování a ochranu krajinného rázu svůj význam především v těch případech, kdy se stavba zásadně vymyká z rámce výstavby ve standardním zastavěném území obce, popřípadě dotýká-li se výstavba zvláště citlivých a z hlediska přírody a krajiny hodnotných míst, která může stavba důsledky činností v ní prováděných podstatně negativně ovlivnit. Je symptomatické, že právě vymezení jedinečných znaků vztažených k určité konkrétní lokalitě v rozhodnutích a stanoviscích pravidelně chybí a je tomu tak i v

tomto případě. Pro účely rozhodování či vyjádření se k věci nepostačuje pouhý odkaz na předpis, kterým se vymezuje CHKO Beskydy a stanovují podmínky její ochrany. Existuje-li dokument (například příslušný plán péče, který ukládá zákon o ochraně přírody a krajiny pro tato území zpracovat), který tyto rozhodující znaky krajinného rázu popisuje, měly být **ve vztahu k dotčené lokalitě jmenovitě uvedeny** a musí být konfrontovány se stavbou a jejím charakterem a vlivem na okolí, což však součástí plánu péče zjevně není; jediný znak konkrétní povahy je rozvolněná podhorská zástavba, se kterou však navrhovaná stavba vůbec v rozporu není – mimo jiné i proto, že na tomtéž místě se již s minulostí stavba obdobné struktury vyskytovala. Musí být proto jasně určeno, v čem správní orgán spatřuje případný rozpor mezi zájmy chráněnými podle zvláštních předpisů a navrhovanou stavbou, což z uvedeného stanoviska (ba ani z právně irelevantních příloh ke stanovisku) vůbec neplyne.

Jak řečeno, stanovování bližších podmínek stavby (resp. jako v tomto případě při nesouhlasu se stavbou) není úkolem orgánů ochrany přírody a krajiny, nýbrž orgánů rozhodujících podle stavebního zákona, a to především v územním a následně též ve stavebním řízení. Rozhodnutí a stanoviska orgánů ochrany přírody a krajiny jsou kvalifikovaným podkladem pro toto rozhodnutí a musí být vydána v rámci zákonného zmocnění jen k těm skutečnostem, které zákon o ochraně přírody a krajiny výslovně stanoví. Pokud se dotčený orgán ochrany přírody a krajiny domnívá, že vzhled a urbánní a architektonické dispoziční uspořádání stavby má vliv na ochranu přírody a krajiny, pak musí doložit, z jakých skutečností vychází a především jakými konkrétními důsledky se navrhovaná stavba v přírodě a krajině projeví. Je například představitelné, že zvolená stavební technologie může být k prostředí málo šetrná nebo nešetrná, vyžaduje užití těžkých mechanismů se zvláště těžkými účinky na krajinu a přírodu a podobně – to však zjevně není posuzovaný případ.

Jak bylo uvedeno výše, velmi často se stanoviska odkazují na „původnost“ zástavby, aniž jsou s to vysvětlit, co se má takovou původností rozumět, jakými znaky je definována a ke kterému časovému období se tato původnost/sic!/vztahuje, neboť i „lidová architektura“ se v čase proměňovala materiálově a technologicky tak, aby poskytovala uživatelům maximální dosažitelný technický a

uživatelský standard (včetně přiměřené výše nákladů pořizovacích a provozních). Architektura byla vždy průnikem místních možností a potřeb vycházejících ze života v krajině (venkovská a zámecká architektura) a v urbanizovaném prostředí (městská a palácová architektura), ve které se pracovalo a pobývalo. Základem byla stavební technologie, užití materiály a konstrukce a účelnost užívaných prostorů. Například sedlové střechy se sklonem okolo 45° vycházely především z používání došků a šindelů a z možností těchto materiálů odvádět srážkové vody. Tašková a břidlicová krytina byla (vzhledem k ceně) používána hlavně na sakrálních a sídelních dominantách. Její rozšíření včetně imitací je důsledkem průmyslové výroby a potřeby jejího zlevnění, ale z hlediska širších historických souvislostí a vývoje je to s její místní typičností velmi nejednoznačné. Obdobně například půdní prostory plné sena, slámy nebo obilí jsou dnes minulostí. Požární předpisy neumožňují (ba dokonce výslovně zakazují) skladování těchto hmot, byť i třeba nad kravínem. Krovové konstrukce jsou proto často přestavovány v obytná podkroví, která mají možná své kouzlo, avšak jsou prostory uživatelsky neplnohodnotnými (a tudíž v přímém rozporu s historicky doloženým chováním stavebníků).

Problém však nespočívá pouze v kulturních a sociálních souvislostech, nýbrž i v rozporu mezi dvěma základními účely: účelem respektu k přírodním a krajinným hodnotám a hodnotám kulturním na straně jedné a respektu k novým technologiím, zejména technologiím šetrným k přírodě a krajině, na straně druhé. Z hlediska péče o vodní režim v krajině například hladké sklonité střechy přispívají k rozšiřujícím se zpevněným plochám, které vodu z krajiny rychle odvádějí. Ta pak krajině chybí pro její přirozené ochlazování. Je zjevné, že pro lpění na „klasických“ formách není žádný rozumný důvod, ba je možno se odvážit tvzení daleko zásadnějšího: celá tato snaha, toto úsilí mnoha subjektů (a správ CHKO a odborné památkové péče zejména) jde v podstatě proti duchu venkovského života, jehož formy vycházely vždy z logiky vnitřních a vnějších vztahů. Navíc současné nároky na šetrnost stavění k přírodě a krajině (nepřesně „ekologičnost“) staví vše do zcela nového světla i z toho pohledu, nevyhovují-li těmto technologiím a materiálům zcela nové formy, splňující současně přísné požadavky na šetrný charakter stavění i požadavky na typ bydlení či obývání i na sociální a ekonomické souvislosti.

Jak uvedl Akad. arch. Aleš Brotánek (známý představitel architektury citlivé k přírodě a krajině) na konferenci Tvář naší země – Krajina domova II: „Nemělo by být úkolem naší doby analyzovat především tyto nové nepojmenované vazby a hledat jejich nové vyústění ve formách, které dokážou absorbovat vše použitelné z naší dávné i nedávné zkušenosti (jež ale musí být dílem jejího poznání a osvojení) a absorbovat současné zcela změněné (nevím, zda bohužel nebo bohudík) a stále se ještě měnící okolnosti?“ Zde, zdá se nám, zůstávají orgány ochrany přírody a krajiny mnohé dlužny svému poslání.

Důsledkem výše popsaných postupů správ CHKO je, že ze stanovených podmínek nelze rozlišit, co měly správy těchto oblastí jednotlivě na mysli (tak je tomu i v tomto případě). Tento stav dává volný průchod libovůli, s níž lze donekonečna investora i autora projektu (jako osobu v konečné fázi osobně odpovědnou) napadat a odmítat jejich řešení, resp. přimět je k výsledku zjevně neuspokojivému a nesmyslnému, vyhovujícímu vkusu posuzovatelů, nikoli však smyslu a účelu stavby a jejich souboru.

V posuzovaném případě se jedná o obnovu stavby v tomto území již existující, která je svým pojetím přiměřená účelu, a zároveň odpovídající přírodním podmínkám a možnostem krajiny. Stavba ve své dochované stopě je novým návrhem respektována, nový návrh nenarušuje krajinnou morfologii, kterou respektuje orientací v terénu i svým formováním podle terénní konfigurace. Z doložené výkresové a textové dokumentace lze dovodit, že dispoziční řešení není v rozporu s účelem stavby, vnější podoba stavby odpovídá dispozičnímu uspořádání a uspořádání okenních otvorů je velmi uměřené účelu, pro který je stavba navrhována, aniž je v rozporu s obdobnými stavbami v dotčené oblasti (jak lze ostatně doložit z literatury zejména na příkladech staveb přestavovaných a přistavovaných, což byl obvyklý postup stavebníků obecně a v chudších oblastech zvláště); s přihlédnutím k charakteru a podobě sousedních objektů je zcela jednoznačně výrazným zkvalitněním a kultivovaným obohacením stávajícího prostředí.

V souladu s výše uvedeným doporučujeme realizaci navržené stavby podle Vašeho projektu. Za architektonickou a urbánní kvalitu projektu nesete ostatně jako autorizovaný architekt odpovědnost Vy a Vaši spolupracovníci, a to v souladu s obecnou právní úpravou stavebního práva (do 31. prosince 2006 dle § 46a a 46b odst. 1 předchozího stavebního zákona, resp. po tomto datu dle ustanovení § 158 až § 160 nového stavebního zákona) a zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů, a v souběhu s ustanovením Autorizačního řádu ČKA a Profesního a etického řádu ČKA. Zároveň jste v souladu s autorským zákonem (§ 2) autorem projektu; i z tohoto důvodu by se měly orgány ochrany přírody a krajiny proto zdržet předepisování „architektury“ a navrhopat pouze taková regulační omezení, která odpovídají jejich kompetenci, do níž vyjadřování k architektonické kvalitě návrhů nepatří.

*Správní orgán rozhodující ve věci nebo se k ní vyjadřující (Správa Chráněné krajinné oblasti Beskydy) je v souladu s ustanoveními § 2 až § 8 v souběhu s ustanoveními § 67 an. správního řádu povinen svědomitě a odpovědně se zabývat každou věcí, která je předmětem řízení, přičemž je v této souvislosti povinen vycházet ze spolehlivě zjištěného stavu věci. V souladu s tím správní řád orgánu rozhodujícímu ve správním řízení ukládá, že rozhodnutí, stanovisko, vyjádření nebo jiný správní akt musí vycházet ze spolehlivě zjištěného stavu věci a obsahovat předepsané náležitosti, s čímž bezprostředně souvisí požadavek na obsah odůvodnění rozhodnutí [§ 68 SŘ], v němž musí správní orgán uvést, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl **veden při hodnocení důkazů** a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval.*

*Požadavek řádného odůvodnění rozhodnutí (resp. stanoviska, vyjádření nebo jiného správního aktu), umožňujícího ověřit a přezkoumat argumentaci správního orgánu a myšlenkové pochody, jimiž ke svému rozhodnutí, stanovisku etc. dospěl, nutno považovat v souladu s právní teorií za *conditio sine qua non* nejen pro přezkoumatelnost takového správního rozhodnutí, usnesení, stanoviska nebo jiného správního aktu, nýbrž i pro právní jistotu účastníků řízení. V souvislosti s výše uvedenými náležitostmi stanovenými správním řádem konstatujeme, že podmínky uvedené v zápisu míří zjevně k překročení pravomoci a již v tuto chvíli*

nesplňuje náležitosti správním řádem určené (vyjádření je velmi neurčité a nelze mu v zásadě vyhovět ani s vynaložením odbornosti, kterou lze od architekta důvodně očekávat!).

Závěr:

S přihlédnutím k výše uvedeným skutečnostem konstatujeme, že stavba rodinného domu je v souladu s obecnými urbánními a architektonickými požadavky a z těchto důvodů nejen přípustná, ale pro formování prostředí přínosná. Doporučujeme proto provedení podle Vašeho projektu. Vzhledem ke skutečnosti, že ani orgán ochrany přírody a krajiny neshledal důvody spočívající v ohrožení přírodních složek životního prostředí, navrhuje změnu jeho stanoviska na souhlasné.

Toto stanovisko ČKA se vydává na základě žádosti autorizovaného architekta pro účely správních řízení ve shora uvedené věci, a to v souladu s ustanovením § 23 odst. 6 písm. a), b), f) a l) zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů.

S pozdravem

*JUDr., PhDr. Jiří Plos
ředitel Kanceláře a sekretář
České komory architektů*

Příloha č. 2**Stanovisko soudním znalcem****Posouzení vlivu stavby rodinného domu č.p.96 v k.ú. Prostřední Bečva na pozemku p.č. 289 v CHKO Beskydy – na krajinný ráz****Název nemovitosti: rodinný dům č.p.96**

Kraj : Zlínský
 Okres : Vsetín
 Obec : Prostřední Bečva
 k.ú. : Prostřední Bečva
 p.č. : 289

Celkový popis nemovitosti : rodinný dům – dřevěnice stojící na p.č. 289 v k.ú. Prostřední Bečva na základě závěrů znaleckého posudku Ing. Martina Janka, soudního znalce v oboru stavebnictví byl z důvodů havarijního stavu jednotlivých částí dřevěných konstrukcí celého rodinného domu tento zrekonstruován. Havarijní stav bylo nutno urychleně řešit, aby degradace napadených konstrukcí nepokračovala a neohrozila stabilitu konstrukce a bezpečnost lidí v objektu a nejbližším okolí. Vzhledem k rozsahu napadení dřevěných konstrukcí objektu byly provedeny nové stavební úpravy na stávajících základech na povrch kamenné zdi. S ohledem na stanovisko CHKO Beskydy k dotčeným stavebním úpravám a na základě ústní objednávky pana Ing. arch. Kamila Mrvy bylo vypracováno toto posouzení vlivu stavebních úprav na krajinný ráz a vliv na CHKO Beskydy.

Stavba rodinného domu je umístěna v území volné zemědělské krajiny. Dle informací Správy CHKO Beskydy je stavba postavena na pozemku, který je dle zonace CHKO Beskydy součástí území zařazeného do III. zóny.

Zonace (citace z dokumentů CHKO Beskydy) - „ v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny je území CHKO děleno do 4 zón, což znamená odstupňování hodnoty kvality krajiny z hlediska všech faktorů ochrany přírody. Barevné vyznačení zón je možné najít v mapách zonace, mapy v měřítku 1 : 10 000 jsou uloženy na Správě CHKO Beskydy a do map zonace (orientační) v měřítku 1 : 50 000 je možné nahlédnout na Obecních úřadech. I. zóna (v mapě

zonace je označena červeně) má nejpřísnější režim ochrany a nová výstavba zde není ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny povolena, v II. zóně (v mapě zonace je označena zeleně) se stavby povolují pouze vyjíměčně (tyto lokality nejsou většinou ani v územním plánu určeny k zástavbě), ve III. a IV. zóně se stavby umísťují v souladu s územním plánem a musí být dodržen tradiční vzhled stavby. Zonace byla schválena Ministerstvem životního prostředí dne 07.09.1999.

Podle toho, ve které zóně odstupňované ochrany přírody a krajiny CHKO Beskydy bude stavba uvažována, se bude i přísněji posuzovat její vzhled a soulad s okolní krajinou.

Architektura v CHKO Beskydy – na území CHKO Beskydy se dle dokumentů Správy ochrany přírody a krajiny vyskytuje architektura typu karpatského, lokální forma domu valašského a těšínsko-slezského. Jedná se o přízemní roubený dům se sedlovou střechou, krytou původně šindelem. Charakteristickými prvky jsou dřevěné podsíně, dřevěné štíty s ozdobnými kamennými deskami, okapové stříšky ve štítě, kabřinec. „ (konec citace).

Jak uvádí dokument Správy CHKO Beskydy, stavby jsou zde díky svému regionálnímu umístění odlišné a je u nich možno uvést základní znaky použitelné pro novou výstavbu:

- půdorys budovy obdélníkový (1:2, 1:5), další přípustné tvary – L, U, T
(tento požadavek je splněn)
- střecha symetrická, sedlová (38 stupňů – 45 stupňů, od Horní Bečvy směrem na Vsetínsko – 50 st.), hřeben střechy orientován rovnoběžně s delší stranou objektu
(tento požadavek splněn s ohledem na přizpůsobení se stávajícím základům stavby)
- střešní krytina barva tmavohnědá-hnědočervená, není přípustná vlnitá krytina a hliníkový plech bez povrchové úpravy
(tento požadavek splněn)
- komín – umístění poblíž hřebene
(komín se nenachází v objektu, je navrženo ekologické elektrické vytápění)
- výška domu- přízemní dům s možností obydlí podkroví
(tento požadavek splněn)
- prosvětlení podkroví- ze štítu nebo vikýři (sedlovými, pultovými)

- (tento požadavek splněn částečně, prosvětlení je provedeno pultovým vikýřem)*
- štít symetrický, okna menší, dělená a symetricky umístěná, svislý obklad dřevem
(tento požadavek je splněn částečně u štítu)
 - okna, dveře – jednoduché, většinou obdélníkové, materiál – upřednostni dřevo
(tento požadavek je splněn částečně)
 - vstup do domu – uprostřed bočního průčelí
(tento požadavek je splněn)
 - fasáda jednoduchá, bez dílčího členění (výstupky na fasádách ve tvaru arkýře a jiné nemají co dělat na beskydském domě)
(tento požadavek je splněn)
 - vnější povrchy- nejlépe hladké, bílé, pokud barevné, potom je třeba volit jemné pastelové tóny, pokud se uvažuje s imitací dřevěnky (pobití zděné stavby) potom se doporučuje použít dřevo s minimální šířkou obkladové desky cca 20 cm
(tento požadavek je splněn, na vnější povrch stavby je použito dřevo)
 - balkony – nepoužívat na tradičních stavbách na Vsetínsku je možné setkat se s domy s vyvýšeným patrem, ty se stavěly většinou na svahu, kdy podsíňka bývala vyvýšena jako pavláčka
(tento požadavek je splněn)
 - sokly, zdi, schody – kámen, v žádném případě nepoužívat plasty, keramické, glazované obklady a jiné přírodě vzdálené materiály
(tento požadavek je splněn)
 - oplocení- dřevěné, laťkové bez podezdívky
(tento požadavek je splněn)

Dle výčtu základních znaků staveb vyskytujících se v CHKO Beskydy bylo provedeno jejich srovnání s dotčenou stavbou čp. 96 v k. ú. Prostřední Bečva. Je zde nutno zdůraznit, že dotčená stavba má většinu těchto znaků. Stavba respektuje výběrem technologií a materiálů přírodní a kulturní hodnoty. Citované dokumenty Správy CHKO Beskydy uvádějí, že cílem je vytvářet na území CHKO Beskydy stavby, které nebudou krajinu narušovat svým tvarem a velikostí, ale budou ji dotvářet (o místa k bydlení, či hospodaření) a aby umístěním stavby nedošlo k snížení přírodní rozmanitosti lokality.

Citace z dokumentů Správy CHKO Beskydy: „Posláním Správy CHKO Beskydy, v rámci usměrňování stavební činnosti, je snaha spoluvytvářet architekturu typickou právě pro oblast Beskyd. Tímto se samozřejmě nemyslí, že zde budou vznikat kopie staveb z dob minulých, ale stavby, které budou plně navazovat na okolní krajinu - budou součástí této krajiny.

Vycházíme z technologického pokroku, ke kterému dnešní společnost dospěla a nebráníme se používání nových materiálů a technologií. To znamená, že pokud se má stavět moderním způsobem, tak v tradičním duchu a pokud se má přestavovat, potom je důležité uchování původního rázu. Jedině tímto způsobem můžeme docílit tzv. "obnovy venkova".

Spousta obcí si až do současnosti zachovala objekty, které jsou vzpomínkou na život na vesnici (a na horách) z dob hospodaření. Většina těchto objektů již postrádá své původní využití, a proto se často setkáváme s dotazy, zda přestavovat, či jinak rekonstruovat tyto objekty. Správa CHKO Beskydy vyvíjí své úsilí směrem k minimalizaci dalšího rozšiřování staveb do volné krajiny, proto je přínosem pro krajinu využití stávajících objektů (přizpůsobené novým potřebám a nárokům na bydlení). Jedinou podmínkou je respektování stavby v její podobě, s cílem dochovat původní kolorit venkova. „

Novostavby, přístavby, nástavby a jiné stavební úpravy podléhající stavebnímu zákonu, prováděné na území CHKO musí splňovat požadavky kladené ze strany Správy CHKO na vzhled staveb, čímž se rozumí, že by stavby měly být ve stylu tradiční lidové architektury naší oblasti. Tento požadavek vychází ze zákona č.114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, který opravňuje příslušný orgán ochrany přírody k připomínkování projektů pro ÚŘ, SŘ, ale i ohlášení drobných staveb.

Ze zákona o ochraně přírody a krajiny §12, odst. 1 vyplývá, že souhlas SCHKO Beskydy je nezbytný k umístování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz. Příkladem můžeme uvést: střechy bez povrchové úpravy, které svítí a dávají o sobě vědět široko daleko do krajiny, ploty různých výšek, tvarů, doplněné o rozmanité doplňky, úpravy terénu a jiné, to vše může znamenat změnu krajinného rázu.

Úkolem architekta (projektanta) je, aby dokázal vhodně zakomponovat stavbu do krajiny. Umístění domu v krajině je zařazeno mezi první kroky při představě novostavby, proto se má za to, že architekt (projektant) nejenže skloubí

požadavky investora na dispozici domu a vzhled celého objektu, ale v jeho představivosti se musí tyto požadavky dokonale sladit s okolní přírodou a krajinou. Pokud se splní všechny požadavky - tradiční vzhled objektu, umístění domu do krajiny - potom může vzniknout dům, který se bude jevit jako "dům v krajině". – konec citace.

Zde je nutno zdůraznit, že se jedná o dokumenty vytvořené mimo odbornou veřejnost na Správě CHKO Beskydy, bez možnosti jejich doplnění či úprav.

Architekt obnovil stavbu v území již existující s použitím nových modernějších a dostupnějších technologií a materiálů, pojetím je přiměřená účelu. Stavba odpovídá přírodním podmínkám a možnostem krajiny, bez jejího ovlivnění či narušení krajinného rázu.

Právě správa CHKO Beskydy klade ve svém „Odborném stanovisku“ k dotčené stavbě důraz na krajinný ráz.

Ochrana krajinného rázu je uvedena v § 12 zák. č. 114/1992 Sb., v platném znění. Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu.

Dle § 12 odst. 2 zák.č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny - k umístování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody.

Krajina je dle §3 písm. k) zák.č. 114/1992 Sb., charakterizována jako část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky. Pro pochopení podstaty krajinného systému je nutná znalost jeho heterogenity, skladebných prvků, charakteru vazeb a zároveň charakteru toku mezi nimi.

Krajinný ráz je obecně dán nejen mírou uchování přírodního prostředí, ale i způsobem obhospodařování a dlouhodobého využívání krajiny, její geomorfologií a charakterem osídlení. Cílem ochrany krajinného rázu je uchování základního charakteru krajiny a jejího vhodného dotváření tak, aby byla udržena či zvýšena

její ekologická a estetická hodnota. Jakékoliv zásahy musí respektovat zachování dominant krajiny, VKP, harmonického měřítká a vztahů v krajině. VKP ze zákona jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, údolní nivy, rybníky, jezera a dále např. meze, mokřady, naleziště nerostů a zkamenělin, historické zahrady a parky, mimo zvláště chráněné části přírody. Výše uvedené VKP se v místě záměru nenalézají. Stavba se nachází, jak již bylo uvedeno, v území volné zemědělské krajiny. V bezprostředním sousedství není zastavěná část obce, v blízkosti vede účelová komunikace. V území se nenacházejí významné stromy či jejich skupiny. Nenalézají se zde geologické či paleontologické památky.

Pokud charakterizujeme krajinu v zájmovém území, jde o krajinu blízkou přírodě s loukami, pastvinami lesními porosty, částečně antropogenně ovlivněnou (orná půda, trvalý travní porost), výskyt staveb roztroušených v krajině. V dotčené krajině již neexistuje část, který by nebyla člověkem ovlivněna.

Hodnocení míry vlivu stavby či záměru na krajinný ráz (dle metodiky preventivního hodnocení krajinného rázu, Bukáček Roman) spočívá v konfrontaci působení záměru na jednotlivé části krajiny podílející se na utváření krajinného rázu. Jedná se o znaky krajiny.

V dotčené oblasti byla provedena identifikace těchto znaků a jejich projev:

Identifikace znaků projev znaků význam pro cennost vliv záměru

znaky přírodní

- rozsáhlé plochy orné půdy	negativní	neutrální	běžný	0
- lesní porosty	pozitivní	velký	význačný	0
- doprovodné kulisy	pozitivní	velký	běžný	0
- vodní tok	pozitivní	neutrální	význačný	0
- vodní plochy	pozitivní	neutrální	význačný	0
- vodní režim oblasti	pozitivní	střední	běžný	0
- louky	pozitivní	střední	význačný	0
- výšková členitost krajiny	pozitivní	střední	běžný	0
- pastviny	pozitivní	neutrální	běžný	0
- fauna a flóra	pozitivní	neutrální	význačná	0

kulturní

- historicky dochovaná urbanistická struktura	pozitivní	střední	význačný	1
- dochované členění pozemků a vedení komunikací	pozitivní	neutrální	běžný	0
- nadzemní el. vedení	negativní	střední	běžná	0
- stavba stávajících objektů	pozitivní	střední	běžný	0
- výškové objekty	negativní	malý	běžný	0
- zástavba nejbližších sídelních útvarů	neutrální	střední	běžný	0
- průchodnost krajiny pro obyvatelstvo a živočicha	pozitivní	střední	význačný	0

historické

- kulturní krajina	pozitivní	malý	běžný	1
- harmonie stavby s původním prostředím	pozitivní	střední	význačná	1

Terén, na němž je stavba umístěna, je mírně svažité. Stavba rodinného domku, nebo lépe řečeno obnova stávajícího, je jednopodlažní s využitím podkroví. Co se týče dálkových pohledů a jejich umístění v krajině, jedná se o stavbu vesnického typu.

V uvedené oblasti krajinného rázu DoKP (dotčeného krajinného prostoru) resp. její vyhodnocené části zasahující do dotčeného krajinného prostoru se nepředpokládá zásah do prostorových charakteristik krajinného rázu. Přírodní charakteristika zůstane zachována. Možné ovlivnění historické charakteristiky záměrem se neočekává (v pohledovém dosahu záměru nejsou situovány nemovité kulturní a historické památky). Realizací záměru bude zachována funkčnost VKP ze zákona. Nepředpokládá se ovlivnění vztahů v krajině, měřítko krajiny ovlivněno nebude.

Střet s přírodní hodnotou krajinného rázu

Technické prvky obecně snižují přírodní hodnotu krajinného rázu. Ovlivnění přírodní hodnoty krajinného rázu je spojeno s vnímáním tvarů terénu (resp. georeliéfu) a krajiny jako celku. Krajina DoKP obsahuje, jak již bylo uvedeno

výraznější dominanty, a to stávající vedení el. napětí (NN), které již zřetelně zasahuje do stávajícího krajinného rázu.

Střet s estetickou hodnotou krajinného rázu

Estetická hodnota krajiny je přijímána především emocionálně smyslovými vjemy a závisí na posuzovateli a jeho vztahu k různým hodnotám krajiny. Každý nový prvek v krajině je přijímán obecně buď jako akceptovatelný, přijatelný nebo nepřijatelný.

Viditelnost záměru

Stavba rodinného domku není novým prvkem krajiny DoKP, jedná se o prvek, který je v krajině historicky znám.

Posouzení dominantnosti záměru

Záměr se nebude během své životnosti uplatňovat jako dominanta. Vzhledem k tomu, že v DoKP jsou výraznější dominanty, již uvedená vedení VN, nepředpokládá se v této oblasti hodnocení střet.

Zásah záměru do harmonického měřítká a vztahů v krajině

Zásah do funkčnosti významných krajinných prvků se nepředpokládá. Zásah do harmonického měřítká krajiny lze definovat jako slabý v zóně silné viditelnosti a slabý v zóně střední a slabé viditelnosti. Okolní krajina se vyznačuje především členitými horizonty (vyvýšeniny) a plošnými prvky (louky, pastviny, lesy, remízky), nepříliš dramatickým reliéfem a středně členitými horizonty. Charakter stavby je dán jejím umístěním a výškou nad terénem.

Změna charakteristiky území

Realizací stavby se nepředpokládá změna charakteristiky dotčeného území.

Ovlivnění vizuálních vjemů

V současné době obsahuje vizuální vjem krajiny členící prvky lesních porostů, pastvin a luk, včetně stávající zástavby a účelové komunikace. Tento vliv se co do

výškových prostorů neprojeví. V době realizace se nepředpokládá větší dynamizace krajinného rázu.

Vliv na strukturu a funkční využití území

DoKP je v současné době již poznamenán antropogenní činností a je využíván k extenzivní zemědělské činnosti, u sousedních pozemků pak k lesnímu využití.

Vlivy na rekreační využití krajiny

Krajina není v místě stavby využívána pro rekreační účely.

Závěr hodnocení vlivů na krajinu a krajinný ráz:

- 1) Na základě vyhodnocení lze konstatovat, že není předpoklad ovlivnění estetické hodnoty krajiny, nejedná se v žádném případě o zásah, který by změnil stávající krajinný ráz. Záměr a stavba samotná se nestane dominantou území. Dominantou jsou okolní porosty dřevin a kopec na horizontu při pohledu z účelové komunikace a z okolí a tato dominanta nebude narušena.
- 2) Z hlediska vlivů na krajinný ráz zájmového území se vzniklé změny vnějšího vzhledu stavby považují za ekologicky únosné. Realizace obnovy stavby v území nebude mít negativní vliv na regionálně významné hodnoty území a rovněž se nepředpokládá, že dojde k dominanci nad určujícími strukturálními prvky krajiny.
- 3) Uvedené možné vlivy na krajinný ráz s ohledem na pojetí záměru a jeho konečné vyznění lze pokládat za bezvýznamné. Z hlediska ovlivnění krajinného rázu použitím nových prvků architektury na uvedeném domě se jedná o změny akceptovatelné. Zde je možno říci, že s vývojem techniky, stavebních postupů, prvků a nároků na bydlení poplatných dané době za přínosné. Vycházíme-li z technologického pokroku, ke kterému dnešní společnost dospěla, není možno se bránit používání nových materiálů a technologií.
- 4) Co se týče kulturní, přírodní a historické charakteristiky daného území, není zde předpoklad negativního ovlivnění. Není možno, aby dále vznikaly

pouze kopie staveb z dob minulých, ale stavby, které budou plně navazovat na okolní krajinu - budou součástí této krajiny. Dbát na tento rozvoj je součástí poslání CHKO Beskydy.

- 5) *Realizací obnovy stavby v modernějším stylu nic nebrání průchodnosti krajiny pro obyvatelstvo i živočichy. Okolí stavby včetně zájmových ploch zůstanou zachovány a nedotčeny.*
- 6) *Dle podrobného seznámení se s dostupnými projekčními podklady a realizovanou stavbou je nutno konstatovat, že se jedná o obnovu stávajícího domu, nikoliv novou stavbu, která odpovídá územně plánovací dokumentaci, jsou zde dle daných možností respektovány tradiční prvky a znaky lidové architektury.*

Závěrem je nutno konstatovat, že stavba v posuzovaném prostoru je dle mého názoru architektonicky vyvážená. Jejím umístěním v krajině na stávajících základech a ve stávajícím provedení nedojde ke snížení hodnoty krajiny ve smyslu ustanovení § 26odst. 1písm.i) zákona č.114/1998 Sb., (ochrana dochovaného prostředí) respektive ustanovení § 12 č.114/1998 Sb., (ochrana krajinného rázu) téhož. Stavbou ve stávajícím provedení se nepředpokládá negativní ovlivnění krajinného rázu.

Na základě odborného posouzení se doporučuje stavbu v navržené variantě dokončit a s dotčeným orgánem státní správy projednat možnosti doplnění okolí stavby domácími druhy dřevin pro vytvoření přírodního rámce dané stavby.

V Novém Jičíně dne 13. 10. 2007

Zpracovala: Ing. Radmila Kiszová

Autorizovaná osoba podle § 19 zák. č. 100/2001 Sb., vlastníci osvědčení č.j. 4559/743/OPV/93 a certifikát auditora pro životní prostředí podle nařízení Rady (EHS) Evropských společenství č.1836/93.

Auditor pro životní prostředí, dokumentace a posudky EIA a SEA, soudní znalec v oboru životního prostředí, autorizovaný architekt pro obor zahradní a krajinářská tvorba

Příloha č. 3**Seznam publikovaných prací autora disertační práce, výběr:**

RD Kopřivnice, ul. Květinová, časopis *Architekt* 1-2/2007
 Rekonstrukce RD Kopřivnice, ul. Česká, *Lidové noviny* 5/2005
 Městská herna Kopřivnice, ul. Štefánikova, časopis *Interiér* 4/2005
 RD Kopřivnice, ul. Záhumenní 1358, časopis *Architekt* 12/2003,
 časopis *Můj Dům* 1/2006, časopis *Madame* 4/2006, *MF Dnes*
 6/2006, *Era* 21 2005, časopis *Dům a zahrada* 10/2007, *Design*
and Home 5/2008
 Rekonstrukce RD Kopřivnice, ul. Tyršova, *Noviny Nedělní svět* 11/
 2005, časopis *Domov* 2007
 RD Kopřivnice, ul. Hraničky, časopis *Stavba* 6/2004, časopis *Dům*
a zahrada
 RD Kopřivnice, ul. Alšova, časopis *Dům a zahrada* 2/2008,
 ročenka *Dřevostaveb* 2006
 UAX Bernartice nad Odrou, časopis *Era* 2/2008, časopis *Realit*
 8/2007, *Stavba* 4/2007, časopis *Architekt* 10/2007, *Ročenka*
České architektury 2007, ročenka *Dřevostaveb* 2007, časopis *ASB*
 9/2008, *Reflex září* 2008
 Lokalita Horní Bečva – areál dřevěných domů, časopis *Moj Dom*
 6/2008, časopis *Home* 6/2008, časopis *Architekt* 7/2009, časopis
Stavba 1/2009
 Domy pro bydlení, 33 řadových domů, Ostrava, časopis *ASB*
 6/2007
 Hotel Olympia, Kopřivnice, časopis *ASB* 4/2007, *1000 x European*
Hotels, *HN příloha víkend* 9/2008, časopis *Architekt* 11/2008
 Odborné články, publikační činnost, prezentace ateliéru,
 rozhovory, *Dolce Vita* 07/2007, *Bulletin ČKA* 1/2008, *Elle* 5/2008,
Reflex 15/2008, *Wallpaper* 7/2008, *Archiweb*
 RD Brušperk, časopis *Dolce Vita*, *HN příloha víkend* 2/2011,

**Výběr publikací – knih v ČR a zahraničí, uveřejněné realizace autora
disertační práce:**

Současný český dřevěný dům 1998 – 2006, *Centrum architektury*, 2006
České bydlení Domy 1989 – 2006, *Nakladatelství Prostor*, *Dagmar Vernerová*, 2006
1000 x european architecture, *Verlagshaus Braun*, *Berlin, Germany*, 2006
Ročenka dřevostaveb 2006, *Salon dřevostaveb*, 2006
1000 x european Hotels, *Verlagshaus Braun*, *Berlin, Germany*, 2007
Ročenka dřevostaveb 2007, *Salon dřevostaveb*, 2007
Moderní dřevostavby, *Václav Zahradníček*, *Pavel Horák*, *Era 21*, 2007
Česká architektura 2006-2007, *Nakladatelství Prostor*, *Jan Šépka*, 2007
Kamil Mrva Architects 1999-2007, *Kamil Mrva*, 2007
Slavné vily Moravskoslezského kraje, *FOIBOS*, 2008
Česká architektura 2007-2008, *Nakladatelství Prostor*, *Svatopluk Sládeček*, 2008
Česká architektura 2008-2009, *Nakladatelství Prostor*, *Petr Pelčák*, 2009
Kamil Mrva Architects 2006-2010, *Kamil Mrva*, 2009
Česká architektura 2009-2010, *Nakladatelství Prostor*, *Pavel Hnilička*, 2010
Další práce na webových stránkách www.mrva.net

Příloha č. 4**Přehled aktivit vykonaných během studia DSP**

Účast na vědecké konferenci doktorandů 2007, *Brno, Vaňkovka, květen 2007*

Přednáška Pecha Kucha Night, ukázka dřevostaveb, *Praha, 2007*

Přednáška Versus Architekt, ukázka dřevěného rodinného domu, *Praha, 2007*

Účast na Salonu dřevostaveb 2007, *Praha 2007, Ročenka dřevostaveb*

Účast na Salonu dřevostaveb 2007, přednáška s ukázkou dřevostaveb, *Praha 2008, Ročenka dřevostaveb*

Kniha Kamil Mrva Architects 1999-2007, *Kamil Mrva, 2007*

Účast na vědecké konferenci doktorandů 2008, přednáška DP, *Brno, Fa VUT, květen 2008*

Přednáška Kamila Mrvy v rámci semináře soutěž Dřevěný dům 2008, *Praha, ČKA, 2008*

Přednáška Kamila Mrvy v rámci semináře dřevostavby ProLignum, *Zlín, 2009*

Kniha Kamil Mrva Architects 2006-2010, *Kamil Mrva, 2009*

Přednáška Kamila Mrvy v rámci semináře soutěž Dřevěný dům 2008, *Praha, ČKA, 2009*

K danému tématu přikládám v rámci přílohy také články z médií. První článek je přímo určen k realizované stavbě rodinného domu na Prostřední Bečvě. Další dva články od novináře Petra Volfa se týkají práce ateliéru Kamila Mrvy nejen v oblasti chráněné krajinné oblasti Beskydy.

Příloha č. 5

Článek o rodinném domě na Prostřední Bečvě

Text: Marina Ungerová, foto studio Toast, časopis Línia, březen 2012

Beskydská drevol'ahkosť

Zošikma a netradične tradične

Miesto detstva nadobro vojde do spomienok. Vykreslí sa do našej podstaty. Niekoho ani nepustí na potulky svetom. Ponechá si ho. Keď sa to stane architektovi, vernému svojmu rodisku, mimovoľne hľadá spojivo medzi obydliami predošlých pokolení a potrebami súčasníkov. Ovplyvnený pôvodnými tvarmi domov, ich zasadením do krajiny, modeluje obydlia svojim súčasníkom a niekedy aj sám sebe. Tie sa časom a zapamätaním dávnych foriem poddajú obrazu krajiny, pritom si však ukoristia novosti a vymoženosti súdobej architektúry.

Za lepších čias, keď slovenskí vydavatelia bez mihnutia oka investovali do výjazdov svojich redaktorov za reportážami a poznávaním, sme s naším fotografom pravidelne brázdili susednú Moravu. Mali sme radi kultivovanosť jej architektúry, hrdosť na tradíciu, odvolávky na modernu, ale aj ich spriaznenosť so slovenským prostredím. Ostali nám, z tých takzvané predkrízových čias, pekné väzby na kolegov, že vraj za hranicou. Nuž architektúre a najmä tej, ktorá sa síce inšpiruje miestom, ale neuzavrie do výlučne miestnych kontextov, sú hranice štátov na smiech. Kamil Mrva sa so svojím ateliérom nielenže zabýval, a návrhmi budov a rodinných domov osvedčil, v krajine svojho detstva, ale aj sebavedome priznal k nasledovaniu archetypálnych, teda pôvodných princípov stavania domov a domčekov. Svoje novostavby pripodobil tomu, čo tu už bolo a dal im krídla

súčasnosti. Architekti z "kamil mrva-ateliéru", ako sa ukázalo, nadväzujú na miestnu tradíciu rovnako, ako na odkaz staviteľov jednoduchých obydlí v celej karpatskej, teda aj slovenskej oblasti. Architektonická tvorba, citlivá na prepojenie ľudských obydlí so zemou, z ktorej stavby vyrastajú, hľadá námety v zvykoch nadčasových a nadhraničných.

Bečvianska omladená tradícia

Neďaleko obce Prostředná Bečva v lesnatom beskydskom kraji, ktorý odhodlane stúpa do vrchov a k dedinám sa spúšťa stráňami kde-tu obsypanými chatami a rodinnými domami či vilkami, leží dedina Pustevny. Pre veci znalých a turistov, sa stala príťažlivou, nielen prírodnými krásami, ale aj slávnymi stavbami pána architekta Dušana Jurkoviča. Len naskok od Prostřednej Bečvy vyrástlo mesto – Rožnov pod Radhoštěm, známe skanzenom tradičnej valašskej stavby, ktorej sa darilo najmä v 18. a 19. storočí. Kamil Mrva verí na slová šéfa ateliéru, v ktorom pred rokmi pracoval. Osobnosť českej architektúry, Karel Prager, vyhlasoval známe: „Miesto určuje dej.“ V Prostřednej Bečve, v mieste, ktoré architekt Mrva cíti ako svoju domovinu, sa jeho rodina rozhodla pre zachovanie starootcovského domčeka pre víkendové pobyty. Rodina síce žije, pracuje a študuje v neďalekej Kopřivnici, ale voľný čas a prázdniny ďalšej generácie Mrvovcov sa spájajú s Bečvou. Keď sa im pred desiatimi rokmi naskytla možnosť prikúpiť pozemok od susedov, najstarší z ich rodiny rozhodol, že chátrajúcu dedovizeň zrekonštrujú a z pôvodného domu zachovajú koľko sa len dá.

Ostalo menej ako dúfali

Po vypracovaní projektu stavebných úprav a získaní stavebného povolenia sa pustili do zachraňovania a modernizovania domu. Zakrátko po začatí prác prišlo prvé sklamanie. Odhalili, že na starú drevenú zrubovú chalupu, ktorú mienili zrenovovať, dostali chuť už pred niekoľkými rokmi škodcovia a pridala sa aj hniloba. Neostávalo iné, len rozobrať veľkú časť domu. O jej demoláciu však nepožiadali a tak na seba nenechali dlho čakať problémy s úradmi. Stavebný úrad strozbehnutú stavbu zastavil a správa Chránenej krajinej oblasti (CHKO) Beskydy nevydala potrebný súhlas. "Takto sa začali niekoľkoročné ťahanice s administratívou. Hoci chalupa nepatrila k pamiatkovo chráneným objektom, správa CHKO nebola naklonená projektu, ktorý sme v ateliéri vypracovali,"

spomína Kamil Mrva. “Dali sme teda vypracovať odborné posudky a požiadali o vyjadrenie Českú komoru architektov. V oboch prípadoch sme získali kladné vyjadrenia. Asi po troch rokoch sme sa dopracovali k novému stavebnému povoleniu na rekonštrukciu nášho domu. Všetky podlahy a steny už boli napadnuté červotočou. Z pôvodného domu sme mohli zachovať len murivo a kamenné steny. Aby sme nezmenili hmotové riešenie, vyhotovili sme vrchnú časť domu nanovo ako modern drevostavbu.”

Zrub nie, ale drevo a formu určite

“Hoci starú chalupu voľakedy vybudovali ako zrubovú stavbu, nevidel som dôvod, aby sme za každú cenu vyskladali náš dom podobným spôsobom. Naším cieľom bola moderná drevokonštrukcia, ktorá si zachová diapozíciu našej starej chalupy,” objasňuje architekt Mrva. Originálne kamenné murivo najprv spevnili základovou doskou, na ktorú potom inštalovali drevenú rámovú konštrukciu budúceho domu. Drevo a tvar chalupy mienili zachovať, nie však otrocky kopírovať to, čo už zastaralo a bolo len replikou minulého. Ich spor so správou CHKO sa týkal predovšetkým sklonu strechy. Od 90. rokov minulého storočia tu podľa regulačného plánu musia mať všetky strechy sklon 45°. Aj v prípade z gruntu prestavanej chalupy, napriek blízkosti stĺpov s elektrickým vedením, sa od majiteľov žiadalo vyhotovenie sedlovej strechy predpísaného tvaru a sklonu: “Napokon sa mi podarilo presvedčiť úrady, že v takomto prípade bude rozumným riešením, aby tvar strechy kopíroval tvar pozemku, z ktorého dom vyrástol. Hoci sme týmto návrhom vylúčili stret strechy a elektriny, práce na dome si vyžiadali zvýšenú opatrnosť.”

Pôdorysné sebaurčenie

Vstup do domu, kuchyňa a aj jednotlivé izby sa opäť ocitli na mieste tých pôvodných. Južná strana domu sa vďaka veľkorozmernému zaskleniu trojitým sklom naplno otvorila slnku a jeho energii, ktorá významne ovplyvňuje teplotný režim domu a pomáha k jeho nízkoenergetickým parametrom. Na pôdoryse voľakedajšieho chlieva vyrástol panský klub s biliardovým stolom. Okrem toho, majú teraz Mrvovci na prízemí kuchyňu a hlavnú spoločenskú miestnosť. Tie sa môžu po otvorení posuvných dverí spojiť do otvoreného priestoru alebo sa za zatvorenými dverami vymedziť do samostatných miestností.

Keď chalupa a víkendy, tak sa nezabudlo ani na kamennú vínnu pivničku. Technickej miestnosti určili miesto pod schodiskom. Ním sa vychádza na poschodie, ktoré v porovnaní s bývalým podstreším zväčšilo svoj objem. Namiesto odkladiska harabúrd a spania v sene, vznikli v novom priestore štyri spálne, z ktorých dve sú pripravené pre hostí. Všetky izby na poschodí majú výhľad do krajiny cez spoločný, južne orientovaný vikier. Ten vytvoril v šikmine strechy osobitý súvislý prvok. Kto vychádza zo spálne, ten sa ocitne na dlhej chodbe situovanej pozdĺž severozápadnej strany domu. K zadnej časti domu si raz Mrvovci pristavajú drevenú terasu. Už to vidia, už to cítia, ako ju a aj ich samých ohrievajú ranné lúče vychádzajúceho slnka, ako sin a terase servírujú rodinné raňajky. Nech im beskydské lesy voňajú a šumia k rannej káve. Nám, niektorým, sa zatiaľ bude snívať o zátiší pod slovenskými vrchmi.

Příloha č. 6

Dva články Petra Volfa pro Hospodářské Noviny

1. Místo určuje děj

Text Petr Volf, foto studio Toast, HN 14. 2. 2010

Domy architekta Kamila Mrvy

Kamil Mrva sice svoje domy staví především na severovýchodní Moravě, na Valašsku a Lašsku, v požehnané krajině podhůří Beskyd, ale nejde o provinčního architekta. Jeho tvorba – především v uplatnění dřeva jako určujícího materiálu – patří k tomu nejlepšímu, s čím se lze v tomto směru stavění v České republice setkat. Je příjemné se s nimi setkat, vždy působí přiměřeně a přirozeně, ať už si je prohlížíme tam, kde opravdu stojí, nebo zprostředkovaně na výstavě v Galerii Jaroslava Fragnera v Praze.

Architekt Mrva většinou netlačí na pilu, zdá se, že vše dělá samozřejmě, jako by architektura byla snadná a nekomplikovaná záležitost. Když mu bylo dvacet, spolu s bratrem se vypravil do americké Pensylvánie, aby na vlastní oči viděl dům nad vodopádem, který pro milionáře Kaufmana navrhl Frank Lloyd Wright, nejvýznamnější americký architekt dvacátého století. Mrvovi jeho architektura učarovala, Fallingwater pokládá za nejkrásnější stavbu v přírodě, jakou kdy viděl. „Všechny stavby Franka Lloyda Wrighta jsou do posledního detailu propracované a dokonale v nich dochází k propojení exteriéru a interiéru. Navštívil jsem více než dvacet jeho domů a jsem velkým obdivovatelem téhle architektonické legendy.“ Mám za to, že právě způsob, jakým dokázal Wright reagovat na místa, pro něž navrhoval svoje stavby (lhostejno, šlo-li o Manhattan nebo poušť v Arizoně), je pro Kamila Mrvu podstatným impulsem i inspirací.

Poprvé na sebe upozornil na začátku tohoto století vlastním domem s ateliérem. Po dědečkovi zdědil mírně svažitou zahradu a posadil do ní stavbu, kde žije i pracuje, aniž by se tyhle životní sféry nutně protínaly. Jedná se o dva objekty, přičemž část, kde bydlí, je postavena z pohledových betonových tvárnic, kdežto ateliér je dřevostavba s borovicovou fasádou a vstupní prostor mezi nimi je prosklený. Na výstavě se promítá film, který dokumentuje způsob a průběh stavby

nejenom tohoto domu. Tempo, v němž se rodí, je strhující, budování základů, vztyčování dřevěné kostry, vyplňování izolacemi, kladení obkladů, tohle všechno vypadá jako relativně snadná práce, která se dá – při troše tréninku – zvládnout svépomocí, tedy vlastníma rukama.

V roce 2006 navrhl v Dolní Bečvě dům pro svého bratra jako čistou dřevostavbu, kterou mu také pomáhal stavět. Na malém pozemku vyrostla lapidární architektura navazující na valašské dřevěnice, ale přitom jasně soudobá, obložená modřínem, zakrytá mírnou sedlovou střechou bez přesahů, s jižní fasádou částečně otevřenou na verandu i krajiny. Zřejmě i nejen díky tomuto neokázalému výkonu dostal příležitost postavit v nedaleké Horní Bečvě (když jedete směrem od Rožnova pod Radhoštěm směrem na Slovensko, nejprve minete Dolní, potom Prostřední a nakonec Horní Bečvu) rekreační areál složený výhradně z dřevostaveb. Osm rodinných domů, dvanáct bungalovů a správní budova tvoří architektonicky i urbanisticky čistý soubor, který se navzdory nejružnějším omezením povedl dotáhnout do velmi příznivé podoby.

Nebylo to ale snadné, spíš úmorné a vyčerpávající. “Chráněná krajinná oblast Beskydy předkládá všem, kdo chtějí na daném území stavět, svůj plán péče,” vysvětluje Kamil Mrva. “Bohužel, pro úředníky ze správy CHKO jsme s kolegy asi hodně kontroverzní. S každým projektem jsme hodně zápasili, docházelo k řadě odvolání, takže nakonec z toho jsou kompromisy, a když to přeženu, v podstatě tito úředníci se stávají skoro spoluautory našich staveb.” Například areál na Horní Bečvě je výsledkem až třetí modelové varianty. Je to proces, s nímž je nucen se vyrovnat každý architekt, který staví v chráněné oblasti. Ochránáři krajiny i památek o moderní architektuře v drtivé většině nic nevědí, a pouze opravdu silným autorům se povede – přes řadu kompromisů – dotáhnout projekt do podoby, která si ještě uchová svou... důstojnost.

Mrva ctí místo, má cit pro souvislosti, které se dané lokalitě objevují, ale zároveň se mu daří přicházet s originálně pojatými stavbami, jež mají pevný charakter a jsou prosty nadbytečných efektů. Zamlouvá se mi, jak jsou ve svých účelných formách zvenku sebevědomé a promyšlené ve vnitřním uspořádání. Soulad exteriéru a interiéru je totiž pořád ještě v české moderní architektuře ne vždy obvyklý, ačkoliv – jak říká Eva Jiřičná - hlavní důvod, proč existuje exteriér budovy, je nutnost mít interiér. Jednodušší je na sebe upozornit divokou fasádou než

dokonale propracovaným interiérem, ostatně platí to stejnou měrou jak u domů, tak u lidí.

Na výstavě ve Fragnerově galerii je vidět, že se Kamil Mrva s jeho kolegy vedle dřevostaveb věnuje v posledních letech i domům ze zděných nebo železobetonových konstrukcí. „Navrhuji je rád, jen k nim dříve nebylo tolik příležitostí,“ vysvětluje. Letos by měl být v Brušperku podle jeho návrhu dostavěn dům z betonu a skla, který je částečně zapuštěný do země a přikrytý původní zeminou. Vypadá to, že se nechce nechat uzavřít do stylové nebo „materiálové“ škatulky.

Brněnskému teoretiku a kritiku architektury Karlu Doleželovi připomíná Mrva svým přístupem k tvorbě Švýcara Petera Zumthora, loňského nositele Pritzkerovy ceny. „Ten také začínal malými dřevostavbami a postupně (na až ne tak mnoha objektech) předvedl symfonii svého tvůrčího génia ve dřevě, sklu, betonu, kameni.“

Ukazuje se, že je jedno, kde člověk dělá, podstatné je pouze Jak. Zapadákov se může relativně snadno proměnit v pupek světa a metropole se může zase ocitnout na jeho okraji. Přejde mi, že je to tak nějak postmoderně spravedlivé. Ale vlastně – jakýpak postmodernismus – to, že opravdový talent se prosadí za jakýchkoliv podmínek, je pravda stará jako lidstvo samo. Nebo tak nějak.

2. Štika nad rybníkem

Text Petr Volf, foto studio Toast, HN 27. 2. 2011

Architektura Rodinný dům v Brušperku

Malý objemem, ale velký svým přímočarým řešením. Rodinný dům v Brušperku je vyložená architektonická pecka. Ačkoliv má ostré a nekompromisní rysy, s klidným svědomím jej můžeme považovat za svého druhu organickou architekturu: krásně splývá s místem. Ale ať je to, jak chce, především se jedná o krásný dům.

Citlivě reaguje na polohu úzké parcely, která se svažuje k brušperskému rybníku a nabízí utěšený výhled zakončený u nás vzácnou siluetou starého větrného mlýna. Architekti navrhli jednoduchý hranol, který nechali zaříznout do terénu. Samotný

svah pozemku plynule přechází na zelení porostlou střechu, takže z horní části parcely dům prakticky není viditelný. Přes tyto „mimikry“ se nedá tvrdit, že by se schovával, protože při pohledu z jihu přes celou plochu hlavní fasády je dům otevřený a stejně je pojata také západní strana domu.

obr. 59 Rodinný dům, Brušperk, autor Kamil Mrva, spoluautor Blaženka Bebek, 2010.

„Snažíme se vycházet z místa a jeho historie, ať už jsme na Valašsku nebo u Prahy, vždy se musíme zabývat tradicí a zkusit ji posunout do současné podoby,“ vysvětluje mi Kamil Mrva, když jsem ho navštívil v jeho mnohokrát publikovaném ateliéru na kraji severomoravské Kopřivnice. „I když děláme malinký domeček, tak ho chceme pokaždé vymyslet tak, aby nepůsobil stísněně a lidé měli pocit, že žijí na zahradě. Přízemní domy propojené s venkem navrhujeme také proto, aby měl člověk, který přijde z práce, možnost v klidu rozjímat a přijít na jiné myšlenky. Měl by mít možnost komunikovat s venkem. Vztah vnějšího a vnitřního prostředí jsem vždy vnímal jako nejdůležitější. Hodně mě v tomto ohledu ovlivnil architekt Karel Prager, v jehož ateliéru jsem pracoval v rámci studijní praxe.“

Dům nad rybníkem, jehož užitná plocha činí pouhých šestaosmdesát metrů (to je velikost průměrného třípokojového bytu), byl postaven během půl druhého roku; bydlí se v něm od loňského podzimu. Jeho nosný systém tvoří železobetonová monolitická konstrukce, přičemž vnitřní příčky jsou keramické a skleněné obvodové stěny jsou usazeny v hliníkových rámech. Klidová zóna byla situována

do svahu na severní a západní straně a její oslunění bylo zajištěno prostřednictvím trojice kruhových střešních světlíků, z nichž je vidět obloha. Pokoj zde mají nejenom děti i rodiče, ale nachází se tu také pracovna nebo koupelna. Taková skladba místností umožňuje dostatek soukromí, každý jeden metr čtvereční se pečlivě využil.

Společenská část domu, z níž je přímý výstup na terasu na jižní straně, se skládá z hlavního obytného prostoru a kuchyně s jídelnou, ale nachází se v ní také kupříkladu spíž, šatny, technické místnosti a toaleta. Propojení interiéru s exteriérem se povedlo naplnit v maximální možné míře, čímž se pocit prostorového pohledového komfortu takřka absolutizuje: pouze sklo nás odděluje od rozlehlé krajiny, proměnlivé nejenom při střídání ročních období, ale také během dne, jako všude, kde je v těsné blízkosti vodní plocha. Ranní mlhy, které se rozplývají, aby odhalily zamrzlou hladinu nebo blankytnou vodu odrážející čisté nebe. Kdo to někdy zažil, tak ví, že se tomu jenom máloco vyrovná – koukněte se na obrazy impresionistů.

Kamil Mrva je ve svých šestatřiceti letech zřejmě nejznámějších architektem působícím na severní Moravě. Za deset let, má svůj samostatný ateliér, si vybudoval renomé autora navrhujícího jednoduché a přehledné stavby, které hladce zapadají do svého okolí. Řada Mrvových domů byla postavena na úpatí Beskyd a odpovídá na otázku, jakou architekturu pěstovat v horské či podhorské krajině, jež má svůj typický charakter a historii. Způsob, jakým uplatňuje v tomto regionu na domech dřevo, můžeme považovat za ryze soudobý - a také ohleduplný. Nejsou to sruby, ale inteligentně řešené dřevostavby.

Domy neuzavírá víc, než je to vzhledem ke klimatickým podmínkám nutné, a nechává do nich vstupovat přirozené světlo. Jako dobrý příklad tohoto osvětleného přístupu může sloužit dům, který navrhl pro svého bratra na Dolní Bečvě, a také rekreační enkláva na Horní Bečvě. Ačkoliv je tato „beskydská architektura“ velmi decentní, tak cesta, která vedla k jejímu uskutečnění, byla – jemně řečeno – hodně zubatá. „Než jsme dokončili areál na Horní Bečvě, trvalo to pět let. Ochránáři z Chráněné krajinné oblasti Beskydy nám projekt neustále vraceli, takže jeho konečná podoba je výsledkem až čtvrté varianty,“ říká Kamil Mrva. V tváři má přitom jemně ironický úsměv. Je vidět, že to nebylo vůbec snadné.

Zdá se to těžko pochopitelné, protože jeho pojetí opravdu není agresivní a arogantní, ale pokorné. Ještě horší situace prý nastala, když projektoval vlastní dům na Prostřední Bečvě. „Tam mi to chtěli úplně zastavit, přitom je to nenápadný dům, kopírující terén. Musel jsem jít až na ministerstvo životního prostředí k Martinu Bursíkovi, který nechal vytvořit komisi odborníků zabývajících se problémovými projekty v chráněných krajinných oblastech, a až potom to prošlo. Spotřebuje to spoustu energie. Jsou to věci, kterými žiju, pak se mi stává, že se budím v noci s neklidnými myšlenkami, jsou to černé mury. Zkoušíme nejrůznější varianty, nebereme to na lehkou váhu, ale ve výsledku nás to brzdí, většinou nesmyslně....“

Dům v Brušperku, který byl realizovaný z betonu a skla, je mi sympatický tím, jak Kamil Mrva dokázal, že není jen architektem upřednostňujícím dřevo coby základní stavební materiál, i když toho s ním umí opravdu hodně. V tomto ohledu má výrazový rejstřík výrazně širší. Ostatně podle tohoto rozpětí se zpravidla pozná, jestli má architekt chuť rozvíjet svůj talent a občas experimentovat, nebo zda se spokojí s „jistotou“ prověřeného. Stejně tak neplatí, že by byl Mrva „jen“ regionálním autorem, který se uplatňuje výhradně v Kopřivnici a okolí. Nedávno byl podle jeho projektu dokončen rodinný dům v Olomouci, další vzniká v Kunicích u Prahy a připravuje se soubor domů v Radotíně. Jeho styl, založený na čistém tvaru, funkčnosti, uživatelském komfortu a doplňování genia loci, získává zaslouženou odezvu.

Na pracovním stole má Kamil Mrva položené tři ostře ořezané tužky. Už jsem myslel, že je mladší architekti ani nepoužívají, protože jsou zvyklí na počítač, ale zdá se, že „ruční pohon“ ještě není úplně mimo. „Začínáme kresbami, skicami, nejprve obyčejnou tužkou, potom pastelkami, v dalších konzultacích už uplatňujeme vizualizace, které někdy promítáme na plátno jako v kině,“ vysvětluje Kamil Mrva, jak to u něj ve studiu chodí. „Pracujeme také s modely z balzy, které jsou sice jednoduché, ale hodně názorné.“ Dozvídáme se, že pro některé klienty jsou právě třírozměrné modely nejpřesvědčivější, protože jsou prvním hmatatelným výsledkem architektovcových představ. Jistě, není nad to, když můžete vzít budoucí stavbu do ruky a zblízka si ji prohlédnout.